



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>





W. Marstrand del.

I. W. Tegner & Kittendorffs lith. Inst.

E. Weyse

C. E. F. WEYSE'S

BIOGRAPHIE

VED

A. P. BERGGREEN.

„Nie verhället der Ton, wo das unnenbare
Gefühl in die Saiten gegriffen.“

(see S. 88.)

KJØBENHAVN.

C. A. REITZELS FORLAG.

THIELES BO

1876

Hvor mangen dygtig Kunstner har ikke henlevet sit Liv i Skyggen, medens en anden, ikke mere begavet, har været stillet i Lykkens Solskin? Den sidste bliver berømt og kaldes stor, den første er ligesaa stor, men bliver ikke berømt. Og maaskee har Berømmelse gjort flere Kunstnere store, end Storhed har gjort dem berømte. Den store Kunstner, af hvis Liv og Virken jeg her vil stræbe at give en Skildring, havde visselig et anseet Navn i sit Fædreland; at der efter hans Død har viist sig Ligegyldighed for ham, vil ikke undre Den, der kjender noget til de musikalske Forhold. Omtalen af hans geniale Composition »Sovedrikken« som forældet er saaledes en ikke gammel Udtalelse. En saadan Opfattelse maatte lede til at betragte Bachs, Händels, Haynds, Mozarts Værker som forældede i samme Forstand — om der kan siges at være Forstand i en saadan Bedømmelse. Det vilde ikke være meget ufornuftigere, dersom man vilde tale om en forældet Raphael. Jeg kunde med Sikkerhed anføre mangen Yttring som Beviis paa, hvor ligegyldig og uretfærdig Weyse, hvem vi burde glæde os ved at kunne kalde vor, er bleven omtalt. Men jeg vil lade det beroe ved de Exempler herpaa, der findes i en Biographie

i »Folkekalender for Danmark«, som jeg imødegik for et Par Aar siden*). Naar »Sovedrikken«, som foran anført, er bleven betragtet som forældet, skal jeg blot bemærke, at medens den forgangne Tids store Musikere have bidraget til Kunstens Fremgang, ikke blot ved de i æstethisk Henseende brudte nye Veje, men ogsaa ved Anvendelsen af de i reen teknisk Henseende bestandig forbedrede Instrumenter, da er det, at den indsigtfulde Iagttager maa kunne see, hvad Hver især har bidraget baade i reen æstethisk og i teknisk Henseende til Kunstens Fremme, og hvad der hos Hver især bærer Præget af Ejendommelighed og Uforgjængelighed; og af Sligt vil han vist hos Weyse kunne finde Meget. En egen Bedømmelse af W. er den, at han ikke forstod at instrumentere. Der er dem, der kunne instrumentere, men ikke componere. Melodien svarer til Tegningen i et Maleri; Harmonien og Instrumentationen til Coloriten. Saaledes har man oftere hørt tale om en fejlfuld Tegning i Forbindelse med en god Colorit. Denne bør hverken være rigere eller fattigere end Tegningen fordrer til sin klare Fremtræden. *Fiat applicatio!* Men denne brillerende Anvendelse af Instrumenterne, eller denne Laden spille Solo snart af et, snart af et andet Instrument er ofte fattige Componisters Udflygt. Hermed skal ikke være sagt, at en smagfuld Componist ikke skulde vide at gjøre Saadant

*) s. Berlingske Tidende f. 4de og 5te Marts 1873.

paa rette Sted og med kunstnerisk Virkning; og derpaa have vi nærliggende Exempler. —

En Sætning, som fra min Skoletid har fæstet sig uudslettelig i min Erindring, just ved det ubehagelige Indtryk, den gjorde paa mig, er denne: »Store Mænd ere ikke altid gode. Det er en bedrøvelig Sandhed; men hvo kan nægte den?» Det er Begyndelsen af en Tale, som findes i Rahbeks »Danske Læsebog«, der blev brugt i Frederiksborg lærde Skole ved Disciplenes Declamationsøvelser. Jeg havde en Tilbøielighed til med Kjærlighed og Taknemmelighed at hengive mig til de Mænd, hvis Tale, Sang eller Digt gjorde dybt Indtryk paa mig, og jeg kunde i min Uerfarenhed saaledes ikke troe det muligt, at virkelig aandig Begavelse ikke skulde være forbunden med Hjertets Godhed. Saaledes levede jeg i Forestillingen om, at Oehlschläger, Weyse og Schulz maatte være de ædleste Mennesker. Da jeg som ung Student var saa lykkelig at gjøre de to første Mænds personlige Bekjendtskab, bestyrkedes jeg i denne min Tro, og ikke mindre ved hvad jeg lærte at kjende af og hørte om Schulz. Jeg haaber at den følgende Skildring af W.'s Liv skal retfærdiggjøre denne min Tro paa hans ædle Character. Denne store Musiker var tillige fri for den smaalige Forfængelighed, som kan findes hos andre af hans Kunstfæller. En vis Overbeviisning om eller beskeden, stilfærdig Tro paa de ham skjænkede Evner, kan den sande

Kunstner ikke undvære, ligesaa lidt som man har Ret til at bebreide ham, at han med Foragt tilbageviser uretfærdig Behandling, enten den fremtræder som ubillig Kritik eller personlig Optræden imod ham. Hvad forresten den Mand angaaer, som jeg her har for Øje, veed jeg ikke, at han, hvor ofte han end kunde have havt Grund dertil, paa en særdeles fremtrædende og meer end tilbørlig streng Maade satte sig til Modværge. Et ondt Lune i Forbindelse med Upasselighed kunde undertiden forlede ham til en ubillig Yttring, som det siden viste sig, at han ikke havde meent noget med. Ellers var Godmodighed og Barnlighed hans sande Væsen.

Skjøndt W. udenfor sit Fædreland oftere er bleven paaskjønnet og hæderlig omtalt, navnlig i Tydskland, har det dog ikke været med nogen stadig Opmærksomhed for hans Fortjenester som Tonekunstner. Allerede i den første Aargang af »Allgemeine musikalische Zeitung« (1799), der redigeredes af den bekjendte Fr. Rochlitz, er han saaledes omtalt: »Han er ustridig en af de første Claveerspillere, der existerer, og forener i sine Phantasier Seb. Bachs Kunst med Mozarts udtømmelige Genie. Skulde det lykkes ham at blive den Sidste liig med Hensyn til Smag, saa bliver der intet Mere for Kunsten at opnaae. Af hans mesterlige Compositioner er her kun udkommet en Samling af Sonater.« Ved et mere ud-

strakt Kjendskab til Weyses Compositioner vilde Anmelderen vist have holdt sine Ytringer om Smagen tilbage. — Ogsaa Robert Schumann omtaler ham med Højagtelse i sine »Gesammelte Schriften«. Moscheles, der i 1830 var i Kjøbenhavn, lærte at skatte W., og har omtalt ham med Beundring i et engelsk Tidsskrift »Harmonicon«. At han baade her og i Tydskland har maattet døje mindre god Omtale, er der vel ogsaa Exempler paa. Man see f. Ex. i de meddeelte Bilag hans Imødegaaen af en Kritik over Musiken til »Ludlams Hule« og »Machbeth«. Han vilde vist have erhvervet sig en virkelig Berømthed, dersom han ved personlig Nærværelse var traadt i Forhold til Udlandets store Mestere. Men foruden hvad der ellers kan have forhindret ham i at rejse, havde han en stor Frygt for Søen eller rettere for Søsengen, hvormed han paa sin Rejse fra Kiel til Kjøbenhavn, hans eneste Sørejse, havde gjort et uforglemmeligt Bekjendtskab.

Den følgende Livsskildring er grundet paa 1) en Selvbigraphie, som W. endte i Marts 1820; 2) en stor Mængde Breve til og fra W.; hvortil kommer 3) andre Optegnelser, Digte, mundtlige og skriftlige Meddelelser fra mange Sider. Jeg har anseet det naturligst, at begynde med hans Selvbigraphie, som jeg besidder i en af mig efter hans egenhændige Haandskrift tagen Copie. Biographien er skreven paa Tydsk, da W., hvad hans

Indledning lader antage, vilde lade den indrykke i et tydsk Blad, hvilket jeg dog ikke troer skete, Derimod blev den trykt paa Dansk i Rahbeks »Hesperus« (III), og da W. ellers benyttede sig af det danske Sprog, naar han ikke var nødt til at skrive Tydsk for at blive forstaaet af Vedkommende, anseer jeg det for rettest at gjengive denne Levnetsbeskrivelse paa Dansk. Et Par af hans paa Tydsk skrevne Breve har jeg optaget i dette Sprog, for at de kunne være saa umiddelbare Udtryk af den Stemning, der har fremkaldt dem, som muligt.

I.

»Jeg har altid troet, at det kun meget lidet kunde interessere Publikum udenfor Kjøbenhavn at erfare en Mands Levnetsomstændigheder, om hvem det vel neppe veed at han eksisterer, og derfor stedse vægret mig ved at efterkomme herværende Venners Opfordringer, at jeg dog skulde skrive og bekendtgjøre mit Levnetsløb. Da imidlertid en vis Hr. N. Fürst — som jeg kun kjender af Navn — har gjort sig den Ulejlighed med iilfærdig, om ogsaa velmeent Tjenstfærdighed, i det wienske Dagblad »Janus« (Nr. 2 for Onsdagen den 7de April 1819) at sætte mig et biographisk Æreminde, hvori Digtning og Sandhed ere saaledes blandede, at det synes mig umuligt med enkelte Anmærkninger at berigtige det Hele, seer jeg mig nødsaget til at

træde frem af det bekvemme Incognito, hvori jeg hidtil befandt mig ret vel, og i en Autobiographie at stille mig Publikum for Øjne. Janus fortæller temmelig udførligt allehaande om min Ungdom, mine Børnelege, Sygdomme, Lysthaverier o. s. v.; jeg maa altsaa nødtvungen være ligesaa udførlig og foredrage Publikum Et og Andet, der egentlig ikke angaaer det, og som umuligt kan interessere det meget. Og saaledes begynder jeg da uden videre Fortale som følger.

Mit Navn er ikke, som »Janus« melder, Ernst Christian, men Christoph Ern'st Friedrich Weyse, og jeg blev født i Altona den 5te Marts 1774. Mine Forældre vare Werner Ernst Weyse, en brav Urtekræmmer og tidligere Borgerkapitain, og Margaretha Elisabeth, født Heuser. Da jeg alt i mit syvende Aar mistede min Fader, erindrør jeg ham kun utydeligt, hvorledes han, der var over tyve Aar ældre end min Moder, meget bleg og mager, og ved to Anfald af Apoplexie lam i den ene Side, den hele Dag fordrev Tiden med at spadsere i sin grønne Kalmankes Slaabrok op og ned i Værelset, see lidt ud af Vinduet paa Gaden, eller igjennem Glasdøren paa Forstuen og Urteboden, og uafsladelig ryge Tobak — omtrent 30 Leerpiber daglig. Et tredie apoplectisk Anfald gjorde Ende paa hans Liv, den 3die November 1780. Min Moder, en meget livlig Kone, var en stor Elskerinde af Mu-



sik og spillede temmelig færdigt paa Claveer. Den daværende Modecomponist Schobert var hendes Yndling, og naar der var Selskab, spillede hun sædvanlig et Par Sonater af ham, som hendes Fader Bernhard Christoph Heuser accompanerede paa Violin.

Jeg kan ikke sige, denne Musik gjorde mig synderlig Glæde, men desto dybere Indtryk paa mig gjorde Selskabets lydelige og eenstemmige Roes, og jeg ønskede undertiden ogsaa at kunne spille som min Moder for som hun — at blive rost. Jeg begyndte altsaa, naar jeg var ene, paa Barneviis at famle paa Claveret for at forsøge om jeg ikke af mig selv kunde lære at spille. Da i Aaret 1782 min Bedstefader Heuser engang lagde Mærke hertil, sagde han: «Dreng, naar du har Lyst til at lære ordentlig at spille, vil jeg lære dig det.» Mine Forældre (min Moder havde giftet sig igjen 1781 og fortsat Handelen) modtoges Forslaget med Glæde, og det blev nu besluttet at sende mig ordentlig i Skole hos ham.

Hidtil havde jeg lært franske Gloser hos en gammel Française, der holdt Skole for Dreng og Piger, og hos en gammel værkbrudten Lærer to Gange om Ugen lært at læse og skrive til Nødtørft. Min Bedstefader var Cantor ved Hovedkirken i Altona og Lærer i Gymnasiets nederste Classe. Han gav Underviisning i Religion, Geographie, Latin og Sang, thi hans Disciple vare

tillige Chordrenge. De høje Festdage maatte han opføre Musik i Kirken, hvorved Organisten og Stadsmusikanterne vare anviste ham til Understøttelse. For Compositioner og Sangere maatte han selv sørge. I tidligere Dage havde han sunget mangan Musik ganske ene. Chorene udelodes, Recitativene og Arierne sang han snart som Bassist eller Tenorist, snart som Discantist igjennem Fistelen. Senere blev jeg og min yngre Broder, Johan Friedrich, hans store Støtter, og ved Hjælp af et Par Dilettanter bragte vi endog et Chor istand. Musikstykkerne vare fordeltmeste af Telemann, sjelden kom engang et af Homilius eller Rolle tilsyne. De accompagnerende Musici vare: flere Violinister, en Bratschist, en gammel Mand, der snart blæste Fløjte, snart Oboe, — to Trompeter, en Pauker, og Organisten. En eneste Gang har jeg oplevet, at en Violoncellist assisterede; til Contrabassister bragte vi det aldrig; Orgelet maatte levere Bassen.

Hos denne min Bedstefader tilbragte jeg det Meste af Dagen indtil 1789, og da de første Vanskeligheder med at læse Noder og træffe vare overstaaede, fandt jeg saa megen Smag i at spille paa Claveer, at jeg anvendte enhver Fritime paa at øve mig, og ved min Hurtighed til at lære de mig foreskrevne Haandstykker: Menuetter, Murkier, Marscher o. s. v., gjorde jeg ham undertiden ordentlig utaalmodig. Selv besad han ikke megen

Færdighed, og jeg erindrer ikke nogensinde at have hørt ham spille andet paa Claveer end Haandstykker.

Snart blev jeg kjed af denne lette Føde, og begyndte at gennemblade min Moders Musikaliesamling. Foruden en Mængde Modecompositioner af Schobert, Eichner, Boccherini, Collizzi, Fodor og Andre, ejede hun ogsaa Værker af bedre Gehalt: sex trykte Claveerconcerter af Ph. E. Bach, hans Claveerstykker af forskjellig Art, den tredie Deel af hans Sonater med forandrede Repriser, hans Oder og Sange, adskillige Claveerstykker af Georg Benda, hans »Ariadne paa Naxos«, adskillige Ting af Joh. Fr. Reichardt o. fl. a. Denne hele Samling, hvortil endnu maa regnes nogle Operaer af Hiller og Neefe, ligesom ogsaa nogle Oratorier af Rolle, studerede jeg igjennem. Fingersætningen generede mig derved meget lidet, og jeg spillede f. Ex. uden Betænkelighed Scalaen af C-dur blot med 2den og 3die Finger, og den chromatiske Skala med 3die, 4de og 5te. Jeg havde en fortræffelig Hukommelse; hvad jeg spillede, lærte jeg snart udenad, og jeg husker, at min Bedstefader engang i sin Hjertensglæde forærede mig en blank Sølvpenge, fordi jeg udenad havde forespillet og foredeclameret ham hele »Ariadne paa Naxos«. *)

*) Comp. 1774.

Min Bedstefader, en fyrig, musikalsk Enthusiast, der endnu oppe i de Halvfjerds, endog i den strengeste Vinter, ikke skyede den lange Vej til den modsatte Ende af Hamborg, naar en ny Musik af Bach skulde opføres, og som dertil løb saa hurtigt i sin tykke Bjørneskindspels, at jeg ikke kunde følge ham, og gled hen ad de frosne Rendestene, som en tiaars Dreng — hvad jeg ikke kunde gjøre ham efter, hvem desuden alle gymnastiske Øvelser vare strengt forbudne — kom snart i den meest levende Henrykkelse over mine musikalske Fremskridt, roste og priste mig for Fremmede — i min Nærværelse — som Verdens ottende Underværk, og blev ikke træt af at producere mig overalt som den første Claveerspiller.

Men dengang, omtrent 1785, phantaserede jeg ogsaa allerede uden mindste Kundskab om Generalbas eller Composition, frisk væk og næsten daglig med større Færdighed. En vis Hofraad Hager, der undertiden besøgte mine Forældre og bestandig blev anmodet om at phantasere, og hvis Phantasier ogsaa løftedes til Skyerne af min Moder og min Bedstefader, havde vakt Lyst hos mig til at phantasere og ægget mig til at efterligne ham. Ogsaa Organist Endter ved Hovedkirken var berømt for sin Phantaseren, og jeg hørte tidt hans Spil paa Orgelværket med Beundring, uden at lade mig forstyrre af hans hæslige Grimasser derved.

Jeg havde den største Lyst til at lære at spille paa Orgel; en lille Afhandling om Orgelbyggeriet, som jeg fandt i min Bedstefaders Bibliothek, havde gjort mig temmelig nøje bekjendt med Orgelets Structur, — men Endter havde et altfor fornemt Væsen til at jeg skulde have vovet at anmode ham om Undervisning. En gammel tør Organist paa Hamburger - Berg, ved Navn Tantau tilbød sig at lære mig det; jeg var ogsaa et Par Gange hos ham, men da han saae, at jeg ikke forstod Noget af Generalbassen, raadede han mig til først at lære den. Dertil havde jeg nu ingen Lyst, og saa var den Sag tilende.

Jeg phantaserede ogsaa hele Timer paa Violin, som min Bedstefader havde lært mig at spille, saa godt han forstod. Naar rejsende Virtuoser lode sig høre i Altona eller Hamborg, forsømte han aldrig at gaae derhen, hvorved jeg og min Moder sædvanlig fulgte med ham. Paa denne Maade fik jeg at høre: Abbé Vogler, hvis Spil gjorde stort Indtryk paa mig, Lolli, Campagnoli, Friedrich Benda og hans Kone, Madame Lange, Ambrosch og Andre, nogle Virtuoser paa Blæseinstrumenter, hvis Navne jeg ikke erindrer, og nogle italienske Buffo-Sangere og Sangerinder.

Snart forsøgte jeg ogsaa at synge Bravourarier og afskrev Alt, hvad jeg blot kunde faae fat paa. Jeg havde en Discantstemme af stort Om-

fang og sang med Lethed tre Octaver fra det lille til det trestrøgne A. Min Stemme maa vel ogsaa have lydt godt; thi allevegne blev jeg anmodet om at synge, og man lod til gjerne at høre mig. Her ved erindrer jeg mig en komisk Benyttelse af min Sang, som den Tid blev stærk Mode. I den altonaiske Psalmebog staaer en Liigpsalme: »Begrabt den Leib in seine Gruft«, som bestaaer i en Vexelsang imellem Menigheden og den Afdøde. Det var hidtil endnu ikke brugt at lade den Døde synge, hvorvel ved alle Begravelser Psalmen blev sunget af Menigheden. Ogsaa kostede det et Par Daler mere, naar den Døde skulde lade sin Stemme høre. Men min Bedstefader gav engang Menigheden denne Psalme uden Betaling. Jeg udførte nemlig, skjult i Nærheden af Kisten, under svag Ledsagelse af Orglet den Dødes Parti. Dette vakte den meest levende Sensation, og hvo der siden den Tid blot havde et Par Daler tilovers, lod den Døde synge.

Vor Huslæge, Professor Unzer, en stor Elsker af Musik, interesserede sig meget for mit fremspirende Talent, jeg maatte tidt spille for ham, og jeg fandt mig overordentlig opmuntret ved hans Bifald, da jeg ansaae ham som en Mand, der for sin Aand og sine Kundskaber var almindelig agtet, for en stor Musikkjender. Tager jeg ikke fejl, skylder jeg ham Bekjendtskabet med den daværende Syndicus Gæhler i Altona, en Mand, jeg i musikalske Henseender har overordentlig meget

at takke. Ved de evindelige Lovtaler og Smigerier af Folk, for hvem jeg lod mig høre, og ved min Bedstefaders til Sværmerie grændsende Enthusiasme var jeg bleven temmelig forfængelig og holdt mig virkelig for et overordentligt Lys i Musiken, med hvem Faa eller Ingen kunde sammenlignes; især gjorde jeg mig meget til af at kunne spille Alt, hvad der blev forelagt mig, i hurtigste Tempo fra Bladet. Da Gæhler imidlertid forelagde mig et Præludium af J. S. Bach, vilde det, for første Gang i lang Tid, aldeles ikke gaae med denne Spillen fra Bladet, hvorover jeg blev ikke lidet frapperet. Nu gjorde Gæhler mig opmærksom paa det Upræcise i mit Spil, og gav mig J. S. Bachs Værk hjem med til videre Øvelse. Vanskeligheden ansprede mig, og hvorvel jeg ikke fandt megen Fornøjelse i dette mig ubekjendte Genre, øvede jeg mig dog flittig og var snart istand til at forespille Gæhler adskillige Stykker af J. S. Bach til hans Tilfredshed og temmelig correct. Nu laante Gæhler mig siden af sin rige Skat af Musikalier Alt, hvad jeg fik Lyst til. Som en Discipel af den Hamborger Bach var han en inderlig Beundrer af denne store Mand, ejede alle hans Værker og den største Deel af J. S. Bachs Værker i Manuskript. C. Ph. E. Bach besøgte ham ofte og spillede for ham og en liden Kreds af udvalgte Venner. Jeg har desværre aldrig hørt Bach spille. Da jeg blev bekjendt med

Gæhler, var Bach allerede temmelig gammel og kom kun sjelden til Gæhler.

Jeg maa imidlertid tilstaae, at jeg ikke synderlig benyttede Gæhlers Beredvillighed og Tilbud; en Sonate af Boccherini var mig kjærere end den skjønneste Fuga af S. Bach; ham beundrede jeg kun som en Heros uden at elske ham. Ogsaa laante Gæhler mig nogle theoretiske Værker: Fux's »Gradus ad Pernassum«, Kirnberger's »Kunst des reinen Satzes«, og Bach's »Ueber die wahre Art das Clavier zu spielen«; men som en letsindig tolv-tretten Aars Dreng brød jeg mig lidet om dem, kigede vel engang i Bøgerne, men da de forekom mig overmaade tørre og uinteressante, lod jeg dem ligge. Bach's Værk interesserede mig dog nogenlunde, jeg gjenlevede det med temmelig Opmærksomhed, og i høj Grad nyt var mig Capitlet om Manererne, hvoraf jeg afskrev mig det Meste.

Ved denne Lejlighed maa jeg bemærke, at jeg slet ikke var vant til at læse alvorlige og videnskabelige Værker, og aandelig at anstrænge mig. Mine Forældre og min Bedstefader holdt meget af mig og gjorde deres for at opdrage mig saa godt de forstode, og lod mig lære Alt, hvad de holdt for nødvendigt og nyttigt. Hvad jeg endnu takker min Moder for i hendes Grav, er, at hun holdt os Børn strengt til Reenlighed og Orden. Men hvad jeg lærte ved Underviisning var

ikke af Betydenhed. I syv Aar lærte jeg hos min Bedstefader ikke mere, end: i Religion Luthers lille og store Catechismus, i Geographie Lidet eller Intet, i Latin læste jeg, foruden Langes Grammatik, kun de første fem Levnetsbeskrivelser af Cornelius Nepos, og i Æsop omtrent Fjerdedelen af Fablerne. Maaskee laa Skylden hos mig selv, at jeg ikke bragte det videre, thi med den latinske Underviisning holdt ellers min Bedstefader det meget strengt, og naar vi ikke kunde de Gloser, vi havde faaet for, declinerede eller conjugerede urigtig, eller gjorde Fejl i Oversættelsen, fik vi med Stokken over de sammenholdte Fingerender, og undertiden blev vel ogsaa En indespærret i Kjælderens. Naar Skolen om Eftermiddagen Kl. 4 var forbi, maatte jeg gaae stille og ordentlig hjem; al Bryden, Løben, Gliden paa Iis var under corporlig Straf strengeligen forbudt. I det Hele blev jeg bestandig formanet til overalt at opføre mig artig og sædelig, paa Gaden at tage Hatten af for alle velklædte Folk, og i Selskab at kysse alle Damer paa Haanden. Da jeg imidlertid engang vilde give en fornem Grevinde, for hvem min Bedstefader præsenterede mig som en Virtuos, dette Beviis paa min fine Levemaade, og jeg uagtet al hendes Vægning (hun trykkede nemlig Haanden tæt til Kroppen og traadte et Par Skridt tilbage), fik det lykkeligt fuldbragt, tog hun det meget ilde op. »Gaa De paa Deres Plads!«, sagde hun stødt, og pe-

gede paa Claveret. Men da jeg havde spillet, roste hun mig dog og var igjen ganske naadig.

Fra Kl. 5 til 7 maatte jeg øve mig i Skjøn-skrivning, hvori først en offentlig Lærer, senere min Stedfader selv gav mig Underviisning. At regne lærte jeg hjemme af en Privatlærer og bragte det snart til en temmelig Færdighed deri. Ogsaa til at tegne havde jeg megen Lyst, men kun lidet Anlæg. Jeg tegnede nogen Tid Figurer med Rødkridt, men min Lærer var sjelden eller aldrig tilfreds med mig. Fransk vedblev jeg at lære hos en Sproglærer, der holdt Skole.

Strax efter Kl. 7 blev spiist til Aften, og Kl. 8 maatte Børnene gaae tilsengs. Men mine Forældre bleve sædvanlig oppe til efter Kl. 10, og min Moder forelæste da tidt en Roman eller et Skuespil. Ved saadan Lejlighed var der for mig ikke at tænke paa nogen Søvn; jeg var lutter Øre og tog den meest levende Deel i de Elskendes Skjæbne. Snart blev jeg saa indtagen for den Slags Læsning, at jeg glemte alt Andet derover, ja næsten Musiken med, og hvor jeg kunde faae fat paa en Roman eller et Skuespil, skyndte jeg mig i al Stilhed bort dermed for hemmelig at sluge mit Fund. Til min store Sorg fik jeg kun een, højst to Gange om Aaret Lov til at gaae paa Comedie. Men derfor spillede jeg desto oftere selv Comedie med min yngre Broder Friedrich, deels af Hukom-

melsen, dels improviserende, hvorved vi pyntede og costumerede os med gamle Haandklæder.

Da min yngre Halvbroder voxte mere til, indrettede jeg et Marionetteater, malede Decorationer paa stivt Papir, satte en stor Skammel paa et Par Folianter, gjorde meget kunstig et Forhæng fast derpaa, som lod sig trække op, og satte oven paa Skanmelen et Lys, som oplyste mit hele Theater. Coulisserne og Prospectet bleve satte i Klemme i opstillede Bøger; ved hvert Stykke var en Traad, saa at jeg kunde tage Decorationerne bort ved at samle alle Traadene i begge Hænder. Mit Personale bestod af Nürnberger-Billeder, der vare skaarne ud, klinede paa stivt Papir, og bleve med fine Traade førte omkring paa Skuepladsen. Den største Ulykke derved, som jeg ikke ved noget Middel vidste at afhjælpe, var, at mine Figurer let hvirvlede sig omkring med saa stor Hurtighed, at man ikke kunde kjende dem. Skuespillene for dette Theater improviserede jeg: et Par Elskende, og to Feer, en god og en ond — hiin heed Tschillatschela, denne Ataliba — spillede sædvanlig Hovedrollen deri.

Desuden forfærdigede jeg kunstige Korthuse og Æsker af Pap eller Kortpapir, med hemmelige Skuffer. Om Sommeren morede jeg mig tidt ganske alene i den lille Have, der hørte til min Bedstefaders Bolig paa Gymnasiet, gjorde Forsøg med en tom omvendt Urtepotte i det Kar, hvori Regn-

vandet, der løb ned fra Taget, samlede for dermed at vande Haveplanterne, idet jeg, ved Hjælp af en Pibestilk, jeg stak i Potten, søgte at danne et Springvand, hvad dog aldrig ret vilde lykkes mig; ligeledes forede jeg de store Edderkopper med Fluor og Sommerfugle.

Meget sjelden kom jeg ud at spadserere med min Bedstefader eller mine Forældre, og endnu sjældnere gjorde jeg en Lysttour; en eneste Gang gjorde jeg en lille Rejse over Elben til en Skovrider nogle Miil fra Stade, hvor vi tilbragte 8 Dage, og mit Spil blev meget beundret af den derværende Amtmand. Paa denne Rejse var jeg som i Himmelen og kunde endnu længe derefter ikke tænke paa den uden Taarer. Det sidste Par Aar, jeg opholdt mig i Altona, fik jeg dog mere Frihed og turde tiere gaae ud at spadserere med mine yngre Brødre.

Omtrent i mit ellefte eller tolvte Aar komponerede jeg mit første Stykke, en Vise, hvorpaa snart fulgte endnu nogle flere, der fandt meget Bifald. Et eller halvandet Aar senere komponerede jeg to Claveersonater med Violin og Violoncel, hvoraf jeg kun erindrer det, at jeg gjorde mig megen Umage ved at sætte ret obligat for Violoncellen, da det mishagede mig, at dette Instrument i de Sonater, jeg kjendte, for det Meste kun gik unisono med Claveerbassen. Anledningen til denne Composition gav min Morbroder, der spillede Violoncel, havde conditioneret som Husmusicus hos

en adelig Familie og just var kommen hjem, hvor der nu tidt opførtes Trios.

Schulz's »Religiøse Oden und Lieder« fandt stort Bifald hos mine Forældre, og jeg blev heller ikke træt af at spille for mig selv adskillige af de heelt gennemcomponerede. Herved maa jeg bemærke, at mine Forældre, som og min Bedstefader, vare meget religiøse, og havde fra min Ungdom af ivrigt holdt mig til religiøse Øvelser. Efter daværende Skik maatte jeg læse højt til og fra Bords; Morgen- og Aftenbøn maatte aldrig forsømmes. Hver Søndag Formiddag maatte jeg gaae i Kirke og siden fortælle mine Forældre Prædikens Indhold, enten de havde været der selv eller ikke. Snart blev jeg ogsaa selv saa religiøs, at jeg ansaae Gud som min kjærligste Fader, og aldrig undlod at ydmyge mig for ham eller bede ham om Forladelse, naar jeg troede at have gjort Noget imod hans Villie, i Nød og Trængsel at anraabe om hans Bistand, eller at takke ham hjerteligt, naar det gik mig vel.

Da nu endelig den Tid nærmede sig, at jeg skulde confirmeres, drev mine Forældre paa mig, at jeg skulde bestemme mig for en Stand. Jeg svarede da bestandig, at jeg vilde være Musicus. Men derom hed det, at dertil var der ingen Udsigt, og jeg gjorde bedst i at blive Kjøbmand. Men det havde jeg ikke mindste Lyst til, og naar de tiltalede mig noget alvorligt, fældede jeg de

bittreste Taarer. For at faae mig fra Musiken, lukkede de endog mit Claveer til, og jeg maatte ikke engang spille hos min Bedstefader. Dette Forbud varede imidlertid ikke længe. Min Moders gode Hjerte blev snart rørt ved min Bedrøvelse og bevæget til Eftergivenhed. Min Bedstefader gjorde ogsaa Sit, forsøgte paa at bevæge Bach til at give mig Undervisning i Compositionen og bragte mig engang til Hamborg til ham i en Kirke, hvor han just holdt Prøve. Men han tog meget koldt imod os, tog liden eller slet ingen Notitse af mig, og jeg saae ham aldrig siden.

Efter at dette mit eneste Haab var slaaet fejl, blev der nu ingen anden Udsigt tilovers for mig end den mig forhadte Handelsstand; at studere havde jeg ingen Penge til, og jeg saae med Frygt og Bæven min Confirmationsdag imøde. I denne Tid indtræffer den i »Janus« omtalte tidlige Opstaaen, da jeg om Dagen ikke havde nogen Tid at spille. Ved Paasketider 1789 blev jeg confirmeret; i Juli samme Aar døde min Moder, og nu maatte jeg endelig bide i det sure Æble og beslutte mig til at blive Kjøbmand. »Men Du gjør det dog gjerne?« sagde min Stedfader, da jeg meldte ham min Beslutning. »Ret gjerne!« svarede jeg sukkende og løb op paa Loftet for at kunne græde ud i Eenrum. I September skaffede min Fader mig en Plads paa Kjøbmand Otto Matthiesens Contoir. Endskjøndt jeg bildte mig ind

at være flittig i mit Kald — jeg afskrev en Postdag 28 Breve —, var han dog ikke tilfreds med mig, og efter 8 Dage var hele den Herlighed til Ende. Enten han nu mærkede, at jeg kun havde liden Lyst til Handelen, eller han var bange for, at jeg for mine dengang meget svage og inflammerede Øjne — en Følge af de ondartede Kopper — ikke kunde holde den megen Skriven ud; nok, han erklærede min Fader, han kunde ikke bruge mig. Nu henlevede jeg nogle meget kummerfulde Dage i min Faders Hus, da han gjorde mig de meest levende Bebrejdelser, i den Tanke, at jeg havde ladet mig mærke med min Ulyst til Handelsfaget.

I denne Kyide blev jeg en Dag buden til Gaehlers og fandt hos ham Professor Carl Friedrich Cramer, hvem Unzer havde fortalt saa Meget om mit musikalske Anlæg, at han besluttede at høre mig engang spille. Mit Spil behagede ham meget, han undredes over mit kraftige Anslag og min Færdighed og erklærede: jeg maatte endelig blive Musicus og lære Compositionen, og den bedste Lærer for mig var hans Ven, Capelmester Schulz i Kjøbenhavn. Jeg skulde altsaa om 8—14 Dage til ham i Kiel, da vilde han befordre mig videre og anbefale mig paa det Bedste til Schulz. Fuld af glad Haab melder jeg min Stedfader det og fik hans Samtykke til Rejsen.

Fjorten Dage efter, henimod Enden af Oktober,

satte jeg mig, nødtørftig forsynet med Klæder og Linned, med 15 danske Rigsdaler og en Dukat, min Bedstefader havde foræret mig, i Lommen, paa Postvognen og kjørte bort under gjentagne Formaninger af min Fader, endelig at være sparsom paa Rejsen, at fortære saa Lidt som muligt i Værtshusene og behjælpe mig paa Vejen til Kiel med det Brød, Smør og Ost, han havde givet mig med, saalænge det vilde vare.

Tæt indpakket i den gamle med ormstukket Flonel forede Stoffes Kappe, som min Bedstefader af et godt Hjerter havde foræret mig, sad jeg nu der ganske ene paa Postvognen, stum og fordybet i mig selv, fuld af Forventning om de Ting, der skulde komme. Postillonen lod mig imidlertid ikke længe have Ro, og udspurgte snart den uerfarne Yngling om Alt, hvad han vilde vide. Da han hørte, jeg var Musikus, blev hans Forfængelighed vakt, og han lod sig med Iver høre paa Posthornet og kaldte mig bestandig siden ved hvert tredje Ord Hr. Musikant. Iøvrigt mødte der mig paa hele Rejsen intet Mærkeligt. Med min Faders Formaning til Sparsomhed i Minde, blev jeg paa Poststationerne sædvanlig siddende paa Vognen og ventede taalmodig til friske Heste vare forspændte, da jeg bildte mig ind, jeg maatte betale Noget for Opholdet i Værtshuset, om jeg end ikke fortærede Noget. Men da jeg havde tabt min Ost (et desto føleligere Tab for mig, da jeg var en

stor Elsker af Ost og kun sjelden havde faaet Noget deraf i mine Forældres Huus), tog jeg Mod til mig og lod mig — jeg troer, det var i Segeberg — give Middagsmad.

Lørdagften i Mørkningen, kom jeg til Kiel og lod mig af et Par Gadedrenge vise hen til Cramers Huus. Men, o Ulykke, Cramer var endnu ikke kommen hjem fra Rejsen, og da jeg med uendelig Undseelse havde fremstammet mit Ærinde for Fru Professorinden, var hendes Svar: hun vidste af Intet, og raadede mig foreløbig til at opsøge mig et Værtshuus og at oppebie hendes Mand, der ikke kunde udeblive længe. Om Søndagen tilbragte jeg hele Formiddagen paa mit Værelse, undtagen at jeg gik op paa Slottet for at faae mig et Rejse-pas, som jeg kun med Møje fik, da jeg ikke havde medbragt noget fra Altona. Middagsmaden havde jeg bestilt til mig paa mit Værelse, men da Folkene havde glemt mig, havde jeg ikke Mod til at forlange det nok engang, men ventede taalmodig over en Time, om Ingen af sig selv skulde huske paa mig. Af og til gik jeg hen til Trappen og lyttede, om der Ingen kom. Endelig hørte jeg Værelset sige: »Min Gud! den Fremmede har forlangt Mad, og jeg har glemt det; hvad maa han vel tænke?« — Hvo var gladere end jeg? Strax efter kom Maden og smagte mig fortræffelig.

Strax efter Bordet kom det glade Budskab, at Cramer var kommen hjem og lod mig indbyde

til sig. Nu var min Nød endt. Denne Aften og hele Mandag og Tirsdag lige til min Afrejse tilbragte jeg hos ham, og sov og spiste Frokost blot i Værtshuset. For Logis fra Lørdag til Tirsdag, tre Frokoster, eet Middags- og eet Aftensmaaltid betalte jeg 36 Skilling Lybsk. O gode Tider!

Cramer bestilte strax Plads til mig paa Paquetbaaden, men for Øjeblikket var Vinden imod, hvilket slet ikke var mig ubehageligt; thi lidt bange var jeg dog for Sørejsen, og hos Cramer befandt jeg mig som i Himmelen. Jeg spillede næsten uafbrudt for ham, vexelviis paa to fortræffelige Claverer af Jürgensen og Frederici. Da jeg engang tilfældigviis forbandt en Claveerconcert og en Sonate, begge af Em. Bach, ved en fri Phantasie, roste han dette meget og raadede mig at producere mig paa denne Maade for Schulz.

Som jeg om Søndagen sad tilbords hos Cramer, kom der Bud fra Skipperen, at jeg maatte strax komme ombord, da Vinden var god. I al Hast blev der da pakket noget koldt Kjøkken ind til mig, og da Cramers Brev til Schulz ikke var færdigt, blev en lille Billet skrevet til Grønland, og jeg derpaa bragt ombord. Jeg veed ikke, hvem der havde givet mig det Raad, at jeg for ikke at blive søsyg skulde lægge mig i Kahytten saa lang jeg var; dette Raad fulgte jeg og blev saa syg som muligt. Næste Dag begav jeg mig op paa

Dækket og befandt mig den øvrige Tid af Rejsen fortræffeligt.

Om Fredagen kom jeg til Kjøbenhavn, og lod mig strax føre til Professor Adler, nuværende Generalsuperintendent, en Søn af min Skriftefader i Altona. Han modtog mig meget venlig og sagde mig, at han havde bestilt et Logie til mig i de »Tre Hjorter« paa Vestergade, hvor jeg strax begav mig hen. Om Søndagen afleverede jeg mine Recommendationsbreve og blev meget vel modtagen overalt. Af let forklarlige Grunde kan jeg ikke give nogen udførlig Beretning om de første Dage her, men maa nøjes med kort og summarisk at berøre det Væsentligste.

Af Grønland, der strax satte mit Talent paa Prøve, blev jeg samme Dag ført hen i et Selskab, hvor jeg om Middagen var anmeldt af ham, og hvor jeg skulde træffe Schulz. Da vi kom, var Schulz endnu ikke der, og jeg lod mig imidlertid høre for Værten. Kort efter kom Schulz. »Er De Hr. Weyse?« »Ja!« »Spiller De Sager af Sebastian Bach?« »Ja!« »Kan De spille den Fuga?« Han opgav mig Themaet, jeg kjendte den, kunde den udenad og spillede den for ham. »Det er godt!« sagde han, forlod Cabinettet og satte sig, uden videre at bekymre sig om mig, ved et Spillebord i Salen. Denne Modtagelse svarede ikke til min Forventning. Jeg havde forberedt mig paa idetmindste at spille en heel Time

for ham og, efter mine hidtilværende Beundrers Maade, belavet mig paa et Par smigrende Complimenter af ham, og nu blev jeg saa kort af-færdiget!

Ved Afskeden beskrev han mig, hvor han boede og bestilte mig til sig den næste Formiddag. Da jeg indfandt mig til den bestemte Tid (formodentlig havde han just nu faaet Cramers Brev med Posten), erkyndigede han sig nærmere og meget omhyggeligt om mine Omstændigheder og musikalske Kundskaber, og da han snart opdagede, at jeg var aldeles uvidende i Theorien, begyndte han strax sin Underviisning, skrev mig Grundaccorderne op, for at jeg skulde transponere dem i alle Tonearter, og en Choralmelodie, som jeg skulde sætte Bas til. Paa denne Maade fortsattes Underviisningen i nogle Dage; derefter gik han omkring med mig i Byen for at skaffe mig et anstændigt Logie, og da han ikke kunde finde noget, der stod ham an, tog han mig i Huset til sig og holdt mig frit i Alt, som sin egen Søn, paa Klæder nær, som min Formynder maatte skaffe mig. Saaledes blev jeg over tre Aar hos ham, indtil jeg kunde fortjene saameget ved at informere, at jeg kunde føde mig selv.

Jeg satte nu bestandig Bas til Choraler, som han forbedrede, for siden at lade mig fuldende Satsen firstemmig. Om Sommeren 1790 tog jeg med ham paa Landet til Frederiksdal, henimod to

Miil fra Kjøbenhavn, hvor jeg fortsatte disse Øvelser; og imedens han gjorde en lille Rejse, maatte jeg omsætte Partituret til »Maria og Johannes« paa Noder fra de Ziffere, han havde opfundet, da han vilde vide, om Zifferne allevegne vare rigtige. Forresten componerede jeg denne Sommer af egen Drift et Præludium og en Fuga i soit-disant Seb. Bachs Smag, en stor Phantasie, og en Sonate, hvormed Schulz, som et Arbejde af en Begynder, var vel tilfreds. Ogsaa indøvede jeg mig flittig i Seb. Bach, som jeg nu fandt stort Behag i, ligesom i Clémentis mig ganske nye Værker, som Schulz havde foræret mig. Ogsaa paa Violin øvede jeg mig flittig. Schulz havde skaffet mig en fortræffelig Lærer i Concertmester Tiemroth, hos hvem jeg ugentlig spillede et Par Timer.

Jeg sad fordetmeste paa mit Værelse paa Frederiksdal og brød mig kun lidt om den indtagende Natur rundt om mig. Ogsaa var Vejret denne Sommer ikke meget indbydende til Naturnydelser, da det regnede næsten uafadeligt. Schulz havde anbefalet mig at studere Sulzers »Theorie der schönen Künste«, Kirnbergers »Die wahren Grundsätze zum Gebrauch der Harmonie« *), Türks

*) Forfattet af Schulz, der i det Hele hjalp Kirnberger med hans Værk »Die Kunst des reinen Satzes in der Musik«, hvori den ovennævnte Afhandling var optagen og længe gik for Kirnbergers Arbejde.

»Clavier-Schule«, og Marpurgs »Von der Fuge«. Jeg læste da ogsaa undertiden deri og opsnappede Et og Andet deraf; men Læsningen af Romaner og Skuespil fortsatte jeg endnu bestandig med Ivrighed, dog kun i Smug; thi Schulz udlod sig engang med, at det Slags Lecture ikke duede for et ungt Menneske.

I Efteraaret 1790 udvirkede Schulz Tilladelse for mig til at lade mig høre ved Hoffet. Jeg spillede der den Sonate og den Phantasie, jeg havde componeret, og nok en Phantasie ud af Hovedet og indhøstede megen Roes. Over de 100 Dalér, jeg efter daværende Vedtægt fik af Hoffet, glædede jeg mig usigeligt, og jeg vidste ingen Ende paa min Rigdom. Schulz introducerede mig ogsaa i Selskabet »Harmonien«, hvoraf jeg siden blev musikalsk Medlem. Endskjøndt jeg her og næsten i alle musikalske Klubber hyppig spillede Concerter, meest af Mozarts, hvortil jeg gjorde lange Cadencer ud af Hovedet, der fik udeelt Bifald, saa var dette dog kun paa Flygel [det vil sige, som Flygelerne dengang vare byggede], hvor man blot kan vise Færdighed. Derfor dømte kyndige Musikelskere, at jeg vel besad Færdighed og Genie, men ingen Smag; dog vare de, der havde hørt mig spille paa Claveer, af en anden Mening. Paa Fortepiano kunde jeg i lang Tid ikke ret komme nogen Vej, da mit Anslag var for svært. Det har kostet mig flere Aars Øvelse at tilegne

mig det lette Anslag, der udfordres til dette Instruments delicate og udtryksfulde Spillemaade.

1792 hjalp Schulz mig til Adjuncturet ved Reformeert Kirke; 1794 døde den gamle Organist, og jeg blev hans Eftermand indtil 1805, da jeg blev forflyttet til Frue Kirke, hvorved jeg endnu er ansat. Om Sommeren 1793 besøgte Reichardt Kjøbenhavn, og da han levende interesserede sig for mig, forlangte han en Deel af de Allegroer, jeg havde componeret, for at gjøre dem bekendte, som ogsaa siden skete paa Rellstabs Forslag. De bleve recenserede og roste i »Allg. d. Bibl.«; de ere stukne paany af Nägeli i 7de Hefte af »Repertoire des Claverinistes« *).

I »Janus« tales om en Grüner, Organist ved Ründe-Kirke, som jeg skal have overordentlig meget at takke. Denne Mand har aldrig existeret. Men formodentlig er dermed meent den daværende Cancellisecretair, senere Justitsraad Grønland, den samme, der førte mig sammen med Schulz, og denne Mand har jeg rigtignok meget at takke. Jeg var ligesom fra Unzer til Cramer, saaledes fra Cramer henviist og anbefalet til Grønland og gjennem ham til Schulz. Grønland interesserede sig strax første Dag for mig, efterat jeg havde spillet mine egne Phantasier og nogle Bachske Stykker for ham, og jeg besøgte ham næsten

*) Senere udkomne her.

daglig, undertiden endogsaa 2—3 Gange, og spillede da hele Timer for ham, meest Compositioner af Seb. Bach, hvis inderligste Beundrer han var, — eller ogsaa phantaserede jeg for ham. Naar der i disse Phantasier forekom et Thema, som særdeles behagede ham, gjorde han mig opmærksom derpaa og opmuntrede mig til at gjøre et Stykke deraf. Flere af mine Claveerstykker ere paa den Maade blevne til. Uden egentlig at være eller ville være Musiker, ja uden engang at kunne spille et Instrument med synderlig Færdighed, besad han, som dengang i Særdeleshed kun var hængiven til Theorie, Kritik, eller Speculation, sjelden samlede musikalske Kundskaber, og havde den meest levende Sands for alt Skjønt i Kunsten. Schulz havde sjelden Taalmodighed til at gennemgaae mine Compositioner detailleret med mig og sigte Avnerne fra Hveden. Han fældede, især mod Slutningen af mit Ophold i hans Huus, sædvanlig kun en Dom i Almindelighed, og tidt, især naar Sygelighed eller andre Ting satte ham i ondt Lune, forkastede han et heelt Stykke, fordi et enkelt Parti deraf ikke var ham tilpas. Da søgte og fandt jeg Trøst hos min Ven Grønland, der med den fineste Kritik gennemgik mine Compositioner, og nøje og grundigt detaillerede baade det Gode og Slette deri. Den Maade, hvorpaa jeg vilde forbedre det, efterat jeg, tilskyndet af ham, havde maattet yttre eller antyde, hvad jeg

hos mig selv havde følt og egentlig havde villet fremstille Sort paa Hvidt, overlod eller anbefalede han sædvanlig til mig selv; og naar det saa var lykkedes mig, holdt jeg mig rigelig lønnet for al anvendt Møje ved hans Bifald. Schulz vidste dette, havde selv foranlediget det og saae det meget gjerne. Ogsaa ordnede Grønland min Læsning, og jeg begyndte nu snart at faae Smag paa videnskabelige Værker. Jeg læste Dag og Nat.

Mit Bekjendtskab med O. H. C. Zinck, kgl. Syngelærer, var mig ligeledes meget nyttigt. Han gjorde mange lærerige Bemærkninger angaaende mit Spil og mine Compositioner, og hos ham havde jeg, omtrent 1791, først Lejlighed til at øve mig i Orgelspil paa det fortræffelige Orgelværk i Vor Frelzers Kirke, hvor han var Organist. I en Dilettantconcert, der tog sin Begyndelse som Quartet paa mit Værelse, og siden a grand Orchestre blev fortsat i Zincks Bolig paa Blaagaard (i Nærheden af Kjøbenhavn), som dengang var et Skolelærerseminarium, hvorved Zinck var ansat som Musiklærer, lærte jeg først ret at kjende Mozarts og Haydns Symphonier, og studerede Blæseinstrumenternes Virkning.

I Aaret 1795—97 componerede jeg 7 Symphonier, hvoraf een er stukken i Kjøbenhavn paa Hr. Conferentsraad Bruns Bekostning, og een udkommen i Wien. Dommen over den sidste i »Allgemeine musikalische Zeitung« er Dadel, i

»Nachrichten von Leipzig« dobbel Roes. Recensenten i det førstnævnte Blad dadler iblandt Andet, at den ikke er udarbejdet; men Finalen er netop meget udarbejdet.

Capelmesterinde Westenholtz's præcise Fortepiano- og Claveer-Spil ansporede mig til den meest levende Kappelyst. Følgen af denne Bestræbelse var Compositionen af en Sonate i A-moll, der staaer i de her udkomne »Blandede Compositioner« (recenserede i »Musik. Zeitung«, men det Par ubetydelige Sange deri behandlede som Hovedsagen og dadlede, Claveersagerne kort og koldt roste). Hendes sjælfulde Harmonikaspil henrykte mig ubeskrivelig. Jeg troer ogsaa, at det ikke let er muligt at spille Harmonika udtryksfuldere og passeligere. Mad. Kirchgessner's Spil, som senere lod sig høre her, tilfredsstillede mig langt mindre uagtet hendes meget større Færdighed. Harmonikaen klang ved hende ofte ikke meget bedre end et Positiv.

1795 nedlagde Schulz paa Grund af Sygelighed sin Post som Capelmester og forlod Kjøbenhavn. Kunzen kom i hans Sted. Hans Kone, en født Zuccarini*), Righinis Discipelinde, var en meget brav Sangerinde, og Bekjendtskabet med hende var Anledningen til, at jeg nu, ganske for

*) Johanne Margrethe Kunzen, døde i sit 77de Aar to Dage før Weyse, d. 6. Octbr. 1842.

mig selv, mere end hidtil studerede Sangens Væsen. Et Par Aar senere begyndte jeg at undervise i Sang, og dette gjorde mig nærmere bekendt med Mozart's Operaer. Jeg studerede nu flittig hans og Gluck's Partiturer, og fik endog Lyst til selv at foretage et Forsøg i den dramatiske Musik. I Foraaret 1800 fandt jeg hos Boghandler Brummer tilfældig Bretzner's »Singspiele« og tog dem hjem med. »Sovedrikken« syntes mig det bedste deriblandt, som jeg vel turde prøve min Lykke paa. Jeg componerede nu i Løbet af Sommeren hele den første Akt indtil Slutningen af Finalen, hvor Ordene ikke stode mig an, og de fire første Numere af anden Akt, dog uden at skrive det Mindste op deraf.

Da Kunzen ved Enden af Sommeren kom fra Landet tilbage til Byen, spillede og sang jeg for ham min Composition. Han var overmaade vel tilfreds dermed og opmuntrede mig til at skrive Musiken op og gjøre den færdig, at den kunde blive oversat paa Dansk og opført. Jeg opskrev altsaa, hvad der var færdigt, og da Resten af Operaen ikke stod mig synderligt an, componerede jeg for det Første ikke videre, men henvendte mig til Oehlschläger med den Bøn, at han vilde oversætte, hvad jeg havde componeret og ende Operaen efter Behag. Dette havde han i Begyndelsen liden Lyst til, og da han endelig efter Forløb af omtrent halvandet Aar gav sig ifærd

dermed, havde jeg imidlertid tabt Interessen derfor, og da han var færdig, men adskilligt mis-hagede mig deri, som han ikke vilde forandre, blev det Hele liggende, og jeg brød mig ikke videre derom.

Hertil kom, at i Begyndelsen af Aaret 1801 en lidenskabelig fattet Plan for mit Livs Lykke uventet var slaaet fejl, og at det havde styrtet mig i den sorteste Melancholie og gjort mig ligegyldig for Alt. Jeg var kjed af Kunsten, mig selv og det hele Liv, fortsatte ganske mekanisk mine Forretninger for at erhverve Brødet, og førte i bogstaveligst Betydning et reent Planteliv. Først efter flere Aars Forløb arbejdede jeg mig igjen noget i Vejret, og componerede 1804 paa Nägeli's Opfordring for »Repert. des Clavicinistes« 4 Allegri di bravura, der findes i 16de Hefte, men paa mange Maader forvanskede ved Stikfejl og egenraadige Forandringer*); men til nyt Liv vaagnede jeg dog først i Foraaret 1807 ved Opførelsen af Mozart's »Don Juan«. Jeg vidste ikke, hvad der foregik med mig. Af Partituret og Claveerudtoget kunde jeg næsten hele Operaen udenad; men denne Virkning overgik endnu langt min Forventning. Ved Gjenfærdscenen blev jeg rystet til inderste Marv, men Rystningen var velgjørende

*) Disse Urigtigheder, som W. omtaler, ere rettede i en senere Udgave.

den vakte min Genius, der mægtigere end nogensinde begyndte at røre sine Vinger.

Mit første Foretagende var, at jeg tog min »Sovedrik« frem for at undersøge, om det var Umagen værd at fuldende den. Compositionen behagede mig endnu ret vel, paa to Romancer nær, som jeg senere paany komponerede; men med Instrumenteringen var jeg aldeles utilfreds. Efter nogen Betænkning besluttede jeg at gjøre et nyt Partitur af det, der var færdigt. Jeg var alt kommen temmelig langt frem, da Britternes Landgang paa Sjælland paa en meget ubehagelig Maade afbrød min Flid. I Januar 1808 begyndte jeg imidlertid igjen at arbejde, og fuldbragte det Hele i Slutningen af Marts. Kunzens venskabelige Virksomhed havde jeg at takke for, at Stykket blev antaget ved Theatret; thi Theaterchefen vilde længe ikke dertil, fordi det var en Farce. Af mangehaande Aarsager (blandt Andet var vor eneste gode Tenorist Dupuy gaaet af) kunde det ikke blive givet før i April 1809. Med den Lykke, der blev det til Deel, har jeg al mulig Aarsag at være tilfreds; det er siden den Tid blevet givet et Par Gange aarlig og altid for fuldt Huus. I Claveerudtog med dansk og tydsk Text er det stukket her hos Lose & Comp.

Nu følge mine øvrige Compositioner, der rigtigt ere opgivne i »Janus«, paa dem af senere Datum nær. Det er følgende:



Faruk, Opera i 3 Akter af Oehlenschläger, første Gang opført paa Kongens Fødselsdag den 28de Januar 1812.

Ludlams Hule, Opera i 4 Akter af Samme, første Gang opført d. 28de Januar 1815.

En stor Reformation-Cantate, Text af Høegh-Guldberg, opført d. 2den November 1817. Til denne Composition og ikke til det senere Miserere sigter Baggesens Digt, der meddeles i »Janus«.

Macbeth, første Gang opført d. 15de November 1817. I Claveerudtog med dansk og tydsk Text udgivet hos Lose & Comp.

Miserere, en liden meget simpel Composition af 7 latinske Vers for 2 afvexlende Chor, det ene firstemmigt, det andet femstemmigt, componeret i Allegri's Stil. Første Gang opført paa 4de Fredag efter Paasken 1818.

Julecantate, 1818, Text af Th. Thaarup.

Passjonscantate, 1819, Text af Samme.

I Aaret 1809 var jeg bleven Syngelærer for Kronprindsesse Caroline. 1816 fik jeg Titel af Professor. 1819 blev jeg af Kongen, der to Gange iforvejen havde viist mig sin Naade ved en Foræring, ansat som Componist med en Gage af 1000 Rdl. aarlig. Hvad der i »Janus« fortællles om en betydelig Formue, jeg skal eje, er aldeles falsk, og lader sig, efter hvad ovenfor er fortalt, neppe tænke. Fra 1794 til 1805 indbragte min

Organisttjeneste mig 140 og siden 350 Rdl. aarlig; det var ikke til at leve af, og det, mine Informationer indbragte, maatte gjøre det Meste til at jeg kunde indrette mig husligt og anvende det Fornødne paa Bøger, Musikalier og et fortrinligt Instrument. En stor Samling sjeldne Stene, som jeg ogsaa skal besidde, er mig aldeles ubekjendt, og jeg er hverken Elsker eller Kjender af det Slags Væxter.

Om mit Forhold til Vogler er Følgende at mærke. I de første Aar af 90'erne besøgte han Schulz. Jeg maatte vel spille for ham, men han tog liden Notitse af mig. Da han anden Gang kom til Kjøbenhavn i Efterhøsten 1799, havde han i Sinde at indføre sin Simplification af Orgelbygningen her, og til Forsøg blev Orgelværket i Reformeert Kirke, hvor jeg den Tid var Organist, ham overladt. Dette bragte mig i nærmere Bekjendtskab med ham; han lod til at kunne meget godt lide mig, og naar han var hjemme, maatte jeg sædvanlig spise tete à tete med ham. Ved saadan Lejlighed var han udtømmelig i at fortælle smaa Anecdoter og Begivenheder, han paa sine mange Rejser havde oplevet. Forandringerne paa Orgelværket kunde jeg meget vel være tilfreds med, da han gav adskillige meget smukke Stemmer af sit Orchestrion dertil. Paa de til Qvarter og Tertser forvandlede Stemmer forandrede jeg efter hans Bortrejse, hvad der mishagede mig, f. Ex.

den ufornuftige Qvint paa 10 $\frac{2}{3}$ og Terts paa 6 $\frac{2}{3}$ Fod, hvorved han i Manualets Discant vilde frembringe en 32 Fod. I Bassen lod jeg dem staae, men i Discanten gjorde jeg dem igjen til 8 og 4 Fods Gedackt. Tertsen var kun i Discanten. Han lod sig adskillige Gange høre paa dette Orgel, og hans Spil gjorde mig megen Glæde. Senere bragte han sin »Hermann von Unna« paa Skuepladsen, hvis Musik her efter Fortjeneste fandt stort Bifald. Hvad der stod mig an af hans Compositioner turde jeg lade mig afskrive, men han havde kun bragt Lidet med.

Mine Phantasier og Compositioner syntes at behage ham, idetmindste bedømte han dem meget liberalt, endskjøndt jeg ikke satte efter hans System. Han opmuntrede mig ofte til, at jeg dog engang skulde gjøre en Rejse, og da kan det vel nok være, han ved Lejlighed har talt om den Ære, jeg kunde erhverve mig, og at jeg i Spøg har svaret: »Der zeitlichen Ehr ich gern entbehr«. Af Indhold er det Svar, der i »Janus« staaer aftrykt med Schwabacher, omtrent det samme, men saa precieus, som det der tager sig ud, har jeg vist aldrig givet det.

I »Janus« hedder det fremdeles, at jeg er en stor Tilbeder af Mozart. Det er vistnok sandt; men ikke Mozart alene, ogsaa J. S. Bach, Händel, Em. Bach, Lotti, Haydn, Gluck, Schulz o. A. ærer jeg højligen. Jeg har al min

Tid stræbt at vogte mig for Eensidighed og derfor gennemstuderet de meest forskjelligartede Mesteres Partiturer, og med Flid opsøgt det Gode i dem alle. En Dom over de nyere Componister afholder jeg mig fra, deels fordi sligt ikke lader sig afgjøre med et Par Ord, deels fordi jeg ikke elsker Polemik. Ved Alt, hvad der mishager mig, trøster jeg mig med, at enhver Ting i Verden har sin Tid, og sygelige Forfatninger, som den moderne febrilsk-phantastiske og ukunstneriske Hypergenialitet, ligesom Rosinimani, kunne ikke vare længe, men maa snart føre til en Crisis, hvoraf det er at haabe, Musiken vil opstaae til et nyt og herligt Liv. Min Anskuelse af Kunsten maa iøvrigt mine Værker udsige.

Om mine i »Janus« omtalte Forsøg i Digtekunsten er Følgende at bemærke. Langt fra at ville gjøre endog den mindste Fordring paa Titel af Digter, nøjedes jeg længe med blot i venskabelige Cirkler at drive allehaande Spøg med de poetiske Former. Da imidlertid Baggesen udgav sin store, 60 Sider lange Gaade, kom Spaadomsaanden over mig, og i en Ballade paa 46 syvliniede Stropher skrev jeg en Opløsning af den, som Baggesen siden lod aftrykke i sit Maanedsskrift »Danfana«. Men siden den Tid er min poetiske Musa igjen forstummet, og naar jeg undtager en liden Parodie*)

*) — nemlig den af W. selv componerede Sang »Signelil sad i Kakkelovnskrog«.

paa de morderiske Ballader, som for nogen Tid siden drev deres Uvæsen her, har jeg intet videre digtet. Denne Parodie har imidlertid virket mere, end jeg ventede; thi den tragiske Ballademusa er totalt forstummet.

Og saaledes har jeg trolig fortalt den gunstige Læser mit Løvnetsløb indtil nærværende Øjeblik, da jeg har givet mig i Arbejde med at componere en Pintsecantate, og tager herved Afsked med ham. Den Deel, der endnu er tilovers, kan engang efter min Død en anden Pen fuldende.

Kjøbenhavn, Marts 1820.

Chr. E. F. Weyse.»

II.

Den 30te Octbr. 1789 kom Weyse til Kjøbenhavn, og flyttede ind i det for ham af Professor Adler lejede Logie i »De tre Hjorte« paa Vestergade. Anden Dag efter afgav han sine Recommandationsbreve. Hvor kjærligt han strax blev optagen i Capelmester Schulz's Huus har vi hørt af ham selv. Herover glæder Stedfaderen sig meget i et Brev til Weyse, men synes, at han i den korte Tid, siden han rejste hjemmefra, har brugt for mange Penge, og han formaner til Sparsommelighed. I et følgende Brev faaer han atter Skjænd, fordi han har forsømt at skrive til sin Bedstefader, sin øvrige Familie og sin Formynder Hellmundt, som var beskikket ham efter hans Moders Død i Juli 1789,

og formanet atter og atter til Sparsommelighed. W. vilde nu oprette sin Forsømmelse ved at skrive sin Slægt til, men faaer ikke megen Tak herfor af Stedfaderen; thi hans Breve havde været altfor magre. »Solche Briefe«, skriver Faderen (d. 15. Januar 1790) »sind gut für die Posten, für den Empfänger aber höchst unangenehm; es ist nicht genug Briefe zu schreiben, der Inhalt davon muss auch etwas interessant zu lesen seyn, und diese könntest du füglich so einrichten, denn so viel Stoff glaube ich muss du dazu haben. Es ist nicht die Meinung, wenn ich mich kurz fassen soll, dass ich gar nichts sage, sondern dass ich eine Sache nicht weiter ausdehne als es nöthig ist sie zu verstehen. Wenn du nur geschrieben hättest, dass du oft in Gesellschaft, dass sich Hr. Schulz deiner sehr annehme, dass du schon viel gute Freunde hättest, bey wem du speisest, und was sonst neues du dorten gesehen und gehört u. s. w. Man kann immer Materie genug zu solchen Briefen finden... Ich schäme mich ordentlich für Hellmundt, besonders über die Anrede: »Werthgeschätzter Vormund,« dass ist gar zu kahl, man schreibt doch wohl: »Hochedelgeborner, Hochzuehrender Herr,« und zum Schluss »Ihr gehorsamster« oder »ergebenster Diener.« Ich dachte, so viel wusstest du wohl, sonst hätte ich dir ein Concept eingesandt; und noch mehr, die Leute müssen hier Porto bezahlen, die Briefe hätten frei seyn, oder du hättest sie in meinen Brief

einschlagen müssen; das gehört sich von Briefen, welche den, an den sie gehen, weiter nichts interessiren, als dass ich ihm mein Wohl bekannt mache, dass musst du dir zur Nachricht dienen lassen. Dass du schon ein neues Kleid verlangst, wundert mich; du hast ja ein ganz neues, womit du gewiss auch zu Leuten gehen kannst; und das grüne ist noch so schlecht nicht; den grossen Herrn sollst du dort nicht spielen, und es ist nicht genug, dass du sagst, ich bins benöthigt, wenn du nun nichts dazu hast; wo soll es denn her kommen in diesen Tagen? musst du dich immer denken. Du musst zu sparen suchen und dich Ordnung angewöhnen. Ich habe Herrn Vetter Frisch geschrieben, dass er dir etwas ausbezahlen soll, aber keine 40 Rthr.; wenn du für erst 20 hast, so kannst du zufrieden seyn; denn es ist nicht so geschwind verdient, als ausgesprochen. Dieser Brief ist voller Regel, und eben nicht der angenehmste für mich. Ich hätte gewünscht, dass der Inhalt anders hätte seyn können; allein ich fand ihn so nöthig. Lebe recht wohl, und glaube, dass ich stets bin

Dein Vater

A. Weber.

Weyse bliver overalt særdeles godt modtaget. Efterretningen herom glæder Faderen, der imidlertid vedbliver at formane Sønnen til Paapasselighed og til at bevare et reent og taknemmeligt Hjerte.

Han synes dog at have indseet Nødvendigheden af, at Weyse faaer den nye Klædning, som han havde bedet om, og giver ham Anviisning paa 30 Rdl. hos Fætter Frisch, men haaber da, at han ikke saa snart igjen behøver Penge.

Som W. har fundet en faderlig Ven i Schulz, saaledes har han ogsaa fundet en moderlig Veninde i Schulz's Kone, hvad der fremgaaer af et Brev, som hun under en Fraværelse i Reinsberg i Selskab med Albertine, en Cousine af Schulz, har skrevet til W., den 22. Juli *), og hvoraf jeg vil meddele et Uddrag.

„Wie geht es Ihnen, lieber Weyse? So oft denken wir an Sie, und wünschen Sie glücklich; möchten Sie es sein! Gerne hätte ich Ihnen früher geschrieben, aber die Zerstreung, in welcher ich hier bis jetzt gewesen bin, hat mich ganz unfähig dazu gemacht. Edouard **) nennt Sie täglich so oft, bittet so viel Weyse soll Clavier spielen, und weint bisweilen, dass er nie kömmt. Sie glauben nicht, welch ein süßes Kind es ist, und wie viel Freude er uns und unsrer Familie gewährt. Albertine grüsst Sie; in Berlin hat Sie Ihnen 6 blaue Snupftücher gekauft, womit Sie recht zufrieden sein werden. Schreiben Sie mir doch, ob Sie sehr beschäftigt sind mit Informiren, ob Sie

*) Aarstallet mangler, men det maa omtrent være 1791 el. 92.

**) — en Søn af Albertine (?).

auskommen mit Ihr Monatsgeld, und es Ihnen um nichts mangelt. Oekonomisch müssen Sie nothwendig seyn, lieber Weyse, sonst können Sie nie fertig werden. Oft habe ich Sie getadelt und gescholten, dass Sie mit dem Ihrigen nicht haushälterisch genug umgingen; ich meinte es immer gut, obgleich Sie mirs verdachten. Glauben Sie, dass Ihr Glück meinem Manne und mir sehr am Herzen liegt, und dass, wenn wir Ihnen bisweilen hart ankommen, es nur ist, um Sie zu bessern, und nicht ein Beweis, dass wir Sie nicht mögen, wie Sie es oft beforgten.

Adieu, lieber Ernst! Gerne sähe ich, dass Sie mir mit ersten Post schrieben, wie es in unser Hause aussieht... Leben Sie gesund und glücklich! Seien Sie ja recht ordentlich und fleissig, lieber Weyse, so werden Sie den guten Schulz viel Freude machen.«

Schulz har paatænkt en Rejse til Norge (1790) og er i Forlegenhed for at faae W. anbragt imidlertid, hvorfor han foreslaaer Faderen at lade ham tage hjem til Altona saa længe. Dette seer Denne ikke gjerne, da han er bange for, at Folk skal troe, at W. ikke kunde komme frem i Kjøbenhavn, og raader ham derfor til at føle sig for hos Fætter Frisch, om Denne ikke vil tage ham i Huset saa længe. Kan det ikke skee, »so,« skriver Faderen, »musst du in Gottes Nahmen überkommen, aber Herrn Schulz bitten, dass er dich nicht verlassen

möge, denn von diesem Manne hängt alles ab. Ich zweifle indessen nicht, dass er sich deiner ferner annehmen wird, denn der Mann denkt zu edel, aber es ist deine Schuldigkeit dich auf alle möchliche Weise ihm zu submittiren.»

Schulz's Rejse gik imidlertid overstyr, og man kan see af Weyses Breve til Faderen, hvorledes den ædle Schulz bestandig vedblev at vise den uegennyttigste Interesse for Weyse.

Stedfaderen mener, at da W. nu har faaet 100 Rdl. af Kongen (s. foran S. 29) vil han vel nok kunne sørge for sig selv i nogen Tid, uden at tage Penge op af Arven efter sine Forældre. W. begyndte nu ogsaa at faae gode Informationer, saaledes i Grev Bernstorffs Huus (1791). Han har ogsaa componeret flere Sager, og Bedstefaderen længes meget efter at see Prøver paa hans Dattersøns Genie og beder ham derfor at oversende ham Noget deraf. Og, medens han tidligere maatte forlange Penge til Klæder, lader det nu til, at han maa hjælpe paa sine Sødskende; thi Stedfaderen anmoder ham om at sende aflagte Klæder til Brødrene (Halvbrødrene), ja opfordrer ham endogsaa til at afstaae Renterne af sin Arvepart til dem, der levede hos Bedstefaderen og ikke tilstrækkelig kunde underholdes af deres Renter; hvilket Weyse ikke lader sig bede to Gange om. Det er gaaet meget tilbage med Stedfaderens Handel, som han agter at opgive og søge en Auctionsforvalter-Tje-



neste i Altona (1792). Den attenaarige Weyse skal protegere ham ved at anbefale ham til Bernstorff og Andre.

Det gik nu saa godt for Weyse med Informationer, at han kunde tage fra Schulz (omtrent midt i 1793) og sørge for sig selv; men nu begynder ogsaa Stedfaderen at blive mere og mere nærgaaende og anholder om Laan af nogle Hundrede Rigsdaler hos ham. Ja han forlanger endogsaa, at Weyse under et Paaskud skal hæve 100 Mark af de Renter, som han tidligere har afstaaet til sine Brødre, og sende dem til ham. W. skulde nemlig foregive, at han havde haft nogle uventede Udgifter og var derfor nødt til denne Gang selv at bruge sine Penge. Dette vilde imidlertid W. ikke inlade sig paa; men han vedblev troligen og kjærligt udholdende at arbejde for Faderen med Hensyn til Forvalter-Tjenesten, som han imidlertid ikke fik. Det gaaer bestandig meer og meer tilbage for Stedfaderen, som tilsidst maa erklære sig Fallit (1794). Hans Huus bliver solgt til W.'s Formynder Hellmundt, og han bliver bestandig yderligere nærgaaende i sine Anmodninger til W. baade om Penge og om Klæder til Halvbrødrene, og, havde han ikke Penge selv, kunde han »vel nok faae dem tillaans hos en eller anden Ven« (!). Weyses rige Hjerter fornægter sig ikke; han sender Faderen Penge og Klæder til Brødrene, som »hoppe af Glæde« derover.



Weyse vedbliver utrættelig med at vise sig velgjørende mod sin Familie. Han synes at have faaet Grund til at ønske sig fri for Hellmundts Formynderskab, hvorfor han har søgt Myndigheds-Bevilling, som han fik i Octbr. 1795. Han tilsiges nu en Arvepart paa 1000 Rdl., men det gaaer i Langdrag med Udbetalingen. Weyse har nok været for rundhaandet med at laane Stedfaderen Penge; thi han synes nu selv at være kommen i Forlegenhed, og maa minde Stedfaderen om Tilbagebetaling; hvad denne dog ikke seer sig istand til. Lidt efter lidt synes dog Forholdet at være bragt i Orden, og nogen Undskyldning for Stedfaderens tidligere mindre delicate Henvendelser til W. maa søges i hans meget fortrykte Stilling.

I nogle Aar har Correspondancen, som det lader til, ikke været meget levende. I 1799 dør Bedstefaderen, og Stedfaderen beder W. om en Fuldmagt for at kunne varetage hans Interesser med Hensyn til Arven, som skal deles med en Onkel af ham, med hvem der indtraadte flere Misforstaaelser, der endelig bleve afgjorte ved et Forlig. Faderen vilde gjerne, at W. selv skulde hente Arven, for at han efter saa mange Aars Forløb kunde faae ham at see igjen. Dette blev der imidlertid Intet af; men W. faaer et Besøg af en Halvbroder Jean, som tager Ophold hos ham. Da han efter kort Tids Forløb skal rejse hjem, medgiver W. ham en værdifuld Tobaksdaase til Faderen,



hvoraf man seer W.'s vedvarende kjærlige Sindelag mod Familien. Alt længe har hans Ry som Musiker udbredt sig videre og videre; han beundres f. Ex. som Componist til nogle »meget skjøne Sonater«, som hans gamle Ven Etatsraad Gaehler har hørt omtalte af ansete Musikere. Ogsaa Schulz har allerede i Sommeren 1796 under et Besøg i Altona glædet W.'s Bedstefader og øvrige Venner ved at udhæve hans overordentlige Begavelse, ligesom hans roesværdige Forhold i det Hele, og han erklærede W. for den største Claveerspiller i hele Europa, hvad der fremlokkede Bedstefaderens Glædestaarer*). Til yderligere Beviis paa, hvor højt Schulz skattede W.'s Genie skal jeg meddele et Brev fra ham til W., dateret fra Schwedt d. 22de April 1800:

»Ich danke Ihnen sehr, lieber Weyse, für die mir zugeschickte Sinfonie-Partitur, und für das Vergnügen, das ihre Durchsicht mir gewähret hat. Ich erwartete zwar nichts geringes von Ihnen, aber Ihre Arbeit hat meine Erwartung noch übertroffen. Am wenigsten war ich mir eine so ausserordentlich stark besetzte Musik vermuthen, da mir noch wohl bekannt ist, dass Sie bey meiner Abreise von Copenhagen nur noch geringe Kenntnisse von der Behandlung

*) Efter et Brev fra Bedstefaderen til W. af 3die Marts 1797.

der verschiedenen Blasinstrumente hatten. Sie haben auch hierin grosse Fortschritte gemacht, und werden es, je mehr Sie arbeiten und hören, darin eben so weit bringen, als nur einer: daran ist bey Ihrem Genie kein Zweifel. Sie werden z. B. bemerken, dass obligate melodische Sätze in den tieferen Octaven des Fagotts nicht gut thun; und dass, wenn solche mit anderen Instrumenten in Octaven gehen, überhaupt bey allen Octavsätzen, die Stimmen nie um zwei, sondern allezeit nur um eine Octave von einander entfernt seyn müssen; einzelne Stellen ausgenommen, wo es blos auf Verstärkung ankommt: ferner, dass man für das erste Horn nicht gern bis zum g auf der zweiten Linie herunter setzt, viel weniger bis c unter der Linie, und zwar je weniger, je tiefer der Ton des Horns ist. Der erste Hornist lässt solche Töne, weil sie für seine Embouchure zu tief sind, entweder ganz weg, oder er nimmt sie eine Octave höher. In den A- oder hohen B-Hörnern hingegen setzt man sie für ihn ohne Bedenken, und hütet sich dagegen für höhere Töne, als das e auf dem 4te Spatio. Töne, die dem Hornisten nicht leicht rein ansprechen, setzen Sie nie nach einer Pause, sondern nur zwischen andere Töne, wenn der Hornist im Blasen ist. In entlegenen Ausweichungen von der Haupttonart des Stücks muss man sogar bey den natürlichsten Tö-

nen des Horns behutsam seyn, wenn sie nach einer Pause eintreten sollen. So ist z. B. auf dem C-Horn das d auf der 4ten Linie ein natürlicher und sehr leichter Ton: wenn aber dazu in B-dur gespielt wird, wozu dieses d die Terz angiebt, so fällt dieser Ton nach einer Pause dem Hornisten schon viel schwerer. Sie begreifen leicht, dass das daher kömmt, weil die Gamme seines Horns nun gestört ist. — Ueber manches, was die Ausführung angeht, würde ich bey Ihrer Arbeit mancherley bemerken, wenn wir uns mündlich sprechen könnten. Sie wissen wohl noch von alten Zeiten her, wie viel man in einer leichten Unterredung, zumal wenn man die Partitur vor sich hat, beschicken kann, wozu viele Bogen angewendet werden müssten, wenn man sich in eben dem Grade schriftlich verständigen wollte. Nur über das Ganze ein Par Worte. Allerdings müssen diese Stücke, wenn ich das Largo ausnehme, das sich nicht gleich bleibt und zu viel krauses hat, — von grossem Effect seyn. Allenthalben weht der Geist Weysens: das ist genug gesagt; und doch muss ich hinzusetzen, — nicht in solchem Grade, in solcher Fülle, in solcher Originalität, wie in seinen Fantasien. Sollten Sie Ihrem Fluge nicht durch die gar zu vielen Instrumente, die Sie auf einander häufen, Fesseln anlegen? Man sieht es, deucht mir, manchen Stellen an,

dass Sie sich davor nicht haben rühren können. So scheint es mir z. B., dass Sie in den obligaten Sätzen der Blasinstrumente den 1sten Fagott blos deswegen mit der 1sten Flöte in Octaven gehen lassen, weil Sie sonst nichts mit ihm anzufangen wussten. Das klingt aber bey der Entfernung von zwei Octaven eben so wenig schön, als wenn Sie auf der Orgel Octave 4 und 16 Fuss in einem Register zusammenziehen. Haydn hat in seinen Sinfonien neben den gewöhnlichen Instrumenten immer nur eine Flöte und einen Fagott. Wie spielt er nun mit allen Instrumenten! und welche Wirkung thun seine Sinfonien! alles wird bey ihm zu klaren Gedanken, statt dass in Ihrer Sinfonie oft nur Instrumentenwirkung vernommen wird, aber nicht klare Gedanken. Glauben Sie mir, lieber Weyse, Ihre Erfindung leidet darunter, wenn Sie sich den Zwang so vieler Instrumente auflegen, denen allen Sie etwas Bedeutendes zu thun geben wollen. Daher ist mir Ihre Klage begreiflich, dass Sie nur mit Langsamkeit und Anstrengung arbeiten können. Sie, der Sie so fruchtbar an Erfindung, so originell und so gewandt in allen harmonischen Künsten sind, beneiden die Leichtigkeit, womit Kunzen arbeitet, und haben Recht. Aber fragen Sie Kunzen einmal, ob seine ersten Sinfonien so übertrieben vielstimmig gewesen sind? Legen Sie dem

Fluge Ihrer Gedanken nicht übermüthige Fesseln an, so werden Sie bald eben so leicht arbeiten, als Kunzen, als Haydn, als Mozart. Denn wahrlich haben diese Männer nichts vor Ihnen voraus, als Erfahrung, die nur ein Werk der Zeit ist. Setzen Sie daher (wenigstens noch vors erste) nur für wenige, für die nothwendigsten Instrumente, und überlassen sich dann frey und fessellos dem Schwunge und Fluge Ihres Geistes: Sie werden dann durch Klarheit und Reichthum der Gedanken selbst wirken, und nicht durch Massen von Instrumenten-Gewürz. Ich weiss das in der Geschwindigkeit nicht besser zu sagen: Haydn hat das erste, und Mozart mehr das letzte. Sie müssen aber weder ein Haydn, noch ein Mozart werden, sondern in allen Ihren Compositionen Weyse seyn und bleiben, so wie Sie in Ihren Clavierfantasien sind. Die Vielheit der Instrumente, besonders der Blasinstrumente, wirkt schon an und für sich allein, aber diese Wirkung, wenn sie nicht durch Gedanken und Ideen gehoben wird, muss Ihnen zu kleinlich seyn. Gedanken und Ideen aber bey so vielen Instrumenten leicht und klar zu fassen und darzustellen, dazu gehört eine stufenweise Übung, erst mit wenigen, und dann mit vielen Instrumenten zu spielen, als wenn sie alle nur für Clavier wären. Aber auch dann noch geht bey einem solchen Zu-

sammenpacken das schöne Eigenthümliche der verschiedenen Instrumente, worauf doch so sehr Rücksicht zu nehmen ist, grösstentheils verloren. Lesen Sie doch in Nr. 11 der Leipziger musikalischen Zeitung von diesem Jahre die kleine Abhandlung über den Missbrauch der Blasinstrumente! Sie ist mir aus der Seele geschrieben. Auch steht in dieser Zeitung irgendwo, ich weiss aber nicht mehr wo, gerechte Klagen über die Art und Weise, wie man heut zu Tage mit den armen Flöten verfährt, die man fast immer nur in dem Bezirk von fünf ihrer höchsten Tönen pfeifen lässt.

Und dann, lieber Weyse, wenn Sie doch einmal reisen und auch andere Künstler hören und kennen lernen wollten! Ein Jahr, oder auch nur ein halbes, in Wien, und die Bekanntschaft Haydns; das wünschte ich Ihnen. Das sollte Sie schnell zum Ziele führen. Und dann hätten Sie noch Ihre Jugend vor sich; denken Sie! Reizt Sie das nicht? Mit Ihrem Talente und der Fertigkeit und Fruchtbarkeit Ihrer Fantasie auf dem Clavier könnten Sie durch die ganze Welt reisen, ohne für Ihr Fortkommen einen Augenblick besorgt zu seyn. Oder fürchten Sie sich, sich mit solchen Virtuosen als z. B. der erstaunlichen Clavierspieler Wölfl zusammenzutreffen? Fürchten Sie sich nicht! Sie brauchen niemanden in der Welt zu fürchten. Wölfl ist

bey mir auf der Stube gewesen, und hat mir eine Stunde lang allerhand vorgeklimpert: denn spielen kann ich das nicht nennen, wenn einer mit 32 Theilen in der grössten Geschwindigkeit anfängt, und solche ohne Aufhören herauf und herunter und in und durch und über und unter einander jagt, ohne allen Schatten und Licht, und ohne eine einzige melodische Phrase. Er hat überdem keine Fantasie, und spielt nur das Fortepiano, daher mein Clavier, worauf Sie Reichardt in Entzücken versetzten, unter seinen Fingern, wie eine Strohfidel klang. Und welch ein erbärmlicher Componist ist dieser Wölf! Sie haben doch wohl etwas von ihm gesehen? Übrigens in Absicht seiner Conduite ein Erzsäufer, Spieler, Hurer und Betrüger, der ohngeachtet der grossen Einnahme, die er allenthalben gehabt hat, von Berlin mit Hinterlassung vieler Schulden heimlich davongegangen ist. Wie contrastirt der wahre, der bescheidne und sittliche Künstler Weyse gegen solche Kunstfixe!

Für Ihren Brief, als Brief, und die mancherley darin enthaltenen musikalischen Neuigkeiten danke ich Ihnen noch besonders, lieber Weyse. Ich habe die letzten mit grossem Interesse gelesen, vornemlich alles, was Sie über Abt Vogler schreiben. Ist denn sein Choralsystem nun heraus? Ich bin gar sehr begierig darauf. Sie

fodern mich auf, dass ich mein Schwert dagegen ziehen soll. Ach! lieber Weyse, wenn ich noch Vigueur hätte! aber ich vermag nichts mehr. Ich bin erlahmet, und die Kraft hat mich verlassen. Zuweilen blitzt es wohl noch einmal in mir auf, wie im vergangenen Herbst, wo ich mich mit Muth dem Ritter Dittersdorf entgegenstellte; aber ich sinke bald in mir selbst wieder zusammen. Es ist aus mit mir. Mein täglicher Husten und besonders die nächtlichen Fieber sind jetzt wieder so arg, als je; und ich ärgere mich nur, dass ich mir zuweilen noch einfallen lasse, wieder zu genesen, und dass ich dann so voreilig bin, es gleich laut auszuposaunen.

Ihr freundschaftlicher Umgang mit Kunzen freut mich sehr. Wie gern wäre ich Euer dritter Mann! Ich, dem hier aller gesellschaftlicher Umgang fehlt, weiss nun zu schätzen, was Ihr mir sein würdet. Aber dieser Mangel alles Umganges halte ich nicht länger aus. Ich werde wahrscheinlich auf Michaeli nach Berlin ziehen. Grüssen Sie Kunzen herzlich von mir; ich lasse ihn bitten, mir die Partitur meiner Entr'acts von Athalia, die ich von Copenhagen mitzunehmen vergessen habe, wo möglich recht bald zu überschicken, und sie allenfalls auf meine Kosten copiren zu lassen. Vergessen Sie das

nicht, lieber Weyse, und erinnere ihn daran, wenn er es vergessen sollte.

Dem guten Brun danke ich für die 200 Rth. die er Ihnen geschenkt hat, als wenn er sie mir geschenkt hätte. Das heiss' ich einen guten Gebrauch von seinem Reichthum machen! Ich hätte Ihre Sinfonien wohl in dem nunmehrigen Brunschen Concerte hören mögen. Dann hätte ich Ihnen auch über das Ganze, und die Wirkung desselben etwas bestimmteres sagen können, als ich es blos aus der Partitur kann, zumal jetzt, wo mir der Kopf so leicht schwindelt, wenn ich Noten sehe, und noch dazu so viele über einander. Grüssen Sie ihn, Brun, und sie, die Brun, an die ich immer mit Angst und Reue denke; und grüssen Sie den ganzen trauerten Sonntagscirkel

von Ihrem treuen Freunde
Schulz.

Schreiben Sie mir doch bald einmal wieder, lieber Weyse, und melden Sie mir, in welchem Jahre Sie geboren sind, und wie Ihre Vornahmen heissen.

Anfangs des künftigen Monats wird Albertine mit ihrem Mann aus Neapel in Reinsberg zum Besuch eintreffen. Ich gedenke auch dahin zu kommen. *)

*) Men Schulz døde i Schwedt d. 10. Juni 1800 i sin Datters Arme. (ifølge et Brev fra Abbé Vogler til Weyse).

Schulz's dybe Interesse for W. fremgaaer tydelig af dette Brev. Denne besvaredes af W. med den inderligste Kjærlighed. Et lille historisk Træk foreligger i et Brev fra W., skrevet mange Aar efter Schulz's Død, nemlig d. 5te Juni 1830. Han fortæller heri en ung Ven, Lieutenant Chr. Wulff, om Sørgehøjtiden over Biskop Münter i Frue Kirke. Til denne havde den blinde Organist P. Jensen skrevet en Cantate, hvorum W. siger, at »den var ret velklingende, men noget monoton til Ordene. — Egentlig blev hele Cantaten slaaet ihjel af en ganske simpel Sang af Schulz, der til Beslutning udførtes af Metropolitanskolens Disciple, ledsaget af 4 Basuner, nemlig Melodien »Tausend Sternenheere«. Oehlenschläger havde udvalgt den og digtet de nye Ord. Da den begyndte, blev jeg saa rørt, at jeg fik Taarer i Øjnene, og den samme Virkning syntes den at gjøre paa Flere.»

W. havde nu forsøgt sig i forskellige Retninger, foruden Claveerstykker og Sange, havde han, som han fortæller os i sin Selvbiographie, komponeret 7 Symphonier i Tiden fra 1795 — 97. Nu vilde han ogsaa forsøge sig i en dramatisk Composition. Det var, som han selv har fortalt os, i Aaret 1800, at han begyndte paa Compositionen af »Sovedrikken«. Men da var det, at under dette hans første Arbejde i denne Retning et Kjærligheds Haab, hvorpaa han havde troet at kunne bygge sit Livs Lykke, svigtede ham. Dette

Andante.

Nähe des Geliebten.

Julie Tutein.



1. Ich den - ke dein, wenn mir der Son - ne Schim - mer Vom Mee - re



strahlt; Ich den - ke dein, wenn sich des Mondes Flimmer In Quellen mahlt.

2. Ich sehe dich, wenn auf dem
 fernen Wege
 Der Staub sich hebt;
In tiefer Nacht, wenn auf dem
 schmalen Stege
Der Wanderer bebt.

3. Ich höre dich, wenn dort mit
 dumphen Rauschen
 Die Welle steigt.
Im stillen Haine geh' ich oft zu
 lauschen,
Wenn alles schweigt.

4. Ich bin bei dir, du seyst auch
 noch so ferne,
 Du bist mir nah!
Die Sonne sinkt, bald leuchten
 mir die Sterne,
O wärst du da!

Goethe.

kastede en mørk Sky over hans hele Liv. Vel gjennembrødes den senere af Straaler fra hans Genie og Omgang med kjære Venner, men glemme dette Forhold kunde han aldrig. Da dette er en i W.'s Liv stærkt indgribende Begivenhed, vil jeg gjøre den til Gjenstand for et eget Afsnit.

III.

I 1799 var W. kommen til at undervise den rige Grosserer P. Tuteins Døttre, elskværdige Piger, af hvilke især Julie (født d. 19de Marts 1783) var begavet med meget musikalsk Talent, komponerede, havde en dejlig Stemme, var skjøn, aandrig, vittig og overgiven. Hvad Under, at W. følte sig tiltrukken af et saadant Væsen, ligesom hun af hans store Begavelse, som hun havde Sands nok til at opfatte; og der udviklede sig et inderligt Kjærligheds-Forhold imellem dem. Han blev snart en daglig Gjæst der i Huset. De havde tusinde smaa Hemmeligheder med hinanden, og han greb naturligviis enhver Lejlighed til at vise hende Opmærksomhed. Han lod saaledes engang en Melodie af hende til Goethes »Nähe des Geliebten«: »Ich denke Dein« trykke og bragte hende den paa hendes Fødselsdag. Den er her meddeelt. Weyse havde en kjær Ven, Hermann Kramer, der var ansat hos en Conferentsraad Hoe, Deputeret i Rentekammeret, og ligeledes kom

i det Tuteinske Huus, ligesom hos Weyses Fætter, Generalkrigscommissair Frisch, hvis Datter Henriette, en Veninde af Julie, han elskede. Saaledes havde W. megen Lejlighed til ved Kramer og sin Cousine Henriette at høre fra Julie. Snart bragte de ham kjærlige Hilsener, snart et eller andet Ønske, som hun gjerne vilde have opfyldt. Naar Kramer var truffet sammen med Julie det ene eller andet Sted, sendte han ofte W. en lille Beretning om, hvad der kunde interessere ham, og derved ere flere rørende Træk af Julies Hengivenhed for W. opbevarede. Saaledes skriver han da til W.:

(Uden Datum.) »Hos Frisch var Julie meget venlig og huld, talte meget om Dig, glædede sig over at skulle høre din Symphonie i det »Musikalske Academie«, priste din overordentlige Godhed, at denne Composition ikke skulde gives paa en Søndag, da Selskabet i hendes Hjem kunde afholde hende fra at møde og saaledes forhindre hende i at beundre Dig; sagde: det er dog et godt Menneske, denne Weyse!« —

»Julie beder Dig ret hjertelig at sætte 2 Violiner og en Bas til de medfølgende Dandse, da disse hendes Compositioner skulde faae os til at dandse paa Mandag.« —

»Igaar var jeg paa Visit hos Peter Tutein og blev indbudet til Aften. Julie beder Dig meget at komme til Masqueraden i »Harmonien«, og jeg tænker, Du benytter denne Lejlighed til at tale

med hende. Hun var igaar meget nydelig, saasnart Talen var om dig.« —

Den 15de Novbr. 1800 holdtes en Fest i det Tuteinske Huus i Anledning af Døttrene Pauline og Emilies Forlovelse, hvorved Kramer var tilstede, og hvorom han skriver til W.: »Havde jeg igaar havt dig med til Ballet istedetfor din Seddel, gode W.! saa havde jeg ikke behøvet at see saa mange sure Ansigter, som nu blev mig som en ubehagelig Budbringer tildeel. Du mangler mig virkelig til min Glæde, og, du Lykkelige! Julie mangler dig. Hvor den Pige igaar var nydelig. Hun ønsker meget at see dig et Øjeblik idag; »thi ellers seer jeg ham ikke før Torsdag«, sagde hun. Hun gav mig medfølgende Baand til dig, for at du idag skulde bringe hende det igjen. Jeg spurgte om Betydningen deraf. »Det veed han meget godt«, var Svaret.

Din Upasselighed, haaber jeg, er kun foregivet.

I Salen vare Navnetrækkene P. M. og E. C. (Pauline Meder og Emilie Cazzalis) anbragte og omgivne med Guirlander. Gud være lovet, sagde jeg til Julie, at ikke Navnet J. S. staaer der. Hun svarede: »J. S. — aldrig!« W., jeg vilde inderlig fryde mig, naar jeg saaledes saae Navnet J. W. I vilde optage Kramer som Eders Ven, og saa kunde vi alle Tre være ret glade. Jeg vilde idetmindste glæde mig ved to Menneskers

Lykke, som ere mig dyrebare, om jeg ogsaa aldrig selv kan være ganske lykkelig!“ —

Ved det ovenstaaende Bogstav S. er formodentlig sigtet til en vis [Oberstlieutenant og Kammerjunker] S., som man meente bejlede til Julie, hvorum forefindes 2 Billetter mellem W.'s Papirer:

»O Kramer, jeg er ude af mig selv! Tænk Dig, den afskyelige S. har anholdt om Julie, og Forældrene ere ikke tilbøjelige til at give ham hende. Den gode, skønne, vittige, talentfulde Pige, og den naragtige, smagløse, sminkede, udstoppede Person — o, jeg kunde blive rasende!“

Din ulykkelige Weyse.

Senere modtog Kramer en anden Billet fra Weyse af følgende Indhold: »Victoria! der er ikke et sandt Ord i den hele Historie. Men Henriette Frisch skal rigtignok faae, fordi hun saaledes har havt sin Lærer og Cousin til Nar.« —

Din lykkelige Weyse.

Jeg vil her meddele et lille Træk af Julies Overgivenhed, da det maaskee kan være foranlediget af denne S. Han eller en anden paatrængende Person havde anmodet Julie om en Lok af hendes Haar. Hun klipper da en Tot Haar af en hvid Puddelhund og sender ham den med disse Linier:

Der Kummer hat in einer Nacht
Die schwarzen Locken weiss gemacht.

W. accompagnerede ofte Julie til hendes dejlige Sang. I saadanne Øjeblikke følte han sig lykkelig, og naar de bleve ene, skjænkede hun ham de ømmeste Bys. Det var endnu ikke kommet til en egentlig Erklæring, og en egentligere synes heller ikke at være nødvendig. Imidlertid fattede W. dog den Beslutning aabent at udtale sig for Julie, og han udførte det saaledes. Da han vidste som ivrig Romanlæser, at Elskerne gjerne vare Vidundere af Skjønhed, og Spejlet viste ham, at han desværre ej turde rose sig af et saadant Fortrin, men han dog troede, at dette var en meget vigtig Egenskab, var han nærved at fortvivle. Nu havde han truffet paa en Roman, hvori der var en Elsker i hans Stilling, der gjorde Pigen, han tilbad, et Spørgsmaal i samme Retning som den, hvori han ønskede at henvende sig til Julie. Han bringer hende da Bogen med de Ord: »Har De læst denne Bog?« — Nej! — »Der er noget Skjönt i den; see kun her.« Han slog Bogen op just der, hvor det paagjældende Sted stod; men pludselig bebrejdede han sig Ubeskedenhed, slaaer Bogen til og vil gaae. Julie, der havde faaet Tid til at mærke sig Stedet og havde stor Lyst til at see efter i Bogen, holdt ham tilbage og bad om den; hun fik den. Nogle Dage efter overleverede hun ham Bogen med de Ord: »Her er Svar!« Spørgsmaalet, Elskeren i Romanen gjorde sin Pige, var: om hun elskede ham, om

han nogensinde, naar Skjæbnen saae blidere til ham, turde gjøre sig Haab om hendes Haand. Det Svar, Julie havde tilføjet, indeholdt en Deel almindelige Bemærkninger, som Hvem skulde ej elske en Weyse, der glimrer ved Vittighed, Genie o. s. v. Heraf skulde han nu ikke kunne uddrage noget egentlig Svar paa sit Spørgsmaal: men Den, der haaber, troer gjerne paa sit Haabs Opfyldelse, og saaledes gik det W. Der var kort efter Selskab hos Julies Forældre. Man ønskede, at de skulde spille og synge; de gjorde det. Da de vare færdige, fjernede tilfældigviis Selskabet sig, og de bleve ene. W. stod op fra sin Stol, omfavnede hende og vilde kysse hende, men hun vendte sig kold fra ham. Dette smertede ham; han bebrejdede hende, at hun misbrugte sin Magt over ham og gik. Neppe var han kommen udenfor Døren, før Julie ilede efter ham, kastede sig i hans Arme og trykkede brændende Kys paa hans Læber. Der blev ikke vexlet et Ord, men W. følte sig som det lykkeligste Menneske. Dog, det varede ikke længe. Snart var hun tilbageholdende, snart imødekommende. Engang vare Forældrene udbedte i Selskab, og Julie var ene hjemme, da hun først sildigere paa Dagen skulde i et andet Selskab. Dette vidste W. og kom. »Der« — fortalte W. i sit 59de Aar med Ungdomsvarme til en Ven — »stod hun, iført en sort Silkekjole, med de lange sorte, efter Dati-



Jens Juel pinx

Julie Tutein

i hendes 18^{de} Aar.



Kratzenstein Støb dsl.

C. E. F. Weyse

i hans 28^{de} Aar.

dens Mode nedhængende Lokker.« Weyse var henrykt, han nærmede sig hende, løftede Lokkerne tilside og betragtede den skønne Pande; men Julie var forstemt. Dog ønskede hun at synge, og W. satte sig til Claveret. Da de havde sunget og spillet lidt, kom det til en Samtale. W. berørte nu sin Kjærlighed og trængte i hende. Hendes Svar var: »hun vilde være hans Veninde i højeste Maal; men aldrig mere. Vel var hun ingen Prindsesse«, men, føjede W. i Tankerne til: for den fattige Organist var hun dog ikke. Denne Betydning lagde W. idetmindste dengang i hendes Ord; senere lærte han, som vi ville faae at see, at give dem en mildere Udtydning og et andet Udspring end af et koldt Hjerte. Men nu blev han opbragt og forlod hende. Da han kom hjem udøste han sit Hjerte for sin kjære Ven Kramer, samlede alle de Minder — og de vare ikke faa — som han havde fra hende, indpakkede dem tilligemed et bittert Brev i samme Couvert og vilde bortsende dem, men Frygten for, at hun skulde brænde Brevet tilligemed de andre Sager uden at have læst det, bevægede ham, til at pakke hine Erindringer i en Couvert for sig og lægge Brevet i en anden. Forsynet med begge Dele gik han til Julie, men kunde aldeles ikke blive ene med hende. Han leverede da begge Dele til en Søster af Julie med den Bøn, at hun vilde give hende dem, og gik. Brevet lød saaledes:

»Nach Ihrer so deutlichen und bestimmten Erklärung vom vorigen Sönnitage ist es meine Pflicht alles anzuwenden um unser freundschaftliches Verhältniss und meine Hoffnungen zu vergessen. Ich sende Ihnen also hier zurück was mir bisher so werth war, und was ich wie ein Heiligthum bewahrte: die Billets welche Sie auf mancherley Veranlassungen schrieben. Sie werden darunter auch einen Neujahrswunsch finden, der mich, so wie überhaupt Ihr ganzes Betragen gegen mich am Neujahrstage zuerst in den süssen Traum wiegte: ich dürfe der Leidenschaft, die ich schon so lange bekämpft hatte, mich willig hingeben. Dieser Traum war — ein Traum; ich danke Ihnen, dass Sie mich endlich daraus weckten. Die Art, wie Sie dieses gethan, macht, wenn auch eben nicht Ihrem Herzen, doch Ihrem Verstande und Ihrer Menschenkenntniss sehr viel Ehre. Sie haben Ihre Absicht mir alle Hoffnung, und sogar den Wunsch für die Erfüllung derselben zu rauben, vollkommen erreicht. Niemals bin ich durch etwas so sehr gedemüthigt worden als durch die Worte: »ich bin zwar keine Prinzessin, aber doch —«. Diese Worte und die Art wie sie gesagt wurden, stehen gewiss noch lebendig vor meiner Erinnerung da, wenn Ihnen an der Seite eines würdigen Mannes meine kühnen Wünsche längst aus dem Gedächtnisse werden entschwunden seyn. Aber jemehr ich darüber nachdenke, je un-

begreiflicher wird mir Ihr Betragen. Sollte wirklich bey dem Bewustseyn Ihrer Vorzüge, und bey Ihrem Verstande, es Ihnen nicht sehr bald zur Gewissheit geworden seyn, dass ein so vertrauliches Verhältniss wie das unsrige nothwendig Wünsche in mir erregen musste, von deren Erfüllung Sie die Unmöglichkeit vor einem Vierteljahre doch wohl eben so gut einsahen als jetzt, und hätte von diesem Augenblicke an Ihre Betragen gegen mich nicht etwas weniger (verzeihen Sie mir das Wort) aufmunternd seyn sollen? Oder soll ich mir denken das stolze Selbstbewustseyn Ihres Werthes, welches am Sonntage Sie beseelte, sey Ihnen immer eigen gewesen? dann kann ich mir es freylich sehr wohl erklären, dass es Ihnen nicht hat einfallen können, ich dürfe jemals meine Wünsche bis zu Ihrem Besitze erheben; und so erscheint mir in Ihrer Handlungsweise auch da überall Licht und Konsequenz, wo ich jetzt nur das Gegentheil sehe. Doch es kommt mir nicht zu Ihre Handlungsweise zu beurtheilen. Genug für mich, dass ich jetzt bestimmt weiss, der Gedanke mich von Ihnen geliebt zu glauben, dieser Gedanke, der mich so glücklich machte, war nur ein leerer Wahn. Den bittern Unmuth, mich so getäuscht zu haben, und den Schmerz, meine schönsten Hoffnungen gescheitert zu sehen, wird ja wohl die Zeit heilen«.

d. 17. März 1801.

C. E. F. Weyse.

5*

Dagen efter, fortalte W., fik han et Brev fra Faderen af følgende Indhold:

»Informationen, De gav mine Børn, holder nu op, og jeg haaber ej at see Dem tiere i mit Huus«.

Faderen maa tilligemed denne Opsigelse have sendt W.'s Brev til Julie tilbage til ham; thi det er fundet mellem hans Papirer.

W. oprørtes nu ved den Forestilling, at Julie havde givet Faderen hans Brev. Men dette var dog, som han senere fik at vide, ikke Tilfældet. Da Julies Søster, til hvem W. havde overgivet hine Sager, vilde gemme dem, havde hun, uden at bemærke det, tabt det løse Brev paa Gulvet, og i det samme var Faderen kommen til, havde taget det op, brudt det og læst det. W. udgjød, efter Modtagelsen af den ovenstaaende Opsigelse, sit Hjerter for sin og Julies Veninde Henriette. Hun trøstede ham saa godt hun kunde, fortalte ham, hvor bleg Julie saae ud, hvorledes hun sørgede, og andre Træk af hendes Tilstand. En Dag var W. hos Henriette, da Julie med sine Forældre saaes langt fra at komme, Henriette bad ham om at gaae, for ej at møde Julie. Længe vilde han ikke, men endelig overtalte hun ham. Neppe var han gaaet, førend Julie og de Andre kom. En af dem kom strax Henriette imøde med det Spørgsmaal: »Af hvilket Hul smuttede en vis Person ud?« W., hvem dette siden blev fortalt, blev opbragt over, at man kunde troe, at han, der intet Slet



var sig bevidst, behøvede at liste sig bort, og da han vidste, at Julie med Familie næste Dag vilde komme i Selskab hos Professor Moldenhawers, tvang han, saa at sige, Fruen til ogsaa at invitere ham. Man kom, satte sig tilbords, W. og Kramer ved den ene Bordende, Julie og Henriette ved den anden, og Forstillelsen fejrede sin Triumph. Baade Julie og W. vare saa interessante, at det hele Selskab beundrede deres Elskværdighed. Men i deres Indre saae det kun sørgeligt ud! og de skiltes meget forstemte. En Dag havde Julie faaet at vide, at W. var hos Pastor Mantheys, og op ad Dagen kom hun der og blev af den gamle Fru Manthey modtaget med det Udraab: »Gud skee Lov! vi seer dig. Naa, Børn, nu skal I spille og synge«. Man satte sig til Claveret, og det gik som det bedst kunde. Med friske Farver stode atter de mange lykkelige Timer, Weyse havde henlevet i dette Forhold, maledede for hans Erindring. At der for Julies Sjæl stode de samme Billeder, er ikke at betvivle. Han følte atter den gamle Kjærlighed opløse i sit Hjerte og besluttede, hellere at overskjære Knuden, end at den ved at strammes mere skulde springe af sig selv. Julie havde saa tidt draget ham til sig og atter stødt ham bort. Han besluttede nu ved, om muligt, aldrig at see hende mere, at dæmpe Flammen, hvis han ej kunde slukke den. At dette ikke



skete i Havets Bølger, skyldes fornemmelig hans Ven Kramer.

At Julie befandt sig i en meget sørgmodig Stemning, derom maa allerede det Foregaaende kunne vidne; men hendes Forhold vil blive endnu klarere af det Følgende. En Faders Villie med Hensyn til sin Datters Valg havde i hine Tider større, mere afgjørende Indflydelse, end nu; og Julie kjendte sin Faders Uvillie mod en Forbindelse mellem hende og Weyse. Det var derfor kun Lydighed mod Faderen, der lagde Datteren hine Ord i Munden, hvorved hun vilde tilkjendegive Weyse Hindringen for deres Forbindelse, men som hun gav en saa uheldig Form, og som hun saa inderlig fortrød. Med Udtrykket: »Vel er jeg ingen Prindsesse, men« — vilde hun vistnok sige: Vel anseer Fader mig ikke for en Prindsesse, men hans Fordringer til Livet modsætte sig vor Forbindelse. Senere troede W. selv, og har udtalt det for en Ven, at hans Ønskes Opnaaelse ikke vilde have ført ham frem paa den Vej, han var bestemt til at gaae, men at han rimeligviis var bleven — Kjøbmand! At han selv i denne Stilling vist ikke vilde have kunnet lade være at aflægge Vidnesbyrd om sit Genie, kan vel med Sikkerhed antages; men vistnok vilde han ikke have naaet sit Maal saaledes som efter at have gennemgaaet denne store Hjertesorg.



De følgende Breve fra W. til hans Ven Kråmer indeholde mangt et rørende Træk til Belysning af dette Kjærligheds-Forhold. Og naar man seer W. (i Brevet af 4de Aug. 1801) som Deeltager i en Tour til Frederiksdal med den Tuteinske Familie, ikke et halvt Aar efter hiin Opsigelse fra P. T., faaer man en Fornemmelse af, at Faderen dog har beholdt nogen Godhed for W., uden at man derfor tør antage en Tilbøjelighed hos ham til Eftergivenhed for W.'s Forbindelse med Datteren.

Copenhagen, d. 7. Juli 1801.

.... Deine so herzliche Theilnahme, die du mir bey so manchen Gelegenheiten, und besonders bey meiner unglücklichen Geschichte mit Julie Tutein bewiesen, hat mich so innig von deiner Freundschaft für mich überzeugt, dass ein, mir in einer Anwendung von Kramerschen Laune gesagtes bittres Wort mir diese Ueberzeugung nicht rauben soll. Und was wäre mir das Leben ohne diese Ueberzeugung? Julies Betragen gegen mich hatte mein Herz mit einer Bitterkeit erfüllt, die mir die ganze Menschheit und das Leben verhasst machte. Deine theilnehmende Freundschaft hat mich mit neuen Banden an die Menschheit geknüpft, und das Leben mir wieder werth gemacht. Das Bedürfniss ein Wesen zu finden, dem ich ganz und ungehindert mich mittheilen könnte, welches

theilnehmend mit mir dem Fröhlichen sich freue, und mit dem Weinenden traure — dieses Bedürfniß war von jeher so innig in meine Existenz verwebt, dass die mir so lange versagte Befriedigung desselben, mich bey meinen ohnehin ziemlich starken Hange zur Schwermuth, doppelt unglücklich machte. — Endlich fand ich dich, und wie werth du in der kurzen Zeit unserer Bekanntschaft mir geworden bist, wie sehr ich dich jetzt allenthalben vermissee, und wie herzlich ich mich sehne dich wieder bey mir zu sehen, und im traulichen Gespräche mit dir meine mannigfaltigen Widerwärtigkeiten zu vergessen — dies brauche ich dir wohl nicht erst zu sagen. Ach Kramer, wann wirst du doch wiederkommen? Ich bin in der That so eigennützig zu wünschen, dass die vielen freundlichen Gesichter, mit welchen du jetzt allenthalben empfangen wirst, sich schnell in eben so viele verdriesliche verwandeln möchten, deine mir sehr wohl bekannte Empfindlichkeit würde dich dann schnell von hinnen treiben. Oder dass in Izehoe eine böse Krankheit ausbrechen möge; oder dass der Conferenzzath Hoe, dich wegen überhäuftten Geschäfte nicht länger entbehren könnend, durch einen Expressen dich zurückrufen lasse. Ich Armer sitze hier und freue mich über jeden verflossenen Tag, weil er mich dem Ende der 6 Wochen näher gebracht hat, und du schreibst mir ganz trocken: du würdest wahr-



scheinlich noch 4 Wochen länger wegbleiben. Darin erkenne ich den Weltmenschen, und den Anbeter der braunen und blonden Augen. Denke doch zuweilen daran, dass es unter andern hier auch eine H. F. (Henriette Frisch) giebt, welche nach deiner Zurückkunft recht herzlich sich sehnt. Das arme Mädchen stirbt beynahe vor langer Weile. Die Julie Tuteins Mutter hütet sie wie (sans comparaison, denn sie ist doch noch immer hübsch) der Drache vormals das goldne Vliess. Sie muss mich wohl für den Jason halten, der es ihr stehlen will; denn sie hat der armen Jette ganz gewaltig das Gesetz geschärft in einer Predigt über den Text, nicht mit mir heimlich zu sprechen oder spazieren zu gehen, widrigenfalls würde es mit der Information ein Ende haben. Da aber die Mutter, dem Himmel sey Dank, nicht wie der liebe Gott allgegenwärtig ist, so habe ich doch noch zuweilen, wenn häusliche Geschäfte sie abrufen, das seltne Glück Jetten das Evangelium von der Zukunft Kramers u. s. w. verkündigen zu können. Sie klagte mir neulich recht ihre Noth, dass ihre Mutter sie nie aus den Augen liesse, und ihr, wenn sie einmal nach ihrem Zimmer gehen wollte, immer vorwerfe: die Gesellschaft ihrer Mutter müsste ihr wohl sehr unangenehm seyn. »Meine Mutter wiederholt mir dies so oft«, sagt Jette, »dass ich nachgerade selbst anfangen es zu glauben.« Es ist ein herrliches Mädchen, diese

Jette! Kramer (da stehen die Namen beysammen), bey Gott, ich würde mich innig freuen, wenn aus euch beyden ein Par würde. Ihr nehmet dann mich zu eurem Freunde an, und eure Freundschaft würde es mich vergessen machen, dass ich die Hoffnung hegte einst durch die Liebe glücklich zu werden. Ich fühle es, ich bin noch nicht ganz geheilt; dass ich es noch nicht bin, daran ist wenigstens zum Theil Jette Schuld. Neulich hatte ich wieder — die Mutter war Gottlob (Gott verzeihe mir die Sünde) krank — eine lange Unterredung mit ihr über diesen Gegenstand. Sie wollte so gern ihre Freundin entschuldigen, musste aber am Ende selbst gestehen, dass sie es nicht könne. Sie gestand mir, Julie habe mich wirklich geliebt, sey aber fest überzeugt gewesen, dass ihre Eltern diese Liebe nie billigen würden; dies habe sie wollen mir zu verstehen geben, sey aber um die Art wie, verlegen gewesen. Diess sey auch ihre Meinung gewesen bey den berüchtigten Worten: Ich bin zwar u. s. w., die sie nur in der Verlegenheit gesagt habe, welche Worte sie aber jetzt bitter bereue, und von denen sie es jetzt selbst nicht begreife, wie es ihr möglich gewesen sey, sie mir zu sagen. Was meinst du, Kramer? entschuldigt es sie oder nicht? Ich habe in dieser Sache gar kein Urtheil; ich fühle in meinem Busen ein wunderbares Gemisch von Hass und Liebe gegen sie. — Vorigen Montag sass ich bey Pastor

Manthey und spielte Piket mit Carl. Da klingelt es an der Pforte. Frau Manthey sieht zum Fenster hinaus und sagt: Da kommt Fräulein Fleischer. Die Stubenthür öffnet sich, und herein tritt — nicht Fräulein Fleischer — sondern Henriette Frisch und — Julie Tutein. Wir waren beyde nicht wenig frappirt, fassten uns aber schnell wieder, ja ich hatte nachher die Contenance viel mit ihr zu singen, und mancherley gleichgültige Dinge mit ihr zu sprechen. Ehe sie zu singen anfang, liess sie sich ein Glas Wasser geben, und sang darauf mit etwas zitternder Stimme. Es ging aber immer besser, und zuletzt vergass sie sich so sehr, dass sie ein paarmal ganz auf die alte Weise, mir die Hand vom Claviere wegnahm, um mir einige Manieren vorzuspielen. Jette sass dabey in grosser Herzensangst und wurde bald blass, bald roth. Nachdem wir das Duet »Fra gli amplessi« mit einander gesungen hatten, schlug Julie das Buch zu und drehte sich schnell um, und ich eilte in das andere Zimmer um mich etwas zu erholen. Hier kam Jette zu mir und machte mir Vorwürfe, sagte mir: ich triebe es zu weit, sie wundere sich u. s. w. Bald darauf nahmen sie Abschied, und Julie sahe mich mit einem Blicke an — mit einem Blicke — o, dass ich ihn dir beschreiben könnte diesen Blick! Beschreiben? armseliges Wort; und wenn sie mich noch unendlich bitterer beleidigt hätte, dieser Blick musste mich mit ihr versöhnen. —



Kramer, glaube nicht, dass ich ein Thor bin, dass ich noch Hoffnungen hege; nein, wahrlich nicht. Aber der Traum meiner Jugend war ein so schöner Traum! ich war so glücklich! Selbst jetzt macht mich die blosse Erinnerung an diesen Traum in dem sanften Schleyer der Wehmuth doch noch so glücklich, dass ich, wenn ich heute sterben sollte, mit Thekla singen würde:

Ich habe genossen das irdische Glück,
Ich habe gelebt und geliebet.

Weyse.

Copenhagen, d. 4. Aug. 1801.

..... Eine wahre Trägheit hatte sich über mein ganzes Wesen verbreitet: ich mochte nichts, ich wollte nichts, ich war nichts, ich interessirte mich für nichts, ich hasste nichts, ich liebte — doch ja, ich liebte dich. — Und was war die Ursache dieses negativen Zustandes? — Die mir leider jetzt sehr positive Gewissheit, dass ich sie immer so leidenschaftlich liebe, als ich sie je geliebt habe. Schilt mich immerhin einen schwachen Menschen, einen unvernünftigen Thoren, guter Kramer; in meinen vernünftigen Augenblicken (und ich habe deren, Gott sey Dank, noch zuweilen) sage ich mir alles, was darüber zu sagen ist; dennoch wird das Gefühl immer lebhafter in mir, dass ich nie ein andres Mädchen werde lieben können als sie. Wohin wird diese zwecklose Liebe

mich noch führen? Was soll aus mir werden? Ueberall folgt mir ihr Bild, und Tag und Nacht denke ich nichts als sie. Ihr Anblick taugt so wenig für meinen Zustand wie für einen Augenkranken die Mittagssonne, und doch suche ich mit der grössesten Emsigkeit jede Gelegenheit auf sie zu sehen. Oft wünsche ich mir ein einzigmal noch recht herzlich mit ihr zu reden, und frage ich mich dann, was ich ihr sagen wollte oder könnte, so weiss ich es selbst nicht. — Ach, und die Menschen sind hier so kalt, so herzlos; es ist ein ewiges Necken und Fragen über meine Liebe zu Julien, vorzüglich bey Bruns. Sophie verfüget dabey mit solcher Unvorsichtigkeit und Indiscretion, dass sogar die Kinder alles wissen, was sie weiss. Diess ist dann Gottlob nur herzlich wenig, nur Vermuthung, aber doch genug um mich zu quälen, denn ich muss, um mich nicht zu verrathen, darüber lachen und scherzen, dass es mich in der Seele schmerzt. Vorgestern vor acht Tagen war ich mit der ganzen Tuteinschen Familie im Friedrichsthaler Walde; Frisches hatten mich dazu eingeladen. Ich war sehr glücklich an diesem Tage. Wir assen im Tannenwalde, und nach Tische lagerte der junge Theil der Gesellschaft: Jette, Julie, Pauline, Auguste, ich, Meder u. a. sich auf einem Hügel im Walde, und wir schwazten und scherzten in Freundschaft und Vertraulichkeit. Bald darauf kam die Mutter mit der alten Manthey



zu uns, und letztere bat uns etwas zu singen. Wir sangen das schöne Terzett aus *Cosi van Tutti*: »Soave sia il vento« zweimal; das erstemal wollte es nicht recht gehen. Es fehlte wenig, dass ich bey diesem Terzett nicht Thränen vergoss. Alle alten Erinnerungen schwebten meiner Seele so lebhaft vorüber. Auch die andern schienen etwas ähnliches zu empfinden. Tuteins waren an diesem Tage ganz so freundschaftlich wie ehemals, als wäre gar nichts vorgefallen. Selbst er sprach einige Worte zu mir, und sorgte bey Tische ordentlich für mich, dass ich von mehreren Gerichten zu essen bekam. Wir tranken Caffee und Thee beim Jäger, wobey wir uns über drei Stunden aufhielten, da der grösseste Theil der Gesellschaft zum Spazierengehen keine Lust hatte. Endlich gegen 7 Uhr ging die ältere Pauline mit Madam Andersen, der jüngeren Pauline, Meder und wir nach Bruns. Julie und Jette kamen uns nachgerannt. Ich wollte die Nacht bey Bruns bleiben um den folgenden Morgen mit ihm zur Stadt zu fahren; es war aber kein Platz im Wagen. Also begleitete ich Tuteins wieder zurück um mit Moldenhawers zu fahren, da ein schweres Gewitter aufstieg. Moldenhawers waren aber schon weg. »Wollen Sie mit uns fahren?« fragte mich Peter Tutein. Ich war wie vom Himmel gefallen und konnte in der Geschwindigkeit keine Antwort finden. Natürlicherweise nahm ich es an. Julie und

Pauline setzten sich vorne, Papa und Mama in der Mitte, und Auguste und ich hinten auf den Wagen. Nun ging es im vollen Jagen nach Hause. Das Gewitter brach los, und wir wurden tüchtig nass. Mit welcher Empfindung ich auf Tuteins Hof fuhr, kannst du dir wohl vorstellen. Um sie und mich nicht in Verlegenheit zu setzen, empfahl ich mich sogleich, wie ich abgestiegen war. Wir sagten einander recht höflich gute Nacht, und ich wanderte im Regen davon. — Ich dachte an diesem Tage oft an dich, lieber Herrman (ist mir es doch als wärest du mir noch lieber, wenn ich dich Hermann nenne); so manches hatte ich dir zu sagen, was ich nun in meine Brust verschliessen musste. Jette kam mir vor wie eine Gluckhenne unter ihren Küchlein. Das gute Mädchen! sie hatte mich so ernstlich gebeten doch lieber zu Hause zu bleiben, indem es mich und Julien nur geniren würde unter den Augen des Vaters umherzuwandeln; der Vater war aber artiger, als wir dachten; er bekümmerte sich gar nicht um uns, und machte sich gleich nach Tische mit Moldenhawer davon; wir sahen ihn auch nicht eher wieder als bey der Abfahrt. Dein »das Betragen des Organisten dürfte wohl einer strengen Kritik unterworfen werden« fiel mir sehr oft ein, ich betrug mich darum um nichts klüger. Du ermahnst mich meinen Stolz etwas hervorzuziehen, ich versuche es auch zuweilen, aber ein Blick von ihr,

und der Stolz ist dahin. Kurz, lieber Kramer, mir ist nicht anders zu helfen, als wenn du selbst je eher je lieber wieder zu mir kommst, mich fleissig vermahnst, und wie ein Kind am Gängelbände leitest. Komm also bald, setze dich an's Fortepiano und rufe mir zu:

Ermanne dich verzärtelter Jüngling:*)



Sey wieder Theseus



Ha Schande u. s. w.

Wenn ich dann mich selbst erst werde wieder gefunden haben, so will ich auch über deine Angelegenheiten mit dir sprechen; jetzt bin ich dazu nicht ruhig genug, auch, die Wahrheit zu sagen, weiss ich wenig oder nichts davon, hoffe aber mehr zu erfahren. In dieser Hoffnung ersterbe ich

Weyse.

*) Af Georg Bendas «Ariadne paa Naxos».

Copenhagen d. 8. August 1801.

Hundert gegen eins wette ich: du sizest jezt in einem Winkel deines Zimmers und sinnest auf Trostgründe für mich in meinem Elende, oder vielleicht gar auf Reime zu meinem Leichen-carmen. Spare die Mühe, mein Schatz, ich bin so munter wie ein junges Lam und habe in diesem Augenblicke warhaftig zu nichts in der Welt weniger Lust als zum Sterben. Die Liebesflamme in meinem Busen, die du nach meinem letzten Briefe — ein böser Dämon hatte mit seinem giftigen Hauche an Leib und Seele mich gelähmt, und alle Mannskraft in mir vernichtet, als ich ihn schrieb — dir wahrscheinlich so gross und verheerend als Kjöbenhavns Ildebrand vorstellst, ist nicht grösser als die jammerliche Flamme einer Nachtlampe, und auch diese wird mit der Hülfe Gottes von dem Winde der Philosophie nächstens ganz ausgeblasen werden; Punctum. Was machst du denn übrigens? Werde ich dich bald wiedersehen? Bringst du dein Herz ganz oder geklinkt oder gar nicht wieder mit? Hast du brav Geld verdient, damit ich wieder etwas von dir leihen kann? Hast du etwas im Singen profitirt? Bißt du hübsch auf die Cultur des Landes aufmerksam gewesen, und kannst du mir sagen, wie die Erndte ausgefallen ist?

Welchen Weg reisest du wieder hieher zurück? Hat der musikliebende Theil von Izehoe sich nicht

sehr angelegentlich nach einem gewissen Professeur de Claverin, der eine Zierde der Kunst seyn soll, bey dir erkündigt? Hast du schönes Wetter gehabt zu deinen parties de plaisir? Befindest du dich körperlich vollkommen wohl? — Ich hoffe, du wirst mir alle diese Fragen am nächsten Posttage fein ausführlich beantworten; ich habe sie mit grosser Mühe erfunden um dich zu schreiben zu bringen, du zwar fauler, jedennoch immer doch geliebter Verräther! Gestehe nur, es ist doch wirklich nicht schmuck von dir so strenge auf die Etiquette zu halten, dass du mir nicht einmal 2 Briefe ensuite schreiben kannst, wenn ich den ersten nicht sporenstreichs beantworte. Ich habe deswegen mit Fleiss die Antwort aufgeschoben um dich auf die Probe zu stellen. Was ich dir in meinem vorigen Briefe von meiner trägen Traurigkeit schrieb, war nur Maske, zum wenigsten decretire ich hiemit feyerlichst, dass du verbunden seyn sollest es dafür zu nehmen.

Von hier weiss ich dir übrigens nicht die mindeste Neuigkeit zu erzählen, als etwa: dass die gewesene Dame des Herzens von einem gewissen Weyse mit ihrer ganzen liebwerthesten Familie vorigen Mitterwoch nach Friedrichswerk gereiset ist um ihre Kenntnisse zu vermehren, und heute Abend wieder zurück erwartet wird; item, dass besagte Dame im Sophienholmer Pavillon am See ein wunderbares Mittelding von Poesie und Prosa



mit Bleistift an die Wand geschrieben hat, in welchem sie dem besagten W. über sein Spiel und über seine Bescheidenheit (versteht sich durch die Blume und als Anonyma dem Anonymus) allerley unzeitige Complimente sagt; item, dass W. sich viele Mühe gegeben hat besagte Schrift auszuwischen, auszustreichen u. s. w.; ferner, dass einer gewissen Madam Falch neulich erzählt worden: Weyse sey mit verlobt; und dass sie auf diese Erzählung geantwortet habe: Gud bevare os, det er ikke muligt! Hvorledes skulde hun nedlade sig til at tage en Organist, da hun er berettiget til en Adelsmand! (Diese Dame ist eine Kaufmannsfrau, weiter sage ich nichts.) Ferner, dass Julie und Pauline die in drei oder vier Wochen aufzuführende »Schöpfung« mit ihrem Gesange unterstützen werden; ingleichen, dass auch auf dich dabey Rechnung gemacht ist; item, dass meine Oper den ganzen Sommer geruht hat, dass ich aber seit ein paar Tagen wieder daran arbeite; item, — ich weiss nichts mehr; doch ja: Frau Kirstein ist wieder völlig hergestellt und die Sonntagsgesellschaft ist wieder en train; das Loos derselben ist mit 25 Rthlr. herausgekommen, und unser Loos — wird hoffentlich in der nächsten Klasse mit einem Freyloose gepaart werden. Immerhin; je mehr Hoffnungen zertrümmert werden, desto lustiger will ich seyn. Mit Yoriks Bauernmädchen will ich unaufhörlich singen:

Fi donc la tristessa,
Vive la joya!

Adieu Cramer (oder vielmehr Kramer).

C. E. F. Weyse.

Copenhagen, d. 11. Aug. 1801.

Ich muss dir noch einmal schreiben, mein guter Hermann, um dir zu sagen, wie ich mich so innig freue, dich so viel früher, als ich es hoffen durfte, wieder bey mir zu sehen. Meine Briefe von den vorigen beyden Posttagen wirst du nun wohl erhalten haben; hätte ich deinen Brief am Freytag erhalten (ich bekam ihn erst gestern), so würde der meinige am Sonnabend wohl eine etwas andere Gestalt bekommen haben. Glaube mir übrigens auf mein Wort, dass ich im ganzen weder so finster traurig, als in meinem ersten Briefe, noch so seltsam munter, als in meinem zweiten bin; meine gewöhnliche Stimmung möchte ich eine wehmüthige Heiterkeit nennen, eine Stimmung, die zwischen der Trauer und Fröhlichkeit in der Mitte schwebt, und in welcher ich doch bey weitem mehr glücklich als unglücklich mich fühle. Wohl mir! wenn ich in dieser Stimmung immer gleichförmig mich erhalten könnte; aber irgend eine innere oder äussere Veranlassung treibt mich nur zu oft auf das eine oder andere Extrem, und dann werde ich ungerecht gegen mich selbst und gegen andre. Oder wäre es etwa nicht Un-

gerechtigkeit gegen mich selbst zu glauben, ich könne eine Leidenschaft, zu deren Befriedigung mir alle Hoffnung auf ewig vernichtet ist, eine Leidenschaft, welche die Vernunft zu unterdrücken mir befiehlt, schlechterdings nicht besiegen. Sollte ich in der That ein so eigennütziger Mensch seyn? wegen der mir versagten Erfüllung eines Lieblingswunsches grenzenlos unglücklich mich zu fühlen, da so manche andre in so reichem Maasse mir erfüllt sind? Bleibt mir, auch wenn alles mir fehlschlagen sollte, nicht deine Freundschaft? O guter Hermann, dieser Gedanke tröstet mich in meinem Schmerze und macht mich fröhlicher in meiner Freude. Und doch bin ich auch gegen dich zuweilen ungerecht; zwar bereue ich es bald wieder und frage mich dann selbst: wie war es möglich! — aber doch konnte ich es seyn. Ich weiss, du nimmst diese kleinen Inconsequenzen für nichts weiter, als was sie sind — für Kinder einer vorübergehenden üblen Laune, und liebst mich darum nicht weniger; diess trägt dann eben nicht sehr dazu bey, mich zu bessern. Wir wollen aber darum die Hoffnung nicht aufgeben: mein Charakter könne vielleicht noch dereinst meinem Namen entsprechen, und ich könnte wahrhaft weise werden. Bis dahin wirst du schon fortfahren müssen, mit dem Schwachen Geduld zu haben, und zu bedenken:



Wir armen Menschenkinder
Sind lauter arme Sünder,

und mangeln des Ruhms, den wir vor unsere
Vernunft haben sollten. Adieu, du Guter! Künf-
tige Woche sehen wir uns mündlich, wenns
Gottes Wille ist.

Dein

Weyse.

Hvorledes Julie bevarede sin Kjærlighed til Weyse, derom vidner et Brev til Weyse fra Carl Brun, en særdeles kjær Ven af ham. Han var en Søn af Digterinden Frideriche Brun, og opholdt sig for sine Studiers Skyld i Göttingen, hvor han ganske uventet traf den Tuteinske Familie. I Brev af 4de Mai 1803 fortæller han Weyse, at der var kommet Bud til ham, at nogle Venner fra Kjøbenhavn ønskede øjeblikkelig at see ham. Han løber hen til det opgivne Hotel og hører af en bekjendt Stemme sit Navn »Carl« udraabt oppe fra Trappen. Han blev ikke lidet overrasket ved at gjenkjende Julie, imod hvem han dog følte nogen Uvillie efter Bruddet med Weyse. Men han blev snart overbeviist om den egentlige Aarsag til dette. »Jeg maa tilstaae dig«, skriver han, »at Julies hele Charakteer og hendes Adfærd mod dig er mig aldeles ubegribelig, ubegribeligere end nogensinde. Jeg har den hele Tid paa det Skarpeste iagttaget hende (og jeg troer at besidde Talent til Iagttagelse), og bestandig fundet hende aaben

og uden al Affectation eller Kunstlethed i sit Væsen, snarere sand, følelsesfuld og deeltagende. Vi have oftere og timeviis talt om dig, og hun talte stedse med den største Kjærlighed om dig. Da vi det første Øjeblik vare alene, spurgte hun mig strax »om Weyse var min særdeles fortrolige Ven«, og da jeg bejaede dette, sagde hun: »nu, saa have ogsaa vi To ingen Hemmeligheder for hinanden.« I ganske tydelige Udtryk har hun vel ikke givet mig nogen Forklaring angaaende Bruddet mellem Eder, men hun gav mig mange Vink, hvoraf jeg med temmelig Sikkerhed troer at kunne slutte, at blot ligefrem Tvang af hendes Fader har været Skyld i hendes Adfærd. Jeg vilde vel ikke have meddeelt dig Dette, naar hun ikke gjentagne Gange havde bedet mig at tilskrive dig Alt, hvad vi havde talt med hinanden om dig. De sidste Ord, som hun hviskede mig i Øret, da vi havde taget Afsked, var: »Bed Weyse ikke at glemme mig«. Brun siger, at han ret havde faaet P. Tutein og Kone kjære, saa at der maa have været noget kjærligt i deres Væsen, som kunde overvinde den Uvillie, Brun følte mod dem paa sin Vens Vegne. Et ret interessant og karakteristisk Træk af Julie meddeler Brun i samme Brev: »Da jeg fortalte J. om mit eensomme Liv i Göttingen, svarede hun: »om jeg da var saa forfængelig at troe, at mellem de 800 unge Mennesker, som her vare forsamlede, var der ikke en eneste,

der lignede mig i Hjertensgodhed, Forstand og Elskværdighed?« Hvorledes forholder dette sig til mit Iagttagelses-Talent?«

Efter Tiden at dømme er det rimeligt, at Weyse med ovenstaaende Brev har ved Brun erholdt 2 smaa Sedler tilsendte fra Julie af følgende Indhold. De ere fundne mellem hans efterladte Papirer:

»Seelen werden durch keine Meile, durch kein Geboth getrennet — und sollte sich auch die Zahl meiner Freunde vergrössern — so werde ich dich doch nicht weniger lieb haben.

Gott segne dich, du Guter.

Montag d. 11. April 1803.

Julie.«

»Nie verhallet der Ton, wo das unennbare Gefühl in die Seiten gegriffen.«

Donnerstag d. 14. April [1803.]

Først 3½ Aar efter Bruddet med Weyse gav Julie sin Haand til en rig Kjøbmand Nolthenius fra Amsterdam, og viedes til ham her i Kjøbenhavn d. 5. Septbr. 1804 i reformeert Kirke. Om Weyse som Kirkens Organist har spillet til dette Bryllup?! Julie førte et meget lykkeligt Liv baade som Hustru og Moder og blev 81 Aar gammel. Weyse har vist oprigtig glædet sig over hendes Lykke, om ogsaa følt sit Savn. Ligesom han, hvad der foreligger Vidnesbyrd om, hele sit Liv igjennem

vedblev at staae i venskabeligt Forhold til den Tuteinske Familie. Han fandt imidlertid aldrig Erstatning for sit Tab, og der gik lang Tid, som W. selv fortæller i sin Biographie, inden han kom til Ro. Han vedblev at udøse sin Smerte i Breve til sine trofaste Venner, Carl Brun og Hermann Kramer. Fra Augsburg skriver Brun til ham og søger at opmande ham: »Hvem kan synes om«, siger han, »at høre et ungt, sundt, geniefuldt Menneske sige, at Livet kan kun have lidet Værd for ham, fordi en Pige, med hvem han selv indseer, at han ikke vilde være blevet lykkelig, havde givet ham Afslag. Jeg gav dig i Begyndelsen Ret, da den uventede, pludselige Skuffelse nedslod dig; men naar allerede Aar ere hengaaede siden en saadan Begivenhed, saa skulde dog Enhver have Kraft nok til igjen at hæve sig og, istedetfor at nedsynke i Ligegyldighed for Alt, sætte sig nye og højere Formaal.«

Af nogle tidligere Breve fra Samme skal jeg indskyde et Par smaa Uddrag som karakteristiske for W.

I et Brev fra Freiburg af 25de Maj 1801 udtrykker Brun sit Savn af Samlivet med sin Ven i det gamle Hjem Sophienholm (Faderens Ejendom) i Frederiksdal, og synes at høre Echo gjentage hans Fløjtes Toner. Heraf sees, at W. i tidligere Dage blæste Fløjte.

Freiburg d. 26de Juni 1801. »Jeg skal bringe dig en meget venlig Hilsen fra en smuk Pige. Hun spiller nydelig Harpe, og jeg gav hende din Thekla (Theklas Sang i »Wallenstein«: Der Eichwald brauset), som hun strax lærte udenad og sang med saa megen Følelse, at hendes Øjne fyldtes af Taarer. Hun finder denne Sang saa skøn, at hun Intet spiller saa ofte som den.«

Vi see heraf Tiden for denne dejlige Melodies Tilblivelse, og at W. i den har udaandet sit eget Hjertes Sorg. Hvad Betydning han selv har lagt i denne Composition sees ogsaa deraf, at han har ladet den sætte under sit Billede, malet af Lehmann og lithograferet af Fortling. Da Sangeren Siboni kom hertil 1819 og aflagde W. et Besøg, foredrog Componisten denne Sang for ham og, skjøndt saa aldeles forskjellig i Stil fra den italienske Musik, gjorde den dog et stærkt Indtryk paa Siboni, som jo ogsaa var en Mand med stor Begavelse, Følelse og Phantasie. Og dette dybe Indtryk maa den vistnok gjøre paa Enhver, der har Sands for karakteristisk Melodie.

Freiburg d. 6te Novbr. 1801. »Iøvrigt kan jeg sige dig, at du har naaet en temmelig Celebritet. Dine Sonater ere her i alle Menneskers Hænder. Og man har gjort meget Væsen for mig af en anden Composition, som Schulz og Reichardt har fremhævet. I et senere Brev skriver Brun: »Jeg er i Dresden bleven bekjendt med en yngre

Musiker ved Navn Berger*), og har af ham for første Gang hørt dine 6 Allegri di bravura. Du er dog virkelig et uhyre beskedent Menneske, at jeg først i Dresden skulde erfare, hvad du har componeret!«

Freiburg d. 8de Jan. 1802. »Kun een Gang er man ung; og lykkelig Den, der kan, Tiden til Trods, vedblive at være det; han maa visselig være et godt Menneske; og det er du. Thi jeg har aldrig seet et Menneske paa 28 Aar, der saa ganske, i Ordets skønneste Forstand, er Barn, som du.« Til dette Vidnesbyrd meddeler jeg et andet af W.'s Ven, H. Kramer, omtrent fra samme Tid: »Du englegode Menneske! hvis gode Hjerte under mig enhver Lykke og Glæde.«

Med den saaledes skildrede barnlige Charakter henlevede W. sit stille Kunstnerliv, optagen i de meest dannede Familiekredse og æret af de mange hertil kommende Kunstnere, der beundrede hans saa henrivende frie Phantasier paa Orgelet og Pianofortet.

IV.

Blandt de mange Familier, hvori W. var en kjær Gjest, maa nævnes Conferentsraad Bruns, Justitsraad Viborgs, den Gyllembourgske og Hei-

*) Ludvig B., født i Berlin 18. April 1777. Han kom til Dresden 1801 for at uddanne sig under Naumann, der kort efter pludselig døde.

bergske Familie, Amtsprovst Hertz's, siden 1819 Biskop Hertz's Familie i Roeskilde. Om W.'s Forhold til denne Familie har jeg Meddelelser fra en Datter af Biskoppen, Fru Elise Fich, og en Sønesøn af ham, for Tiden Katechet i Roeskilde. W.'s Forbindelse med Hertz's Familie blev foranlediget ved Biskoppens Søn, Student Hans Hertz, der siden blev Consistorialraad. Hans havde gjort Bekjendtskab med W. i det Gyllembourgske Huus, og ved sit ikke almindelige musikalske Talent, draget ham til sig, ligesom dette Talent satte ham istand til ret at vurdere og beundre W.'s Genie. Da Sommerferien 1812 nærmede sig, skrev Hans hjem til sine Forældre og bad om Tilladelse til at bringe Weyse med sig. Hvorledes Dette blev optaget, derom skriver Fru Fich saaledes. »Weyse!» udbød Moder, »hvad skal vi dog med ham her? Han skal jo være en reen Peer Nittengryn! Her vil da Intet være ham tilpas, hverken Huset eller Maden, eller vi selv! Lad os bare blive fri for ham!» »Hm, ja!» svarede Fader, »det kan gjerne være, det bliver vanskeligt nok at gjøre ham det tilpas og at skaffe ham Underholdning og Tidsfordriv, men det er ikke godt at sige Nej. Hans maa jo allerede have talt til ham derom, siden han skriver, at W. har stor Lyst dertil. Saa vi maa vel sige, han skal være velkommen. Og nægte kan jeg ikke, at det vil interessere mig at lære en saa stor Musiker

personlig at kjende.« »Ja, som du vil, lille Mand! men mig interesserer det rigtignok slet ikke. Jeg er bange for ham, da jeg har hørt, han skal have sin Næse allevegne i Husene, hvor han kommer, og saa gaaer det ud over Konen, naar Alt ikke staaer paa Pinde for ham.« Heraf kan man forestille sig, at han ikke blev modtaget med behagelige Forventninger fra Moders Side. Ferien kom, og med den Hans og Weyse. »Vi gjorde os vist Alle«, skriver Fru Fich, »hver især sine egne Forestillinger om denne meget berømte Mand; men jeg troer vi bleve Alle skuffede. Hans Ydre kan jeg let beskrive, skjøndt ogsaa det var originalt; men hans Væsen og Manerer vil falde vanskeligt at skildre klart. Han var af Middelhøjde, hverken mager eller fed, meget blond, med det lyse Haar hængende blødt, glat og frit ned, saaledes som det sees paa Portraitet fra hans Ungdomstid [see det foran ved Siden af Julies staaende]. Han var temmelig bleg, og Ansigtet egentlig ikke udtryksfuld, naar han sad stille; men ved det ubetydeligste Ord, han sagde, kom der et forunderligt Liv i hans Miner. Hans Øjne vare ubeskrivelig talende, hans Lineamenter vare hverken svære eller paafaldende, men hans Profil havde noget Fugleagtigt. Hans Mund var temmelig lille, blød og fin. Hans stadige Dragt var en blaa Kjole med blanke Knapper, lyse drapfarvede Pantalons (jeg veed aldrig, jeg har seet ham i anden Dragt),

dertil lys Vest, bredt Kalvekryds og hvidt Tørklæde; om Sommeren Sko og hvide Strømper. Saaledes costumeret traadte han da den smukke Sommerdag ind i Præstegaarden, hilste mildt, næsten ærbødigt paa mine Forældre, og gav mig, som dengang var 12 Aar, til min Forbavselse et Kys, idet han tilføjede: »Naa, det er da Tante Lise?» hvilket Spørgsmaal Hans besvarede med et Nik. Som Fremmed generede han sig intet Øjeblik, takkede med et lille Nik, fordi man vilde have ham, pustede over den varme Kjøretuur, og var i 10 Minutter som hjemme i Familien, hvilken Hans vel ogsaa havde beskrevet ham iforvejen. Han fulgte snart Fader i Haven for at see den, og hvorledes den var afstukken til nye Anlæg. En lille Lund, som Fader havde betænkt at plante paa det Stykke, der før havde udgjort den gamle Baggaard, men nu var taget ind til Haven, interesserede ham især, og han lovede til Efteraaret af skaffe unge Træer og smukke Blomsterbuske fra en Gartner, han kjendte, til at beplante den med. Dette Løfte holdt han punktlig, og kom selv en Dag kjørende med et heelt Læs af Sligt og blev et Par Dage for at være med og anordne Alt rigtigt anbragt. Denne Lund, som virkelig voxte smukt og godt til, vedblev at interessere ham alle de Aar, vi boede i Roeskilde. Da de kom ind fra Haven, viste Fader ham Tegningen til den Deel af Præstegaarden, hvis Ombygning

skulde paabegyndes næste Foraar. Ogsaa her viste han Interesse og Sagkundskab. — At han ikke holdt af at blive bedet om at spille, endnu mindre at blive bedet for at spille, det vidste vi; og Fader vilde desuden ikke byde ham vort gamle Claveer, altsaa blev der ikke talt om Musik; men i Mørkningen aabnede han selv det gamle Instrument, og — det var som om hans Fingre ved et Trylleri omskabte dets Toner! Stille lyttende, næsten med tilbageholdt Aandedræt sade vi Alle tabte i Beundring og Forbavselse. Morsomt var det at see paa den kjære Faders udtryksfulde Ansigt; han saae næsten ud, som om han baade vilde lee og græde paa eengang. Men pludselig slog Weyse en underlig Disharmonie an og begyndte at pruste, hvæse og miave som den skinbarligste Kat, og saa gav han os sin bekjendte »Kattens Bravourarie«. Da var det umuligt at tvinge Latteren, skjøndt vi vist Alle gjorde os Umage derfor, for ej at tabe en Tone. Saa anslog han en Slutningsaccord med en Dissonants bagefter, miavede endnu engang, sprang op, lukkede Instrumentet og istemmede Latterchoret, som brød løs. Vi rejste os Alle, og Fader udbød: »Nu har jeg spillet paa det gamle Hakkebrædt i 20 Aar, men aldrig ahnet, at det gjemte saadanne Toner i sin Sangbund!« »Ja«, svarede Weyse, »jeg spiller hellere paa de gamle Claverer, end paa vore moderne Pianoforter; i dem kan man aldrig lægge

noget rigtigt Udtryk.« Og som Bekræftelse paa disse sine Ord, aabnede han ofte det gamle Claveer og glædede os med sine mageløse Phantasier. Bedet om at spille blev han aldrig i Præstegaarden, men næsten regelmæssigt spillede han altid i Mørkningen, naar Fader kom ned fra Studeerkammeret, stundom ogsaa til andre Tider, naar Fader var nærværende. For Alt, hvad han saae og stødte paa, viste han Interesse og Opmærksomhed; Alt lod til at more ham, medens han morede os Alle ved sit godmodige og dog sprudlende Vid, den komiske Mimik og Tale, de mange snurrige Indfald, og den barnlige Glæde over Smaating. Saa talte han paa Vers, saa sang han pudsig Smaaviser, lærte os Unge komiske Lege, legede selv med, eller kaldte Fader og Moder til som Tilskuere, naar han havde faaet »en Stampemølle«, »en Jødeskole«, en naragtig Rundsang, eller Sligt sat igang, og saa kunde han more sig derover som et Barn. Kom han ud i Gaarden, saa stod han stille midt iblandt Fjerkræet, galede, kaglede, pluddrede, kjækkede, rabbede, indtil den hele Flok kom i Alarm og stormede sammen om ham, saa Moder undertiden maatte kalde til Orden. Men kom han om Aftenen ud og saae den stjerneklare Himmel, da var han Astronom og tilbad Guds Almagt. Allerhelst var han dog ovre i den ærværdige, dejlige Domkirke med os Alle. Saa gik han gjerne omkring, og medens han besaa

alt det Mærkelige, som stod for Alles Øjne, gik han tillige stadig paa Opdagelser og vilde finde Et eller Andet af Det, som han meente skjulte sig i de dunkle Gange og op ad de mørke Trapper. Megen Interesse havde W. ogsaa ved at besøge Fader ved hans Arbejde med Bibliotheket paa Riddersalen. Fader forbavsedes ofte over hans litterære Kundskab. Han kjendte mange af de ældste Skrifter og læste flere Sprog færdigt, ogsaa Latin, ja selv Græsk, skjøndt han ikke var Student. Men en af hans bedste Fornøjelser i Kirken var dog den, naar han kunde faae samlet mange Unge med Sangstemme om sig; saa stillede han os op efter Stemmerne paa den runde Omgang over Sakristiet, og medens de Gamle og de, der ej havde Stemme, gik nede i Kirken og lyttede til, phantaserede han for dem paa sit levende Harmonika, som han kaldte os, det vil sige: Han gik hurtig bagved hele Rækken og for Enhver angav han piano en Tone, som vi da maatte huske og istemme, naar han gav Signal, først piano, saa forte, fortissimo, og saa tilbage igjen til pianissimo, alt efter hans Tegn, og før den ene Accord døde reent hen, gav han os nye Toner, og saaledes fortsattes med de vidunderligste Accorder og Overgange, som især nede i Kirken tog sig prægtigt ud. Fader sagde, han forestillede sig, det var Sphærerne Harmonie, han hørte.

Saaledes var W.'s Optræden i Præstegaarden, og man vil vel forstaae, at Ingen af os, ikke engang vor gode Moder, længer var bange for at beholde ham 14 Dage i Huset.*

Dette Venskabs-Forhold til Familien vedvarede til Weyses allersidste Dage. Besøgene i Roeskilde afbrødes vel ved Amtsprovstens Udnævnelse til Biskop i Ribe, men Forbindelsen vedligeholdtes ved en ugentlig Brevvexling mellem W. og Biskoppens Søn, Consistorialraad Hans Hertz. Da denne var bleven Sognepræst for Frue og Sct. Jørgensbjerg Menigheder og fik Bolig i Roeskilde, begyndte naturligviis W.'s Roeskilde-Rejser igjen. Fra 1832—1842 var W. aarlig 2, 3, ja 4 Gange hos Hertz, hver Gang omtrent en 14 Dage. Sidstnævntes Søn, Katechet Hertz, skriver til mig: »Jeg vil ikke forsøge at give en Skildring af, hvilken Velsignelse det var for os Alle, baade Gamle og Unge, at have ham iblandt os; det vilde baade være vanskeligt at skildre det og vistnok ogsaa vanskeligt at forstaae for dem, som ikke selv have oplevet det. Hvad Heiberg skriver i sit Mindedigt til d. 5te Marts 1843 i det 9de og 10de Vers er vist ikke følt dybere af Nogen end af min Familie.

W. havde naturligviis hos os »Weyses Kammer« (hvor de fleste af Melodierne til Ingemanns Aften- og Morgensange ere componerede), »Weyses Lysthuus«, og i Distrkitslæge Ryges Have (tid-

ligere min Faders) staaer »Weyses Hængeask«, plantet af ham selv. Naar W. var hos os, stod han gjerne op Kl. 7—8; om Sommeren gik han strax ud i Haven, med et Silkelommelærklæde, bundet i Knuder i alle 4 Hjørner, om Hovedet. Omtrent Kl. 9 satte han sig gjerne til Fortepianoet og spillede en Timestid, ligesom han ogsaa gjerne spillede Kl. 5 om Eftermiddagen, og sædvanlig til »Godnat« hver Aften. Han gik ofte over i Domkirken og spillede paa Orgelet. Om Vinteraftener vilde han gjerne spille et Parti Boston; men aldrig om Penge. Han var overordentlig glad ved en Kjøretour til Boserup og Lethrabort, og flere af mine Forældres Slægtninge indbøde ham saa gjerne til Middagsselskab, og han var Sjælen deri.

En af de sidste Gange, Weyse besøgte os, gjorde han Alvor af, hvad han saa ofte havde talt om, at udsøge sig en Begravelsesplads sammen med min Fader paa Graabrødre Kirkegaard; thi han vilde, at »de skulde« hvile sammen. Han sagde, da han søgte Pladsen: »Blot ikke ved et Gjerde eller en Muur, thi der er altid saa mange Snegle og Snoge; og saa maae I ikke lægge nogen tung Steen paa mit Hoved, thi saa kan jeg jo ikke trække Vejret og heller ikke komme op, naar Vorherre kalder paa mig.« Dette sidste Ønske er kun daarligt efterkommet; thi Committeen for Opførelsen af et Mindesmærke har faaet lagt saa tung en Steen paa hans Hoved, som vel tænkes kan.

Under sit sidste Ophold var W. meget be-
sværet af Ahstma og kunde ikke godt taale at
spille; men den sidste Aften sagde han, at Alle
skulde komme, for nu vilde han spille for dem.
Jeg skal ikke forsøge at skildre hverken Spillet
eller Indtrykket, som det gjorde paa os, men kun
fortælle, at da han havde spillet en Timestid,
rejste han sig med de Ord: »Der skal I see, at
W. kan spille endnu; men nu har han ogsaa sagt
Farvel til Jer allesammen.« Næste Morgen rejste
han til Kjøbenhavn, og mine Forældre saae ham
heller ikke mere. Han tog fra os i August og
døde d. 8de October 1842. Jeg var hos ham i
Kjøbenhavn Dagen før han døde.

Som et karakteristisk Træk vil jeg tilføje,
at da Amtsprovst Hertz var i Kjøbenhavn for at
ordne Et og Andet før sin Afrejse som Biskop
til Ribe, var det ham ikke muligt at træffe W.,
der heller ikke gjorde ham nogen Gjensigt, me-
dens han var i Kjøbh. W. fortalte senere min
Fader, at han havde nægtet sig hjemme og heller
ingen Gjensigt gjort, fordi han var saa bedrøvet
over Biskoppens Afrejse, at han ikke troede, det
var muligt for ham at udholde at sige ham
Farvel!*

Fremkaldt ved det velbekjendte inderlig kjær-
lige Venskabs-Forhold mellem Weyse og Pastor
Hans Hertz, læstes nedenstaaende Digt efter W.'s
Død i Roeskilde-Avis:



Til Pastor Hertz, d. 8de Octbr. 1842.

En Stræng er paa Europas Harpe sprungen,
Grundtonen til den rene Harmonie!
Paa Danmarks Orgel gaaer Ventilen tvungen,
Thi Sørgefloret vikler sig deri.
Den Sangbund bristet er i Vennens Hjerter,
Som Gjenklang gav af Weyses rige Aand!
Det vaander tungt sig under Savnets Smerte,
Som var det selv berørt af Dødens Haand.

Dog — naar først Tiden, alle Vunders Læge,
Har gydet Balsam i det dybe Saar,
Skal Mindets søde Blomsterduft dig kvæge,
Hvergang i Weyses Aand du Strængen slaaer.
Og dette Venskabs Pant har han dig givet,
Selv plejet mange Aar hos dig, saa tro!
Og det skal følge dig igjennem Livet:
Hans Genius hos dig og Dine boe.

...e...

Naar man har læst den her meddeelte Skildring af W.'s Forhold til Familien Hertz, maa man vist give Fru Fich Ret, naar hun siger: »Jeg troer næsten, at hvem der ikke har seet W. i Roeskilde, kjendte ham i Grunden slet ikke. Han var der et andet Menneske [maaskee rettere: sig selv]; der fremskinnede alle hans elskværdige Egenskaber i deres Glands; der følte han sig snart hjemme som intet andet Sted. Det maa være Grunden til de mange forvanskede Skildringer, man har af hans saa originale, ejendommelige Charakter. Men maa ikke et saa stort, alsidigt Genie, som W. virkelig var, i mange

Maader være anderledes end de almindelige dagligdags Mennesker. Just fordi han var det, forstod man ham ikke og bedømte ham falskt. W. havde naturligviis sine Fejl. Maaskee kunde han stundom være, som han saa ofte er skildret, tvær og gnaven, og i dette Lune sær, ja uartig; men det var kun sjelden det kom over ham; det var intet fast Charaktertræk hos ham.«

Weyse blev Lærer for Fru Bruns Datter Ida (senere Grevinde Bombelles), en Pige med megen musikalsk Begavelse, hvormed forbandt sig et overordentligt mimisk Talent*). Allerede i Barnealderen efterlignede hun de skjønneste Stillinger efter de i Moderens Samlinger staaende Fremstillinger af Antikerne, under Ledsagelse af W.'s Spil paa Claveret. Da hun engang sagde til Moderen: »Jeg dandser, men veed ikke, hvad jeg dandser. Siig mig, hvad jeg skal dandse,« fortalte Moderen hende Sagnet om Orpheus og Eurydice. Orpheus — var jo tilstede, og Ida henrev baade ham og sin Moder til Beundring ved sin mimiske Kunst.

Et Skjelmeri af W. falder mig ind ved Tanken om ham i Fru Bruns Huus. Hun var bleven meget døv, og, som bekjendt, var hun ikke fri for Affectation. W. sad engang ved Claveret og lod som han spillede, bevægede Fingrene, men anslog ikke en Tone. Efter nogen Tids Forløb udbryder

*) s. J. L. Heibergs »Poetiske Skrifter«, 8. Bind, S. 394.

Fru Brun: »Höhen Sie doch auf, W.! Es ist zu göttlich! Meine Nerven können es nicht aushalten!« —

Om W.'s Forhold til det Heiberg-Gyllembourgske Huus kunne følgende Breve give en Forestilling.

Kiel d. 11te Marts 1823.

Kjære Plejefader! Vel fortjener du knap længer at bære hiint Hædersnavn; thi det er saa længe siden, at du forundte mig Pleje af Brystnaale, Penneknive, Bøger, Theater-Decorationer etc. etc. Men ogsaa jeg vilde være uværdig til Navnet af din Søn, ifald jeg ikke skrev dig til i disse Dage for at vise dig, at jeg erindrer den 5te Marts. Vel gjælder om denne Dag: »il est passé le jour de fête«, med andre Ord: den er allerede forbi; men just derfor erindrer jeg den ogsaa; hvis den endnu forestod, kunde jeg jo umulig erindre den, med mindre jeg vilde begaae en i min Stilling højst upasselig Forvexling af Prætorium og Futurium, en Forvexling, som vel kunde have mit Embedes Fortabelse til Følge*). Da jeg nu tilfjellige, i den Alder, til hvilken jeg allerede er kommen, naturligviis heller lever i Erindringen end i Haabet, saa følger deraf, tilligemed af alle foregaaende Grunde, som ogsaa af Brevets Datum,

*) J. L. Helberg var Lector i dansk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Kiel.

at jeg skriver dig til efter den 5te Marts, ikke før samme; og deri gjør jeg meget fornuftigt; thi nu kan jeg fortælle dig, at vi talte om dig paa bevidste Dag og drak din Skaal i Viin til 9 Sch. Flasken. I modsat Tilfælde vilde jeg blot kunne have berettet dig, at jeg havde isinde at gjøre det.

Al denne Godhed fra min Side er forresten mere end du fortjener; thi du bryder dig Pokker om mig, og giver mig i egentlig Forstand Døden og Djævelen, medens jeg i mundtlig Tale og i Breve til Paris (saasom jeg er Correspondent med *Revue encyclopédique*) udbasuner din Roes, en Ting, som du vel selv kunde gjøre, thi Basunerne staae i din Tjeneste snarere end i min; dog har jeg af egen Drift paataget mig denne Forretning, eftersom du selv ikke forstaaer at blæse tilgavns i Basunen; du blæser altfor dolce og gjør ikke Spektakel nok. Hertil kommer nu endvidere Sprogets Overmagt over Musiken, Ordenes over Tonernes (bliv ikke vred, thi det er ikke min Skyld). Og af alt Dette følger da, at naar du om føje Tid finder dig omtalt som den største Declamator i Musiken, som den meest tænkende og rigtigst følende, følgelig som den meest philosophiske og meest poetiske Musiker, saa kan du, næst efter dine egne Fortjenester, paa hvilke Berømmelsen grunder sig, tilskrive samme min Ringhed og min veltalende Stil i alle europæiske Tungemaal.

Men jeg forlader denne Materie for at gaae over til en derfra ganske forskjellig, idetmindste haaber jeg, at du ikke vil være saa onskabsfuld at finde nogen nexus causalis imellem min Introduction og mit Thema; jeg forsikkrer dig, at begge hænge sammen som Ærtehaln, og at ingen sand Forbindelse finder Sted imellem dem. Til Sagen: Theaterdirectionen i Kjøbenhavn har ved Rahbek ladet mig underrette om, at mit Skuespil Nina nu ufortøvet skulde opføres, og har tillige yttret det Haab, at du maaskee vilde komponere den lille Romance, som begynder 4de Akt, samt en Ouverture, der svarer til de Bestemmelser, der ere angivne i Begyndelsen af Stykket. Hvad Romancen angaaer, da har du jo halv om halv lovet mig at ville ryste en Melodie af dit Ærme. Ouverturen kan jo til Nød undværes, men det vilde meget forskjønne Stykket, om den store Musico forherligede det med en indledende Symphonie, der udtrykte det Idyllisk-Romantisk-Sværmeriske, det udvortes Letsindige og indvortes Alvorlige, der karakteriserer — jeg siger ikke: mit Skuespil — men det skønne Sujet, der næsten allerede er Musik og kun behøver en Weyses Understøttelse for at blive til den fuldendteste Harmonie, som Dødeliges Øren nogensinde have hørt. Turde jeg endnu anføre Noget til min Fordeel, da skulde det være, at du, trods dine Løfter og trods vort gamle Venskab, endnu aldrig har



componeret Noget for mig, men derimod for alle Andre; hvormed du altsaa indirecte synes at sige, at mine Ord og Vers ere de sletteste af alle. Vil du gjenoprette din uhyre Fornærmelse imod mig, saa bydes dig nu den ypperligste Lejlighed; wo nicht, saa lader jeg i de Journaler, i hvilke jeg har rost dig, indrykke, at det er en Fejltagelse.

Din hengivne
J. L. Heiberg.

Min Moder beder mig sige dig, at hun vilde have sendt dig noget af sit Arbejde til din Fødselsdag, men at hendes Sygdom har hindret hende i at udføre sit Forsæt.

Kiel den 25de Marts 1823.

To Breve og een Romance har jeg at svare dig paa og takke dig for. Jeg vil begynde med den sidste, som jeg finder meget smuk, og gjør heri visselig ikke — hvad du beskylder mig for — nogen Undtagelse fra min almindelige Dom om dine Compositioner, for hvilke det aldrig har kunnet falde mig ind at foretrække — — Jeg, paa hvis Mening det forresten ikke kommer an — finder Melodien meget simpel og udtryksfuld, afvejlende ved de smukke Overgange i B-dur og D-mol, som dog ikke ere for lange til at berøve den sit Charakteristiske: meget smuk er ogsaa Passagen »Bølger blaane«; men især er Slutningen,

ved Anvendelsen af As-dur Accorden, uventet og original. Accompagnementet har jeg formelig studeret, og beundret den Simpelhed, der efterligner et almindeligt Guitar-Accompagnement i fulde Accorder, og dog tillige indeholder en saa stor Rigdom paa Harmonie og paa kunstigt forenede Accorder, hvor Øiet (thi mit Øre er ikke saa fint) hverken stødes af Octaver eller Qvinter. Dette til Gjengjæld for din Recensjon over Nina. Hvad mener du forresten? Kunde jeg ikke gjerne skrive en Recensjon i »Musicalische Zeitung»? Idetmindste skulde jeg ikke gjøre mig skyldig i saadanne formelige Lumpenheder, som dem, samme Blad nylig indeholdt i Nekrologien over Hoffmann, hvori Recensenten bedømte denne Mand i en fornem Højesterets-Tone, og endog kastede den Skygge paa ham, at han havde været ansat ved Commissjonen »Zur Untersuchung der demagogischen Umtriebe».

Hvad dine fire Grunde til ikke at componere Ouverturen angaaer, da kunde jeg let gjendrive de tre sidste; men den første, den, at du ikke har Lyst dertil, er derimod saa kraftig og uimodsigelig, at den gjerne kan gjælde for ti, og at alle andre ere overflødige.

Hvad du skriver om den chinesiske Opera*), kan være ret godt, dog gives der ogsaa i dette

*) Et i Spøg paa Bane bragt Forslag af Weyse.

Raisonnement Argumenter, som jeg ikke kan bifalde. Rigets 196,000 □ Mile og 1,700,000,000 Indvaanere røre mig ikke, thi Theatret i Kjøbh. er derimod desto mindre, og dets Personale, der jo endog i den senere Tid er blevet reduceret, kan umulig gjøre Fyldest for saa stor en Folkemængde. Det samme gjælder om de 400 Mile lange Floder, hvilke selv en Schliek*) neppe vil kunne fremstille paa en Flodernes Majestæt værdig Maade, om det ogsaa maaskee skulde kunne lykkes ham at gjøre den ene gul og den anden blaa. Ligesaa lidt synes det mig en Grund, at Chinesernes Scala har to Toner mindre, end vor, thi derved kan vist ikke Musiken vinde, ligesaa lidt som Poesien i en spansk Novelle, escrita sin la letra A, har vundet ved, at der ingen A'er findes i den. I et enkelt Musiknummer kunde Sligt være ret morsomt, og man kunde jo derfor bringe noget Chinesisk — en chin. Deputation, eller noget lignende — ind i et Stykke, hvis Locale var i et andet Land. Imidlertid interesserer Tingen mig nu langt mindre, og jeg agter heller ikke at spore min Muse saa snart, siden jeg hører, at du allerede har en anden Opera i Arbejde**). Kun gjør det mig ondt, at Boye, som jeg i den Hen-

*) Daværende kgl. Theatremaler.

***) Floribella.

seende misunder sin Lykke, skal nyde Æren af din Composition. Du skal see, der bliver aldrig noget af med mig. »Det er en Skjæbne, mod hvilken jeg omsonst mig stræber at bevæbne.« Læs imidlertid Calderons »Das Leben ein Traum«, men læs den i Gries's Oversættelse (alle andre ere forvanskede), og du vil see, at den poetiske Opgave, som du med Rette anseer for værdig at fremsættes, allerede er opløst med Mesterhaand, saa at Ingen herefter let skal vove sig ud paa samme Galej. Forresten gør mig den Tjeneste, ikke at give Calderon et e i Halen, som ikke tilkommer ham, og ikke at skrive slutteligen, som er Blok-Tøksensk, men ikke Dansk. I min nærværende Stilling er det jo Pligt for mig at vaage over Sprogrenhed. Kun Pligtfølelse kan bringe mig til at kritisere min Ven; thi i Pligtens Kamp med Venskab bør hiin sejre over denne. Glem ikke at skrive denne Tanke i din Dagbog, ifald du endnu fører en saadan.

Indlagte Brev beder min Moder — som er i Bedring — dig at bringe til Tante Lise. Om et Par Dage flytte vi. Ifald du altsaa oftere gør mig den Fornøjelse at skrive mig til, saa bedes du at forandre Schuster B. til Herrn Klotz in der Holsteinstrasse, eller ogsaa ingen Adresse at sætte paa Brevet, hvilket er unødvendigt, naar man skriver til en saa bekjendt Mand, som

mig. »Abzugeben in Europa« er tilstrækkeligt.
 Lev vel.

Din hengivne
 J. L. Heiberg.

Som en Efterskrift har Heibergs Moder tilføjet :

»Jeg kan ikke undlade med et Par Ord selv at hilse paa min rare Weysemand og takke ham for den venlige Deel han har taget i min Sygdom, der nu er meget meget bedre, skjøndt det vel desværre vil vare længe, inden jeg kan sige, at jeg er frisk. Jeg længes ofte meget efter Dem, gode Weyse, og har tidt i min Sygdom ønsket mig Deres Selskab og Deres Fortepiano-Phantasier, der, sidst jeg var syg, ofte lindrede mine Lidelser. Nu lev vel! Jeg omfavner Dem i Tankerne.

Deres hengivne Veninde Th. Gyllembourg.

Kiel, Palmesøndag d. 11te April 1824.

Kjære, gode Weyse! I det sidste halve Aar er der sjelden gaaet nogen Postdag, uden at jeg har havt isinde at skrive til Dem, og Intet uden mit jevnlige Ildebefindende har kunnet forhindre mig fra at nyde den Fornøjelse at underholde mig med min kjære, gamle Ven, som blandt alle de elskede Venner, som jeg maa savne, er en af de meest savnede, En, som jeg allermeest glæder mig til at see igjen, som jeg er allermeest vis paa, at jeg skal finde som den Samme, jeg forlod,

og som han saa levende staaer i min Erindring, næsten i mit hele Livs Erindring, i Glædes og Kummers Dage. Ludvig og jeg fandt engang følgende Sentents skreven paa en Vinduesrude: »L'absence est aux affections, ce que le vent est au feu; il augmente le grand et étouffe le petit.« Disse Ord, som jeg aldrig har kunnet glemme, kan jeg med Sandhed anvende paa mit Venskab for Dem, kjære Weyse. Jeg synes ret, at jeg i disse sidste næsten to hele Aar, hvori jeg har levet saa langt fra alle mine gamle Venner, først ret har følt, hvilken Skat Den ejer, som har Weyse til Ven og til sin daglige Omgang. Da jeg skrev det Julevers til Nissen, da vare mine Ord mere prophetiske, end jeg var mig bevidst; thi dengang, da De var Husets Nisse, da var den rette Velsignelse i mit Huus, og Ludvig og jeg tale ofte om de Aar som de lykkeligste, vi have oplevet. I enhver Samtale mellem os om de forbigangne Dage føres vi altid til at tale om vor Weyse, og det er virkelig besynderligt, hvor De er indvævet i alle vore Erindringer, og hvor utallige smaa Ting, der minde os om Dem. Saaledes er jeg f. Ex. idag i Anledning af Palmesøndagen kommet til at tænke paa, hvorledes De engang kom og gjorde mig en glad Aften ved at læse for mig i en Bog, der hed »Palmen-sontag«, og hiin Aften, denne Bog og De selv blev saa levende i mit Sind, at jeg besluttede at

skrive til Dem idag og derved forlyste mig selv paa denne Palmesøndag. Gid disse Linier, som den første Dampbaad skal bringe Dem, maa finde Dem fornøjet og frisk. Jeg hører ofte igjennem Buntzens, at De i denne Vinter ikke befinder Dem fuldkommen vel. Vi ville haabe paa Foraaret, men det gjør os i Aar Tiden noget lang.

Det er saa længesiden jeg talte med Dem, kjære Weyse! og jeg skulde altsaa have meget at fortælle. Det har jeg vist ogsaa; dog veed jeg ikke selv, hvor jeg skal begynde eller ende. Jeg synes, jeg veed De vil spørge mig, hvordan jeg er fornøjet her i Kiel? Og naar jeg nu vil svare fortrolig herpaa, saa føler jeg, at det maa lade som om jeg modsagde mig selv. Jeg veed ikke, hvordan jeg skal udtrykke mig; jeg kan sige: jeg er overmaade fornøjet i Kiel; jeg vilde (paa det nær, at jeg undertiden længes saameget efter mine fraværende Venner, at jeg synes, jeg har en ordentlig Hjemvee) ikke ønske bedre end at leve og døe i Kiel; men paa den anden Side, om jeg havde vidst, hvad det egentlig vilde sige at være Lector ved Universitetet i Kiel, saa skulde jeg før have slaaet mig selv paa Øret end gaaet saa mangt et mødigt Trin, sagt saa mangt et unyttigt Ord og slidt saamange pæne Sko, for at skaffe min Ludvig en Stilling, hvori han som en sand Stridshelt maa ene og med sin egen Kraft stride mod lutter fjendtlige Kræfter. De maa vide, gode

Weyse! — det er virkelig besynderligt — men Folk i Kjøbenhavn veed saa lidt Besked om Kiel, at de virkelig i Almindelighed veed ti Gange mere om Italien eller Vestindien. Det er Kongens Ønske og Fordeel at give Holstenerne Interesse for Danmark og dæmpe den virkelige Fordom og Opposition mod alt Dansk, som her findes. Derfor er dette Embede, som Ludvig har, blevet til. Om det er klogt eller uklogt, at de skal lære Dansk kan der jo ikke være Spørgsmaal om, naar de skal have Embeder i Slesvig, som er en dansk Provinds; at der altsaa her maa være en Professor i dansk Literatur er jo ligefrem; men er det da ikke forskrækkeligt, at Regjeringen selv nedværdiger dette Embede under alle de tyske; thi en Lector er her noget ganske foragtet, ingen Professorcirkel har nogensinde tilforn optaget en saadan, ingen Student meldt sig til hans Forelæsning. Professor Twesten har sagt Ludvig, da han beklagede sig over, at Ingen havde meldt sig til hans private Forelæsninger: »Ja, det er fordi De er Lector. De maa ansee det som en Tribut til Deres Personlighed, at Studenterne komme hobevis til Deres offentlige Forelæsninger; det er mod al Coutume og aldrig seet tilforn i Kiel.« Ludvig er ogsaa antaget i alle Cirkler her og meget vel lidt baade der og af Studenterne; men desuagtet er han med Rette misfornøjet med sin Stilling, thi det lærde Aristocratie, som her hersker, gjør ham den ved

mangen Lejlighed ubehagelig, og den Omstændighed Intet at kunne fortjene ved private Forelæsninger er en økonomisk Ubehagelighed mere ved denne Post, hvis Indtægter ere saa utilstrækkelige i denne By, hvor det slet ikke er let at leve. Ogsaa giver den stakkels Ludvig Timer i Fransk og er i det Hele saa flittig, saa god og elskværdig, at De ret vilde glæde Dem, kjære Weyse, om de saae, hvormeget Tiden og mangen Modgang i de Aar, han har levet langt fra os, har forædlet ham og bragt saa Meget tilbage af den Elskværdighed og Inderlighed, som i hans Opvæxt var mere synlig og herskende, end i den første Ungdoms opbrusende Aar.

Jeg vil ikke plage Dem, kjæreste Weyse, med at fortælle Dem om min lange Sygdom og mine mange Lidelser. I et heelt Aar og derover har jeg været grumme daarlig. Jeg er saa nervesvag, at jeg mangen Dag neppe kan taale at høre Folk gaae eller tale, og paa saadanne Dage synes mig, at min Hørelse og alle mine Sandser ere saa skarpe, at jeg kan høre, hvad der foregaaer hos Antipoderne og lugte Blomsterne, som groe i Maanen. Dog lad mig ikke tale mere herom. Blot jeg snart kunde komme til mit kjære Kjøbenhavn, saa vil jeg ikke klage. — Jeg ønsker saa ofte, min bedste Weyse! at De engang vilde komme over og besøge os. Her er saa smukt. Vort lille Huus, vort rolige og kjærlige Levnet med hinanden

vilde vist vinde Deres Bifald. Vor lille Huusholdning er saa ordentlig, saa stille, mine smaa Værelser ere saa venlige, fra mine Vinduer er en dejlig Udsigt, vor lille Georg*) er en saa god, saa smuk og saa elskværdig Dreng. Det vilde ret gjøre mig lykkelig at vise min Weyse mine smaa og store Lyksaligheder; thi min Ludvigs og min lille Georgs Kjærlighed og Elskværdighed ere vistnok store Lyksaligheder, hvorfor jeg ikke nok kan takke Gud Eet Sted i Kjøbenhavn, som jeg med Længsel tænker paa er Trinitatis Kirke. Hvor mangan Gang har jeg der ved Mynsters skjønne, poetiske Ord og paa Deres Toners Vinge**) hævet min Sjæl fra denne Verdens Bekymringer.

. Min bedste Weyse! jeg sender Dem herved en lille Kurv, som jeg selv har gjort til Dem, og som jeg vilde skamme mig over at byde Dem, om jeg ikke stolede paa Deres mig kjære barnlige Sind, der gjør, at De finder Behag i ringe, uanseelige Gaver, som ikke i sig selv ere værdige at komme i Deres Hænder. Men jeg kan ikke gjøre Noget eller give Dem Noget, som er pænt nok til Dem, og jeg vilde dog saa gjerne

*) Fru Gyllebourgs Plejesøn, studerede senere Medicin, men døde i en ung Alder.

**) Frue Sogn, for hvilket Weyse var Organist, benyttede Trinitatis Kirke, indtil Frue Kirke blev gjenopført.

selv forfærdige Noget til Dem, ligesom i forrige gode Juletider. Jeg har gjort en saadan lille Kurv til Ludvig, hvori han om Natten og naar han sidder ved sin Pult lægger sit Uhr, sin Brystnaal, sin Daase og andre slige Smaating. Den behager ham saa meget, og det har givet mig Mod til ogsaa at gjøre en saadan til Dem, som De for min Skyld maa bruge paa samme Maade og lade den om Natten staae udenfor Deres Seng, saa at, naar De om Morgenen tager Deres Uhr og seer efter Klokken, den da hver Dag maa bringe Dem en Morgenhilsen fra Deres gamle Veninde. Paa Bunden af Kurven vil De finde en lille, ikke smuk, men tro Afbildning af Kieler Slotshave. Saaledes seer den livagtig ud om Vinteren, naar der ligger Sne; og da dette Sted just er min Spadseregang, maa De smukt tænke Dem mig gaaende der i den eensomme, sørgelige Vintertid, med mange længselsfulde Tanker paa mine fjerne Venner.

Ludvig hilser Dem paa det kjærligste og beder mig sige Dem, at han strax efter at have modtaget Deres Brev har besvaret det ved en rejsende Guitarspiller, som bad ham om et Brev til Dem. Min lille Georg beder mig ogsaa hilse Dem og sige, at han endnu ejer i god Stand de Huse, De har været saa god at give ham. — Og nu farvel for denne Gang, kjære Weyse! Seer De Nogen i Deres Cirkel, der endnu har nogen Interesse for mig, saa hils venligst fra mig. Lev vel, kjære,

gode Weyse! Vær vis paa, at Erindringen om Dem, om de mange gode Timer af mit Liv, som jeg skylder Dem, Deres Venkab, Deres Omgang, Deres skønne Toner, som jeg saa ofte savner, at alt Dette lever i mit Hjerte, og jeg tænker vil overleve det i legemlig Tilstand. Nu lev vel! Tænk De ogsaa med Godhed paa Deres

hengivne Veninde

Thomasine Gyllembourg.

Skjærtorsdag. God Dag, lille gode Weyse! Inden jeg sender dette Brev bort, maa jeg endnu sige Dem et Par Ord. Kan De huske det Eventyr om Svanerne, som De har læst for mig? Saadan som det deri gaaer den gamle Mand, saadan gaaer det ogsaa mig, at, naar Dampskibet kommer, saa bliver jeg ligesom han, naar Svanerne kom, saa glad og lystig, og synes, at jeg er ganske nær ved mine fjerne Venner. Nu lev vel, min rare Weyse! Skriv ogsaa nu snart til mig. En glædelig Fest!

V.

Weyse følte vistnok altid Savnet af et eget Familieliv, og søgte derfor Trøst i den inderlige Tilslutning til de Familier, han levede sammen med. Og hvor der var Børn, vandt han dem snart ved at lege med dem og fortælle dem Historier. Hans Kjærlighed til Børn traadte frem ved mange

Lejligheder. Som et lille Træk af hans Hjertelag i denne Henseende kunde det maaskee tjene, at da jeg en Dag besøgte ham, og hans Opvarterske, der tillige med sin Mand, som var Portner i Gaarden, passede ham, havde lukket mig op med sit Barn paa Armen, spurgte han mig, om jeg havde lagt Mærke til den lille raske Dreng, hun havde. Da jeg herpaa, ganske bevæget ved den Interesse, W. yttrede for Barnet, svarede Ja, vedblev han: »De gaaer tidt her og dangler med det Barn og kan ikke faae det til Ro; saa tager jeg det paa Armen, sætter mig med det derhenne i Lænestolen, lægger dets Hoved op til mig, og saa sover det strax.«

I Aaret 1820 gjorde han Bekjendtskab med senere Pastor Schaumburg-Müller, der i 1826 kom i Huset til ham som hans Plejesøn. W. vilde gjerne adoptere ham og give ham sit Navn, men det vilde den unge Mand ikke gaae ind paa, fordi det stred baade mod hans egen og hans endnu levende Forældres Følelse. Dette gjorde imidlertid ingen Forandring i Forholdet mellem dem, der vedblev at være som mellem Fader og Søn. Hvor kjærligt han tog sig af Sch. Müller, ligesom af de andre unge Mennesker, der boede hos ham, vise flere Breve til hans Plejesøn, hvori han udtaler sig om disse Forhold. Sch. Müller blev nemlig Stiftscantor til Vallø 1839, og Forbindelsen mellem dem vedligeholdtes med stor Trofasthed ved Brev-



vexling, og denne afgiver den bedste Underretning om W.'s sidste Leveaar, hvorfor jeg deraf vil uddrage de meest karakteristiske Træk. Kun hvor Tidsangivelsen kan have nogen Interesse tilføjer jeg Brevets Dato.

W. omfattede sin Plejesøns Forlovede, Antonia Hass, med den inderligste, faderlige Kjærlighed, kalder hende »sit Barn«, »sin kjære Datter«, sig selv »din Pleje-Sviger-Papa«. Da hun engang befandt sig ilde, skrev W., der altid havde Lyst til at agere Doctor, Recepter paa den Medicin, hun skulde bruge. Han curerede ogsaa ofte paa sig selv, idet han jevnlig led af Congestioner til Hovedet og frygtede et apoplectisk Anfald, hvorfor han aflagde at drikke Kaffe og Snaps, og afslog mangan Indbydelse, skjøndt ugjerne, da han nok holdt af et lækkert Maaltid med god Viin til. »Soll ich denn sterben« — skriver han i et Brev fra 1839 — »saa Farvel, Børn; see til, at faae mig simpelt begravet, min Gjæld betalt, og tag saa, hvad der bliver tilovers.« I et Brev fra samme Tid, skrevet i Roeskilde under Opholdet hos Pastor Hertz, skildrer han sin Glæde over en lille Pige, Betty: »Hun er altid venlig og begynder nu at snakke; jeg hedder Wei mei. I de sidste Dage, jeg var der, begyndte hun at gaae alene, hvorover hun blev saa glad, at hun foer afsted, saa Bole neppe kunde styre hende. Adskillige Gange faldt hun, men det brød hun sig kun lidt

om, og kommen op igjen, foer hun atter ligesaa hurtig afsted som før.« Han ligger under dette Ophold i Roeskilde bestandig paa Rejse til Vallø, men hans Helbredstilstand, Hjertebanken og Hovedsvimmel, afholder ham. Under alt Dette vedligeholder sig dog det ham aldrig forladende Lune, medens hans Ildebefindende fremgaaer af de paa mange Maader varierede Underskrifter i Brevene, f. Ex.: »Fra den tappre og Eder hengivne Gnavpose W.«, »Den skrantne og gnavne Organist«, »Den stakkels sygelige og fattige Orga- og Componist«.

d. 20. Septbr. 1839.

... »Nu har jeg hørt Madam Bishop og fornøjet mig over hendes Sang; thi hun synger virkelig propert; kraftig Stemme, reent, sikkert, og med et fiint Piano, særdeles smuk Trille og meget Foredrag. Hr. Bochsa spiller paa Harpe med megen Færdighed og dannet Foredrag, men han river Strængene engang imellem vel stærkt, og Harpen ennyerer i Tidens Længde. Har Rygtet Ret, saa er Theaterdirectionen paa gode Veje til at begaae en, efter min Mening, stor Ubesindighed, ved at ansætte denne 60aarige, udlevede Mand (der ovenikjøbet har et meget slet Renommé) i Sibonis Sted.*) Habeant sibi! To tossede Stykker har jeg seet uden Opbyggelse. De Franske ligne sig altid selv;

*) Siboni var død d. 29. Marts 1839.

de opholde En et heelt Stykke igjennem i en aldeles ikke behagelig Stemning for ved en pikant Slutning at gjøre en dygtig Knaldeffect. Saaledes anseer man en blind Mands Kone gjennem en heel Akt for et letfærdigt Fruentimmer, og Manden, der er kommen til samme Overbeviisning, staaer paa Nippet til at styrte sig ud af Vinduet; da kommer hun hjem til rette Tid og viser, at hun er et særdeles mahogni Fruentimmer, der elsker Ingen uden sin Mand, som hun nu, ved Hjælp af de ved Theatret fortjente Penge, vil lade rejse til en berømt Øjenlæge, for at skaffe ham sit Syn igjen.*

(d. 8. Octbr. 1839.) Heiberg har endelig faaet den af W. længselfuldt ventede Reformations-Cantate til Universitets-Festen færdig; men denne er »efter Clausens Mening uantagelig, fordi Heiberg ikke har besunget Reformationen, men — den Hegelske Philosophie«. Consistoriet skal nu dømme. Ligeledes venter W. paa Texten til Cantaten i Anledning af Rectorskiftet. Heibergs Cantate maatte ifølge Consistoriets Mening omarbejdes. Paa denne Tid har W. paataget sig efter Opfordring af Musikhandler P. W. Olsen at harmonisere de gamle Kæmpevise-Melodier.

(d. 18. Octbr. 1839.) Heiberg har omarbejdet Cantaten. W. synes, den er for lang, og at det Halve kunde være nok. Vi Andre ville ikke

gjerne undvære Noget af den, hverken af Boesien eller Musiken.

(d. 22. Octbr. 1839.) W. har imidlertid ikke faaet Cantaten endnu fra Consistoriet; men da Heiberg har sagt, at den er antagen, componerer han »lustig darauf los« efter den ham meddeelte Afskrift. — W. kæmper med Pengesorger. Den 10de Novbr. 1839 blev »Sovedrikken« givet uden Abonnement. Rygtet gik, at der skulde vises W. en Opmærksomhed; men »Pyt« siger han, som ikke engang havde faaet en Billet tilsendt. Man seer, W. havde glædet sig til en lille Indtægt.

d. 22. Novbr. 1839. W. havde Aftenen iforvejen hørt »Sovedrikken« og fortæller: »Ryge havde igjen en rar Historie*) om en Harpespillerinde i tyrolsk Dragt, der var forliebt i ham, og som han nok kunde have Lyst til at entrere med, da han gik Glip af Rose; men hun var nok et Jødefruentimmer, thi han havde sat hende paa Prøve og trakteret hende i Værtshuset med en Snaps og Flesk, og det sidste havde hun hemmelig spyttet ud, altsaa kunde hun ikke være en Christen. Og dersom han som en god Christen giftede sig med en Jødinde, saa vilde det nok gaae, ligesom naar en Hest gifter sig med en

*) Den geniale Skuespiller, der havde Safts Rolle, plejede at improvisere en eller anden morsom Historie efter Scenen mellem ham og Brause (Frydendahl) i sidste Akt.

Aseninde, thi ligesom Børnene da blive Muuldyr, saa vilde da ogsaa hans Børn blive bare Muuljæder. Herover opstod da en frygtelig Latter og Spektakel.«

(d. 5. Decbr. 1839.) W.'s Ildebefindende træder bestandig oftere frem. Han foreskriver sig selv Medicin og har megen Tillid til dens gode Virkninger. Ogsaa har han økonomiske Sorger, som forøgedes ved Frederik d. 6tes Død, idet han frygter for at gaae Glip af det sædvanlige Gratiale. W. forespørger sig hos Professor Clausen, hvad der er paatænkt med Hensyn til Cantaten til Universitetets Sørgefest i Anledning af Kongens Død. Men endnu var ingen Bestemmelse tagen. Biskoppen vidste heller ikke endnu Noget om Sørgehøjtideligheden i Kirken. W. gaaer da til Etatsraad Schönberg paa Hofstuen, hvor der just var begyndt paa et Brev til ham, hvori der meldes, at efter Christian d. 8des Befaling skulde W. og Oehlenschläger levere Cantaten til Begravelses-Højtiden i Roeskilde Kirke. W., som frygtede for, at Digteren skulde gjøre den for lang, faaer En paa Contoiret til at lade indflyde i Meddelelsen til Oehl. en Advarsel mod altfor stor Vidtløftighed. I dette Brev meddeles flere Træk af Bestræbelserne for at formaae den nye Konge til at indføre Trykkefrihed og en Constitution. W.s Sympathier gaae i en ganske anden Retning; han er saa loyal og royal, som Nogen kan være. Lige-

ledes fortælles om Fru Dannemands og Børns store Sorg over Kongens Død. De havde Alle været hos Kongen den sidste Aften mellem Kl. 9 og 12. Christian d. 8de har viist sig meget deeltagende i deres Sorg og givet dem de meest ven-skabelige Forsikringer.

— W. arbejder trolig fort paa Sørgecantaten; men generes af Ildebefindende og Pengeforlegenheder, deeltager imidlertid i mange Middagsgilder, hvorover han til Moro for sin Plejesøns Kone leverer udførlige Spisesedler, men som have mange selvskrevne Recepter for ham selv til Følge. Lunet taber han dog ikke, og udtaler sig skjemtende snart i selvlavet, snart i virkelig Latin, beskriver Hoffester og Familiefester. Han har meget travlt med Kronings-Cantaten og Universitets-Cantaten.

d. 6. Maj 1840. »Bravo, Laurent!« raabte engang gamle Galeotti i Anledning af en Gruppe i en af samme Laurents Balletter: »Bravo! superieurement bien! Tout. le monde montre il culo (Bagen) au public, et le public applaudit! Au trait je reconnais mes cher Danois!« Og saaledes (kun auf eine andre Manier) udraabte jeg iforgaars: »Bravo, Foraar!« Efter faa Dages godt Vejr, Storm og Slud ved 6 Graders Varme, saa gamle Professorer, Orga- og Componister maatte sætte de dobbelte Vinduer ind igjen og lægge, som tristest debris d'anciennes richesses, de sidste Lev-

ninger af de fire Favne Brænde i Kakkellovnen for at gjøre de stive Fingre brugbare til at skrive paa den Oehenschlägerske Kronings - Cantate. Bravo! raabte jeg, superieurement bien! Au ce trait je reconnais mon cher Mai Danois! Men det er og bliver dog et Hunde-Climat! og man er egentlig gal, at man ikke tyer til mildere Lande, hvor man spiser Jordbær i Januar og Vindruer i Maj; men hvor man rigtignok ikke spiser saa dejlige Fladstrands Østers, som jeg gjerne havde spiiist i disse Dage, da de udbydes hver Dag i Aviserne Nej! rigtig betænkt, er det dog bedre at blive, hvor man er, og fryse lidt imellem. Men da det paa Søndag 8 Dage er din Geburtsdag, saa faaer du melde mig, naar Rodes eller en anden Vogn kommer herind, for at jeg kan pakke paa den Geburtsdags-Chocoladen og en liden Dito-Present til dig, dont l'amitié fait le prix, thi, som du veed, med Mønter kniber det; men indskriv mig dog kun i Guds Navn som Fadder til din Ove, det koster ingen Penge, med mindre du agter at forlade Verden, førend jeg, saa at jeg var pligtig til at besørge ham opdraget i den rette christelige Tro, hvilket ikke vel kan udføres uden Penge. Men dermed har det vel ingen Nød; og jeg vilde ønske, at jeg var saa vis paa at vinde de 100,000 Mark i næste Hamburger-Lotterie, som derpaa, at du nok i sin Tid vil besørge mig nedlagt i Roeskilde; thi der ligger man ander-



ledes behageligt, end her paa den fæle urolige Assistents-Kirkegaard Theatret bliver daglig tommere; men der er heller ingen Grund til at besøge det, da man idelig opvartes med gamle Kameelblomster! Imellem Akterne spilles Haydns Symphonier aldrig mere, hvorfor jeg dygtigt har lext baade Bredahl og Funch, der paastaae, man ej kan høre dem mere. Snik-Snak! de ere og blive uendelig mere livlige og velklingende, end alt det senere Kram. Svulst og Pretensjon have vi nok af; men livlig Natur og ægte Gemytlighed findes hos Haydn, og jeg bliver aldrig kjed af at høre ham; det siger oprigtigen og de tout son coeur

Eders gamle C. E. F. Weyse.*

d. 5. Juni 1840.

*Magna cum voluptate har Undertegnede læst Referatet om Cantoris institutiones i Vallø Barselstads, og glædet sig særdeles over den derved stedfundne Munterhed, Orden og Elegance, som og over alle Deeltagendes Velbefindende. Item, har det glædet ham, at hans ringe Skjærv paa Barselstadsens Alter, forfærdiget af Klose paa Østergade, og contant betalt, har fundet Naade for Vedkommendes Øjne I samme glædelige Anledning har der da ogsaa været en lille fête paa anden Sal af den velbekjendte Dydens Bolig, idet nemlig i Løverdags de Herrer Th. Hansen, S. Hartmann, Svendsen, Wulf trakteredes med et

af Karen lavet, dejligt Middagsmaaltid*). Svendsen var Patient og gnaven og forlod Selskabet strax efter Maden; men de Øvrige vare saa muntre, at en honnet Middagsøvn var nødvendig til Gemytternes Pacification Cantaten (Kronings-Cantaten) componerede jeg heel og holden i Mandags og er nu ifærd med Partituren. Item, har jeg componeret en curios Romance paa de 6 Toner d e fis g a b, i D-moll. Det er Sangen i Aladdin: »I Helved galer Haner« o. s. v. Das war nur so ein Einfall. I den Berlinske »Iris« er »Floribella« blevet recenseret af Ludv. Rellstab, og rost paa en Maade, som et Værk, der røber Kundskab, Routine, eine grosse Gewandtheit in der Stimmenführung; men — Opfindelse er ikke deri[!], heller ingen rigtig Melodie[!], uden at der dog mangler Melodie (sic), in toto: et Produkt af Middeltalent[!] Kuhlau er kommen bedre afsted i samme Blad. Jeg siger med Galeotti: au ce trait je reconnais de Berlinske Kritikaster, der i sin Tid nedrev baade Gluck og Mozart som denne Gang den stakkels Fusker og ugeniale Componist, Eders gamle C. E. F. Weyse.*

*) Her opregnes en halv Snees Retter med forskjellige Vine til. W. vidste aldrig, hvor godt og rart han vilde gjøre det for sine unge Venner.

d. 10. Septbr. 1841.

»Du meine Gute! hvordan kunde det falde mig ind, at du var uvidende om den almindelig bekjendte »Gammelhed«, at Domprovstens Datter Ulrike havde Bryllup med With, Præst paa Bornholm? Men jeg er ikke videre misundelig paa ham; thi qvoad Gifteprætensjoner, er jeg for lang Tid siden allerede kommen til »Schöne Resignation, von Sophie Laroche.« Sapiienti sat! W. har faaet nok af Kjærligheden 1801, da han syltede sit Hjerte. Men Maven har han endnu ikke syltet; det viste sig grangiveligen igaar hos Biskoppen, hvor han foruden Suppe, Melon o. s. v. fortærede 3 gode Portioner fortræffelig tillavet Skildpadde, drak dertil 2 smaa Glas Arakspunsch, 2 Glas Rødviin, et Glas Champagne, 3 store Glas vini anserini (Gaaseviin), copiam unam caffatii (en Kop Caffé)! henrykkede derpaa baade Herrer og Damer med sit bekjendte Portefiano-Spil, gik hjem, drak sit sædvanlige Glas Aftenmælk, ledsaget af een Tvebak (ellers vanker der to); drak Kl. 10 et Glas Sukkervand med en Theskefuld Magnesia, sov særdeles godt (skjøndt han drømte, at han havde faaet Apoplexi), og befinder sig idag aldeles fri for Hjertegalskab og ødematisk (opsvulmet) Mave- eller Been-Frugtsommelighed. Was soll man daraus



lernen? — At en Skildpadde*) til rette Tid er den bedste Medicin for skrantende Professorer. Og styrket ved denne Tanke ville vi gaae Smausen hos Tutein paa Østerbro atter hodie imøde med freidigt Mod, og lade os i Aften Kl. 8, seqvente Christenio, afhente i en Viernervogn, da det ikke turde være raadeligt for en Gamling at vandre ene hjem, »naar Mørket Jorden blinder, og Solen sank i Hav« Herr Cantor, grüsse heute Wie immer, alle Leute, Id est Familien Og hver en Weyses Ven.

Eders toujours aimable og amicable
Gamle, W.*

d. 16. Septbr. 1841.

. . . . »Saa har jeg baade igaar og idag, efter en lang Vaabenstilstand, atter været meget plaget af Svindel, og alt Kjølpulver, Magnesia, Rhabarber, Lakrits og Limonade, i Compagnie med en umaadelig Omløben vilde ikke hjælpe. Da tænkte jeg: Nu vel! lass uns einmal Losschlagen und das Gegentheil probiren! Altsaa gik jeg over til Conditoren og drak desparatissime et Glas kold Arrakspunsch, hvortil jeg nød 4 Matroner (Sludder! det skulde være Makroner), und siehe da! Svindelen blev bange og fortrak. Er det ellers ikke til at blive forrykt over? Min Sygdom er og

*) W.'s Livret.

bliver dog apokryphisk. Hvad der engang gjør Tingen gal, hjælper en anden Gang.

Grüss Frau und Kinder,
Steenberg nicht minder,
Samt Storm og Rode
Med hver en Pøde,
Og paa Stiftet Vallø
Hver mig kjendende Mø.

d. 17. Septbr. 1841.

..... »Har ikke en Smule Senep og Smør, jeg i Mandags spiste til et Par Stykker af en uskyldig Torsk, saaledes ødelagt mig, at jeg Dagen derpaa ikke engang kunde døje et Par Persille-rødder i Kalvefrikasseen!

Den Skjæbne er, ma foi!
Dog baade tung og vammel,
At Ens Gemyt blir ungt,
Mens Legemet blir gammel.

Nu er jeg rask igjen, saa længe det varer Wilmers forespillede mig en ny, af ham komponeret, ret brav Sonate, og efter hans Bortgang fremtonede af mit Fortepiano et hjerteligt »Te Deum laudamus«; thi: I Kroppen gyser det varmt og koldt (Mel. »Til Roeskilde har de Kong Fredrik bragt«), naar Wilmers hugger som paa en Ambolt paa Weysemands Fortepiano. Dette Huggeri, som Fanden har skabt, er ellers den nyeste Mode

Eders fredegode Gamle, W.»

(d. 30. Octbr. 1841.)

I dette Brev fortæller W. sin Plejesøn om en Festlighed, der havde fundet Sted »in dem berühmten Hotel: Zur geprüften Tugend, Kronprindsessegade Nr. 399, 2. Sal«*) i Anledning af Theodor Hansens, et af de unge Menneskers Fødselsdag, som boede hos ham, og som nylig havde været oppe til den mundtlige Deel af sin Embeds-Examen.***) I denne Anledning havde Kammeraterne, understøttede af W.'s godmodige Oppasserske Karen, gjort et Gilde for ham. W. havde ogsaa lagt nogle Gaver ind til ham paa hans Kammer, hvormed han skulde overraskes ved sin »Opstandelse«, og trakterede ham med Chocolate »i Professor-Cabinettet«.

.... »Da jeg »spees« ude om Middagen, kunde jeg ikke traktere ham. Men om Aftenen var der stort Selskab og Assemblix Kort førend der skulde gaaes tilbords, kom Søren Hartmann ind til Samme [W.] med den venskabelige Anmodning om i Hast at skrive en Vise, der kunde synges paa Melodien »Vil du være stærk og fri«. »Er De gal, Mand?« var Svaret, »er det en Tid at komme med Sligt? Hvordan skal jeg, der aldrig har digtet Lejlighedsviser, nu i en Hast ryste en dito ud af Ærmet?« »Aa De kan

*) Weyses Bolig.

**) Nuværende Adjunkt i Sorø.

nok«, svarede han og gik sin Vej. Imidlertid, da han var ude af Døren, tænkte jeg: man kan dog probere det! Probiren ist ja keine Kunst; gehts nicht, eh bien! so ist die Müh' umsonst! Og saa satte jeg Lampen paa Pulten; und siehe da! som Olie fløde Rimene ud af Pennen paa Papiret; eins, zwei, drei, var Visen færdig og lyder som saa:

Kan du, Ven, Geographie,
 Slig: hvor ligger Aastrup?
 Det er Glostrup langt forbi,
 Ja, selv Højetaastrup,
 Balders Brønd, ja længer end
 Hedens Huus behænde,
 Roeskilde selv. Enfin, min Ven,
 Tæt ved Verdens Ende.

Der, for fem og tyve Aar,
 Var stor Fryd og Gammen,
 Slagtet blev hvert Lam og Faar,
 Høns og Gjøes tilsammen.
 Der blev lavet Risengrød,
 Svinesteg med Mere,
 Mangen Kage sukkersød,
 Drengens Daab til Ære.

Døbt blev Drengen, spiste, drak,
 Til en Laban voxte,
 Spilled Kegler, Klink og Skak,
 Stundom og sig boxte,
 Gik i Skole, blev Student,
 Excercitsen lærte.
 Kort: ej selges kan paa Prent,
 Hvad han alt præsterte.



Nu med Laud er Attestats
 Skriftlig absolveret;
 Han til mundtlig Snakkerads
 Mandag er citeret.
 Og, da han kan Dit og Dat
 Og har Mod, den Gjæve,
 Blir han snart Laud-Candidat.
 Vivat! han skal leve!

Selskabet belønnede den undselige unge Digter med et opmuntrende Bifald og drak hans Skaal. Men Kl. 10, gik han alligevel hen og lagde sig, efter blot at have nydt et Par Glas af den afbrændte Rødviin, ledsaget af en beskeden Tvebak. O Maadehold! Dit Navn er Weyse! — Eders idag, uden iaftes at have taget mindste Smule Medicin, sig særdeles velbefindende, hele det levende Vallo

ergebenst hilsende Gamle,
 W.*

d. 2. Novbr. 1841.

.... »Jeg var igaaraftes i Theatret og saae det særdeles interessante Scribeske Stykke »Et Glas Vand«. Skjøndt der maaskee kunde være en heel Deel at indvende derimod, er det dog interessant fra Begyndelsen til femte Akts Ende, og Herr og Madam Nielsen (Bolingbroke og Hertuginde af Marlborough) spille mageløst, saa at de langt skulle overgaae de Parisiske Skuespillere. Ogsaa Fru Heiberg var charmant. Jeg talte nylig

med Fru Heiberg om de nymodens Stykker (hun bebrejdede mig, at jeg saa sjelden kom i Theatret), og efter nogen Disput maatte hun dog give mig Ret deri, at der i de nyere Stykker var liden eller ingen Spor af den Gemytlighed, man ikke saa sjelden fandt i de ældre; men at det der blot gik ud paa, at lade Forstand og Vittighed — samt Malice brillere; hvorover en Professor fra den gode, gamle Tid ikke kunde særdeles glæde sig. Efter Skjæbnens allernaadigste Resolution fremdeles Eders fattige, men nøjsomme Gamle.*)

W. u

d. 23. Decbr. 1841.

.... »Ellers lever jeg som Eremitten paa Himalaya, og seer næsten intet Menneske hos mig. Karens nydelige Dreng, der er lutter Liv og Munterhed, er min bedste Fornøjelse. Zachariæ, der i forgaars efter et halvt Aars Fraværelse engang behagede at kige ind til mig, blev ganske forelsket i Drengen, og erklærede ham for et af de nydeligste Børn, han havde seet.... Skjæbnen bryder sig Fanden ikke om, hverken om der ønskes med Gridskhed eller med Beskedenhed; thi ellers havde den for længe siden opfyldt mine

*) Han havde forgjæves haabet paa at vinde i Hamburger, eller i vort eget Classelotterie.

beskedne Ønsker om nogle flere Penge; thi strax efter Nytaar maa der for Alvor tænkes paa en ny blaa Klædning. Men da jeg alt af min Nytaars-Gage har fortæret 200 Rdl. iforvejen, vil der, selv med de 200 af Kongen forventede Gratialdalere ikke blive Raad dertil. Ja, de Penge er noget unaturligt Kram! De skulde, som Metal, jo rangere i Mineralriget, eller, som Papiir, i Planteriget; aber mit nichten: de høre hjemme i Ornitologien, thi de have Vinger og flyve hvert Øjeblik Fanden i Vold for Eders forgjæves paa dem holde villende

Gamle, W. »

d. 7. Januar 1841.

.... »Ellers kaldes, som jeg nylig læste i et tydsk Blad, den Periode, hvori vi leve, eine Uebergangsperiode, fordi der ikke skeer Noget deri, der er værd at omtales. Den kaldes altsaa saaledes, fordi de Mennesker, som leve deri, ville have Ret til at sige: Ihr dürftet also nicht sonderliches von uns erwarten; geduldet Euch also bis zur nächsten Periode — wo vielleicht eben so wenig geschieht. Og denne rare Tilstand vil vare saa længe ved, indtil Tidens Hovedprincip: den elskelige Jeghed, vil blive bortbyttet imod et bedre, hvortil der for det første ikke er nogen Udsigt. Dette Princip lyder, som Tydskeren bemærker: erst komme Ich, dann komme ich noch einmal, und dann komme

ich erst recht noch einmal, und endlich kommen die Andere — noch lange nicht. Dette Ich kunde med Rette kaldes: Antichrist, da det ødelægger Christendommens Grundprincip: Kjærlighed. Altsaa er det naturligt, at i denne Tid, hvorhen man end Blikket vender, seer man S.... i alle Ender, som Tidens Kost ikke kan bortfejle. Men den Tid vil jeg neppe opleve i Musiken, hvori det ene Produkt, jeg faaer at see, er daarligere end det andet. Og alt det Snavs roses og anprises i de musikalske Blade, fordi den ene Krage ikke vil hugge Øjnene ud paa den anden. Punctum, og basta cosi (dermed nok). Nytaarsaften sad jeg ganske melancholsk hjemme i min Eensomhed, og tænkte paa, hvor smukt det havde været i gamle Tider, da hele vort gamle Søndagsselskab, cum appendice af Moldenhawers, Münters, gamle skikkelige Fru Krazenstein og Flere vare samlede hos Bruns, og spiste i den smukke Sal Risengrød, Karper, Æbleskiver o. s. v., og naar Klokken slog 12 istemmede Vosz's og Schulz's højtidelige Sang: »Des Jahres letzte Stunde Ertönt mit ernstem Schlag!« Det ene Vers:

•Sind wir noch alle lebend,
Wer heute vor dem Jahr,
In Lebensfülle strebend,
Mit Freunden fröhlich war?•

slog mig rigtigt, thi af den hele Cirkel er, paa

mig nær, knap to tilovers. Jeg siger: knap, fordi den ene af dem, Bispinde Münter, jo er sindssvag og fører kun et halvt Liv; den anden er hendes Søster, Conferentsraadinde Schmidt-Phiseldek. De Gamles Børn regner jeg ikke med, da de vare for unge til at tage Deel i Selskabet. Da jeg Nytaarsaften vilde begrave mine melancholske Tanker i Dynerne og ventede paa Morpheus' velgjørende »Schlummerkörner«, var der med Skyden og Pottesønderslaaen saadant Spektakel rundt omkring, at jeg ikke fandt Hvile, førend efter Kl. 1. Oh! quanta cattiva cosa é quel' maledettu prosa (O, hvor denne forbandede Prosa er noget elendigt Tøj)! Og saaledes er Nytaarsnat nok modtaget overalt — i denne vor elskværdige Overgangsperiode. . . . Den trængende Componist og Selvskyldner (konungens tro tjenare)

Eders gamle W.

Comme a l'ordinaire: Hilsen til Alle Mit lauter Schalle.

Eders gamle W.«

d. 14. Januar 1842.

. »Naar din Sygdom har været abdominals, burde du have begyndt din Kuur med Pulvis Rhei solinus (Fengers Pulver), der rydder bedre op end Salmiakmixturen, med hvilken sidste i Forening med Rhabarberdraaber og en bitter Extract du burde have endt Kuren. Men har du

ikke cureret dig efter eget Tykke, men efter Steenbergs Anordning, da tier jeg og bukker, mumlende: a bove majore discat arare minor.

Eders alle Mennesker i Vallø hilsende Gamle.«

W.

d. 26. Febr. 1842.

(I dette Brev beskrives et Middagsmaaltid hos Generalkrigscommissair Wiborg):

»Victoria! nu er den Dyst overstaaet. Da jeg slap levende derfra, kan jeg udraabe med Cæsar: veni, vidi, vici! skjøndt det ikke gik fuldt saa hurtigt til som i Cæsars Kamp med Pharnaces, Konge af den cimmeriske Bosphorus; Slaget varede nemlig 2½ Time, fra Kl. 5½ til 8, og Armeen bestod af 18 Personer, Kammerherrer, Baroner, Conferents- og Etatsraader, Generalkrigscommissairer og Professorer. Et nunc arrige aures, Pamphile! nu skal jeg fortælle dig det Hele. — »Men«, siger Chilian til den skjønne Helene i Ulysses von Ithacia, »hvi skal Jomfruen selv have Ulejlighed?« — Altsaa:

»Musa! kom og fortæl i det gamle Homeriske Metrum Smukt, hvordan Alt sig begav; nævn samtlige Retter og Vine!« Først med Boller en kraftig Bouillon, med Selleri jevnet; Saa Caviar med det ristede Brød og med friske Citroner, (Her jeg savnede hakkede Løg, der servertes hos Kirstein); Derpaa en Slags Fricassé, Coteletter og Kalviske Brisler; Fladstrands Østers med Peber, Citroner, med Ale og med Rhinskviin;



Saa en fortræffelig Dyresteg, ledsaget af Ribssaft
 Og med Castanier, stegte i Smør og i Sukker; [— —]
 Randers Lax og Skinke, samt Gaasebryst, røget, til Blomkaal,
 Brunede Hvideroer og grønlig Ærter fra Rusland,
 Kneisende svam deri nysfødte, guulagtige Rødder;
 Friske Asperges med Smør; derpaa en rygende Posteg
 Fyldt med Kapuner og Farce af Lever; dog savnedes Trøfler;
 Flødebeskummet en Æble-Charlotte, med Creme af Vanille;
 Endelig kom den forønskede Steg: Kramsfugle og Urhøns,
 Fulgt af Compotter og Saft, Mixt Pickles, Salat og Agurker,
 To Editioner af Iis (med Marins) Vanille og Jordbær;
 Alleslags Gnask og Confekt, Viindruer og søde Oranger,
 Baade med Sukker candeert, og ej, samt Rosiner og Mandler.
 Basta così. Nu nævner jeg strax dig Vinenes Sorter:
 Rødviin, Port og Madera, og Viin fra Rhinen, Burgunder,
 Film Rødviin og Champagner — og extra gammel Madera,
 Dito Mallaga, Port, a la fin Malvasier og Tokayer.
 Kaffe og Pousse-Café. — Nu er min Beskrivelse fuldendt.
 Jesper! ich sage Dank! Farvel! til vi sees, Madam Musa!

Og nu lad os gaae over til andre Ting. Omne animal post Judæum est triste: efter slig en Smaus er man ikke synderligen oplagt til at skrive Breve; du vilde altsaa neppe have faaet et Brev førend i Dag otte Dage, var det ikke faldet mig paa Hjertet, at jeg Dumbartel igaar havde overseet den Omstændighed, at jeg paa denne Maade vilde komme ad modum cerevisiæ tenuis (som tyndt Øl) bagefter med min Gratulation til Actonies Geburtsdag, der jo alt indtræffer førend Brevets Afgang herfra, d. 4de. Nej! sagde jeg, saaledes skal denne Sag, splinte mig! ikke til- drage og begive sig samt arrivere! Lader os

heller gjøre ein Uebriges, og skrive et Extrabrev. Og altsaa fremtræder jeg herved, omendskjøndt just ikke pyntet og stram, ej heller klædt i Purpur og kosteligt Linned, som den rige Mand i Evangelio, men kun iklædt min hverken paradisiske rare eller philosophiske fuldkomne sammenhængende Slaabrok, og siger: Med Tung og Mund, Af Hjertens Grund Jeg gratulerer dig, og ønsker — »Hvad meer?« — nunc mo — nunc mo — nunc bo — nunc montes ante bovem stant! Paa «ønsker» intet Riim jeg fandt! — So wünsch ich Heil und Glück auf allen Ihren Wegen und Stegen! samt item, at den sendte Chokolade paa Fødselsdagen maa Madammen smage samt extra vel bekomme hendes Mave. See! det kalder man: at rime. Gak hen og gjør ligesaa!

Men jeg staaer her og spaser og fjaser! aldeles ikke tænkende paa de røde Pletter, jeg har paa det venstre Been, hvorom jeg troer, at de ere herpetiske, men Crone siger, maaskee par esprit de contradiction, at de ere skorbutiske, og raader mig til at nyde Saften af friske Pomeranzer. Nu finder jeg ikke et eneste Symptom, der, som Skorbuten karakteriserende, staaer omtalt i mine Bøger, hos mig. Men da Pommeranzsaften smager godt baade i Viin, Æggesøbe og Theevand, har jeg alt begyndt med at nyde den. Det venstre Beens betydelige Hævelse er ogsaa aldeles forsvunden efter en 8 Dages Brug af min Bukke-

blads-, Enebærs- og Ingefær-Thee; og dog paastod han, det var ikke Vand. Die Gelehrten, die Verkehrten! Men jeg er din

sædvanlige Gamle, W.

Bispinde Münter har endelig faaet sit Ønske opfyldt: hun er død for et Par Dage siden.»

d. 23. Marts 1842.

... »Endvidere havde jeg igaar en svær Ærgrelse, hvis Aarsag jeg nu skal have den Ære at meddele dig, som et nyt Bidrag til mine fata med Nemesis. Natten til den 16de d. M. drømte jeg at see en Bekjendt, jeg ikke har seet i flere Aar, Skibsbygmester Malling. Og — siehe da! — den samme Dags Eftermiddag standser han mig i Farvegade, da jeg gik hjem fra din Svigermoder. Da jeg fortæller ham min Drøm, siger han: »Nu skulde du sætte i Tallotteriet paa denne Dags Datum og min Alder; jeg er født i Efteraaret 82, altsaa 60 Aar gammel. Og jeg besluttede at følge hans Raad. De rimeligste Nummere vare altsaa 16. 3. (d. 16de Marts, Aarets tredie Maaned), 60. 82. og Aarets Tal 42. Men det udgjorde 5 Nummere, hvorved der vilde medgaae 13 Mk., hvilke jeg ikke havde Lyst til at spendere; jeg nøjedes altsaa med at sætte paa 3. 16. 60. og lod 42. 82 blive borte. Og deri gjorde jeg meget ilde; thi netop disse to kom ud, tilligemed 3, og jeg gik glip af 500 Rdl., et pænt Jubilæums Gra-

tial fra Skjæbnen. Om nu i denne Forsømmelse Skjæbnens falske Veninde Nemesis var Skyld, eller den Dumbartel af en Genius, der, meget imod min Villie, skal passe mit Bedste, og ideligen gjør dumme Streger, det veed jeg ej; men at det forvoldte mig en dygtig Ærgrelse, saameget er vist. Men, hvad hjælper det at ærgre sig? . . . Om du for Kirketjeneste og Concertprøver kan faae endnu et Brev til paa Løverdags, kan ej siges med Vished af din, Actonie hilsende og alt Godt ønskende, item Børnene og Vennerne saluterende
Gamle, W.*

(d. 5. April 1842.) I dette Brev beskriver W. den Opmærksomhed, der var viist ham Dagen iforvejen i Anledning af hans 50-Aars Jubilæum som Organist. Efter en Audients hos Kongen, der udtalte sig meget naadig imod ham, yttrede sig med Paaskjønnelse om hans nylig opførte Paaske-Cantate, og overrakte ham Sølvkorset, af lagde han Visit hos »den udmærkede Virtuosinde Clara Schumann«, der allerede tidlig om Morgenen havde sendt ham sin skriftlige Lykønskning.*) Da han

*) I dette Aar var ogsaa viist ham den Ære at vælges til Æresmedlem af »det islandske litteraire Selskab«. Allerede 1830 var han valgt til Æresmedlem af det »kgl. svenske musikalske Academie«. Tidligere var han udnævnt til corresponderende Medlem af »Deutscher National-Verein für Musik und ihre Wissenschaft«, ifølge et foreliggende Diplom (Aarstallet mangler), underskrevet af dets Præsident, Dr. Louis Spohr.

kom hjem Kl. 12, fandt han hele Stuen fuld af Gratulanter, som han fik til Bords og trakterede paa bedste Maade. Det ene Parti afløste det andet. Han modtog en meget smigrende Gratulations-Skrivelse fra Universitetet, underskrevet af Consistoriets Medlemmer, af hvilke Flere indandt sig personligen. Lidt senere indfandt sig Rector magnificus og Conferentsraad Werlauf. Rector meldte ham i en Tale, at det filosofiske Facultet havde udnævnt ham til Doctor philosophiæ, hvorved der overrakte ham det paa hvidt Atlask trykte Diplom. »Jeg beklagede«, skriver han, i en extemporeret Contratale, »at jeg ikke var i Besiddelse af oratoriske Talenter, for at yttre min Taknemmeligheds Følelse i smukke Ord, men da jeg hverken i Stændersalen eller paa hvilkensomhelst Talerstol havde havt Lejlighed til at dyrke Veltalenheden, maatte jeg bede dem at tage tiltakke med en simpel og ligefrem Yttring af min inderligste Erkjendtlighed for den mig beviste Ære.« Kl. 4½ afhentedes jeg til Middagsgildet hos Vincent. Der var ialt 36 Personer Biskoppen førte mig tilbords, og Conferentsraad Collin sad ved min anden Side. Der blev sunget en Vise af Oehlenschläger, efter et Par Indledningsord af ham, en dito af den ikke tilstedeværende Fr. Hansen, en dito af Heiberg og en dito af O. Bang paa Latin, hvori jeg creeredes til Medicus. I en kort og meget smuk Tale be-

rømmede Stiftsprovst Tryde mig som Organist, senere Mynster mig som Menneske, Ven og Selskaber, Ørsted fremstillede mig som Kunstner, i hvis Værker man ogsaa kunde skimte Videnskabsmanden, dernæst Ole Bang, der roste mig som Medicinør, og meente, det var det Bedste at give mig Lov til at slaae Folk ihjel. Og endelig ønskede Brøndsted, at jeg maatte leve længe nok til at kunne celebrere mit andet Jubilæum, om 50 Aar; hvorfor han meente, at det vilde være det Bedste, à la Tieck i »Prinds Zerbindo«, at tilbageskrue Tiden, saa vi kunde alt fejre Festen — om en 14 Dage! Post Caffeen gik man hjem, og traadte ind i Stuen Kl. 9, hvor man til sin store Forbavselse forefandt et fortræffeligt engelsk taffelformet Fortepiano (fra C til $\overset{=}{c}$), som har kostet 70 Pund eller 630 Rdl.! von unbekanntem Wohlthätern. Bliver vi imidlertid ikke af Penge-mangel dreven til at sælge det gamle, da skal det taknemmeligen gjemmes og af og til bruges i Salen af den en Smule medtagne (NB. kun af Begivenhederne, ej af Mad og Drikke, thi Vandet prædominerte) jedermann ergebenster, Eder Alle hilsende Gamle, C. E. F. Weyse.»

Kjøbh. d. 25. April 1842.

..... »Karens Barn har længe skrantet, men idag faaet sin første Tand, hvorover Fader og Moder ere i stor Glæde, hvilken jeg har forøget

ved at putte 8 Sk. i Barnets Sparebøsse. »Mange Bække smaa, gjør saa stor en Aa«. Jeg har ofte prøbet at samle Penge i en Sparebøsse, men den har aldrig existeret længe; Nød og Trang have fordetmeste snart bragt mig til foreløbigen at laane Beholdet, men det Laante kunde aldrig betales igjen, og saa var 101 ude De omtvistede, endnu ej forsvundne røde Pletter, ere nu af Crone blevne erklærede for herpetiske; og saaledes har jeg dennegang Ret, som alletider Med en dyb Forbøjelse Bøder jeg om den Bemøjelse, at hilse Børn og Frue, samt Valles øvrige Myretue.

Eders fornuftige Gamle, W.«

Kbh. 27. Maj 1842.

. . . . »Seer du, hvor ordentlig jeg svarer paa alt Besvarligt i dit Brev! Du svarer nu aldrig og gjør endnu mindre en simpel Bemærkning, hvortil der dog kunde bemærkes Noget, som f. Ex. at jeg har vovet at componere Digte, hvortil Schulz har sat gode Melodier; item en Bemærkning over de Farer, hvorfor den menneskelige Beskedenhed er udsat. Endvidere det Mærkelige og Usædvanlige ved min Sygdom, at Hovedet har været saa aldeles frit, at jeg har kunnet componere 12 Melodier*). Endvidere om din Kone har havt Nytte

*) Kjender jeg ikke. Maaskee et 2det Hefte til det 1841 udkomne 1ste Hefte af 3stem. Skolesange(?).

af den dig sendte udmærkede Recept. Endvidere en lille Høflighedsgratulation til Doctorringen, der uddeles yderst sjelden, og hvilken alle de andre Doctorer har maattet betale. Og 100 slige lignende Ting, hvorover der kunde gjøres en eller anden simpel Bemærkning, der knytter Brevet til Brevet og bringer en ordentlig Dialog istand.»

Kbh. d. 30. Juni 1842.

»At min kjære Hr. Plejesøn istemmer en Triumphsang over Cronos og Mansas Udsagn over min Sygdom, at det ikke er Bryst eller Underlivs-~~M~~attersot, dertil finder jeg aldeles ingen Grund; thi hvad det end ikke er, kan det desværre meget snart blive. Meget mere vilde det have været glædeligt, om de havde kunnet sige mig, Principet til det, der er, thi da vidste man, hvor man kunde angribe Fjenden. Nu hugger man løs paa ham i Blinde, og seer kun saa meget, at man indtil Dato ikke har ramt ham. Siden 4 Maaneder har jeg (med Undtagelse af Feberperioden) brugt de samme Medicamenter, jeg for 2 Aar siden brugte med saa megen Virkning, og nu synes de at være næsten aldeles magtesløse. Beklemmelsen viser sig mindre vedvarende, men i Benene (især i det venstre) er der Vand nok, saa jeg knap kan faae Støvlerne paa, og mig synes, det er galt nok. Ovenikjøbet har der for omtrent 8 Dage siden indfundet sig en anden Fatalitet, at, nemlig naar jeg staaer op om Morgenen, jeg har en Fø-

lelse i den venstre Læg, som om der havde været Krampe deri. Crone vidste Intet at raade mig at bruge; saa har jeg nu af mig selv begyndt, efter forgjæves at have lagt Sæbeplaster og Guds-haandsplaster derpaa, at gnide den med Sæbe- og Campher-Spiritus, og idag med Opodeldoc, hvorefter det bliver øjeblikkelig bedre, saa den gamle stivbenede Invalid henimod Aften kan gaae ret godt, men næste Morgen begynde vi forfra igjen. Altsaa: hvad er nu dette igjen? Crone veed det ikke. Dog nok for denne Gang om den gamle Lazari pathologiske Jeremiader; dog maa jeg tilføje, at jeg har fundet i Consbruch's Klinik en Mixtur, jeg, med Crones Approbation, har saaledes forandret: Cremoris tartari solubil. ℥i , ∇ menth. piper. ℥viii , spirit. sal. duli. ℥ii , Tr. rhei aqvos. ℥i^*), hvoraf jeg tre Gange om Dagen tager 2 Spiseskeer ad Gangen, og der, idetmindste qvoad Beklemmelsen, har virket godt. Ellers raser Døden i denne Tid atter blandt Bekjendtere: B e c h, B r ø n d s t e d, og nu — ved Frydendahls Død var Sovedrikken halvt ihjelslaaet, — nu er den da heelt ihjelslaet; thi Ryge er død. Hvor finde vi en lignende Saft igjen? O Jammer! — . . . Og nu, for at Brevets Ende kan svare til Begyndelsen, meddeles dig slutteligen,

*) Som Exempel paa, hvorledes W. ogsaa vidste at skrive Recepter. De bleve, som jeg veed, idetmindste paa eet Apothek honorerede.

at strax efter min Tilbagekomst fra Roeskilde, fandt Crone, at det var den højeste Tid til at applicere det omtalte Sikkerheds Baand. Og som sagt, saa skeet med

Eders ogsaa i denne Retning invalide
Gamle, W.

hvis tykke Been neppe ville tillade ham at rejse fra Byen.«

Kbh. d. 7. Juli 1842.

»At du mener, at jeg bilder mig min Tilstand meget værre ind end den er, deri har du Uret; thi saaledes som jeg atter i Nat har tilbragt 4 Timer, fra halv 11 til halv 3, uden at kunne faae mit Veir og uden at kunne ligge paa hvilkensomhelst Maade, det er tilforladelig desværre mere end Indbildning. I dette Øjeblik forlod Crone mig og vil nu, naar Mixturen er opbrugt, at jeg skal forsøge min Lykke med Emulsio ammoniacalis (Ammoniak Mixtur), et af de virksomste antihydropiske Midler (Midler mod Vattersot). Saa længe Vandet, som hidindtil, kan holdes idetmindste saaledes i Respect, at det ikke tager til, saa længe er der ingen Fare paa Færde; men i modsat Fald tilstaaer han dog, at det kan blive galt nok. Bliver det til den Tid, jeg har bestemt for min Rejse til Vallø, nemlig paa Mandag 14 Dage, d. 25. d. M., ikke bedre, da raader han mig til ikke at rejse. Nu skulde vi see, hvad Skjæbnen bestemmer. Bliver der noget af Rejsen, da kommer

jeg som sagt d. 25de. Saa meget ahner mig, at det nu visseligen nok bliver den sidste Gang, min Skrøbelighed vil tilstede mig at komme. Om vi end skulde være saa lykkelige ogsaa den anden Gang at faae Bugt med Vandet, da vil det neppe lykkes den tredie Gang, og saa er 101 ude, og vi synge: Fuimus Troes. — Igaar gjorde Clausen mig en Visit. Jeg har baade i Alvor og Spøg ofte omtalt den Ting, at jeg meget ønskede, at Consistoriet dog endelig maatte behage at give mig som Organist det Dobbelte af de 50 Rdl., jeg nu faaer til Husleje. Da jeg sidste Gang omtalte det, svarede han, nu var der i denne Anledning skrevet til Cancelliet, paa hvem enhver Forandring i Udgifterne for Kirken ere beroende. Nu spurgte jeg ham igaar, om der var kommet Svar, og hvad det egentlig var, Consistoriet havde skrevet om, og om det var for alle Kirkebetjenerne. Men til min høje Forundring svarede han, at Sagen angik mig alene, idet Consistoriet navnlig havde foreslaaet i Anledning af mit Jubilæum, fremdeles at give mig 150 Rdlr. aarligt Tillæg, og at Svaret ventedes nu snart. Jeg blev meget glad overrasket og takkede ham foreløbigen for dette udmærkede Galanterie. See, det kalder man honette Folk, hvis lille Finger indeholder mere Billighed, end Theater-Direktionens hele Krop. Bare man nu levede et Par Aar til, saa kom der dog lidt mere Velstand i Kassen, thi ogsaa er jeg

ved Slutningen af dette Aar færdig med Tilbagebetalingen af de af Finantserne laante 600 Rdl., og erholder altsaa fra Paaske min fulde Gage, altsaa 200 Rdl. mere aarligen end nu. Men det plejer i Almindelighed at gaae saaledes til i Verden, at man efter sin Død faaer mere at leve af, end i levende Live.«

Kbh. d. 30. Juli 1842.

(Dette Brev, som saa mange foregaaende, varsler bestandig meer og meer om W.'s Bortgang). »Crone var da igjen igaar hos mig og gav mig som sædvanlig den bedste Trøst, at jeg bare skulde have Taalmodighed og som sædvanlig holde mig til de gelinde Medicamenter; thi ved at ville forcere Sygdommen ved Gummi Guttæ og lignende drastiske Ting kunde man let gjøre mere Skade end Gavn; til Sligt var det tidsnok, hvis Sygdommen imod Formodning. (thi nu var jeg virkelig i Bødning) skulde gjøre Mine til at ville forværres. Bare jeg vilde holde mig ved frisk Mod, og betænke, at til at faae Bugt med en chronisk Sygdom udfordredes der Tid. Ich glaube, lieber Herr! Hilf meinen Unglauben! Jeg kan imidlertid ikke nægte, at, hvis jeg skal afsted, da ønskede jeg, at det maatte opsættes til Maj eller Juni 1844, thi da kunde mine økonomiske Affairer være i en ganske skikkelig Orden, og Juni-Qvartals-Pengene turde da ogsaa være tilstrækkelige til at skaffe mig under Jorden i Roeskilde. Men

desværre! det skeer sjelden, hvad jeg ret ønsker mig; altsaa kommer jeg rimeligviis til at ærgre mig over min Skjæbne endnu efter min Død.»

Eders snart Methusalemske Gamle Weyse.

Kbh. d. 7. Octbr. 1842.

(Dagen før W.'s Død; de sidste Ord, han skrev.)

»Ak, min kjære Ven! Den nye Selskabsfrakke kunde jeg gjerne have ladet blive ubestilt, thi jeg frygter næsten, at jeg aldeles ikke kommer til at gjøre Brug af den. Sygdommen har taget en slem Vending; Vandet har med Kulden taget til, og er kommet over Knæene, etiam in scroto, og Asthma er færdig at kvæle mig om Natten, saa jeg kun sjelden lukker mine Øjne, og kan om Dagen ikke taale at gaae over Gaden, idetmindste turde Vejen til Petersen gjennem Kongens Have, være den længste, jeg tør risquere. Til Kirken maa jeg kjøre. Alligevel har Crone endnu igaar efter en nøje Undersøgelse forsikret mig, at jeg hverken havde Vand i Brystet eller Maven; og periodisk, som f. Ex. igaar Eftermiddag, aander jeg ogsaa aldeles frit. Men i Nat har jeg ikke lukket et Øje, dog blev det bedre henad Kl. 5 efter Brugen af Emulsio ammoniacalis. Men paa en grundig Helbredelse tør jeg da ikke haabe, det er vist. Altsaa maa jeg sige nolens, volens: Adio, du böse Welt. Det gaaer ellers her, som det gaaer ofte: nu, der er Udsigt til en behageligere Existens, nu jeg i næste Aar har 410 Rdl.

mere i aarlig Indtægt, og tilbyttet mig for det quasi engelske et af de dejligste Instrumenter af Rådekers Fabrik, der med sin Klokke- og Fløjte-Tone fortryller alle Mennesker, og er fortræffeligt at spille — nu skal jeg afsted! —

(Slutningen af Brevet er tilføjet af W.'s unge Ven, Cand. theol. Theodor Hansen:)

Professoren har anmodet mig om at fortsætte, da han selv, desværre, forhindres af Ildebefindende, Klemsel og Asthma. Efter at jeg har gennemlæst det Ovenskrevne, skulde det have glædet mig saa saare, hvis jeg kunde have berettet Eder, at Professorens Beskrivelse af sin Tilstand var overdreven, men — det kan jeg ikke, hvor gjerne jeg end ønskede det; den kjære Gamle er virkelig stærkt angreben dennegang, dog ville vi samtlige haabe, saavel i vort eget Navn, som i hans Navn; thi han synes næsten at have fattet sig paa det Værste. Om Formiddagen og Natten lider han meést, hvorimod han efter Middag og om Eftermiddagen befinder sig temmelig vel, saaledes igaar Eftermiddags, efter at han i Selskab med Krohn og mig havde nydt ægte Skildpadde fra Ginderups Restauration, der tilligemed Suppe og »arme Riddere« samt Pandekager smagte os alle fortræffeligt; undertiden glemme vi alle, tilligemed vor kjære Professor, at vi ere syge — han paa Legemet, og vi, for hans Skyld, paa Sjælen; og hengive os da til vor gamle Spøg og muntre Skjemt;

men her, som fordømt i Livet, er Glæden af kort Varighed. En Ting, der bedrøver mig meget under disse Omstændigheder, er, at jeg efter al Rimelighed kommer til henimod den sidste Deel af denne Maaned at rejse herfra. Ligesom det altid vilde have været mig tungt at forlade en Mand, der, som den Gamle, saa faderligt og kjærligt har interesseret sig for mig, saaledes indseer I nok, at Afskeden nu vil blive mig i højeste Grad haard og højtidelig. Professoren er iøvrigt oven Senge hele Dagen og lægger sig først henimod 9. — (W. har tilføjet egenhændig): »Hilsen til Alle fra

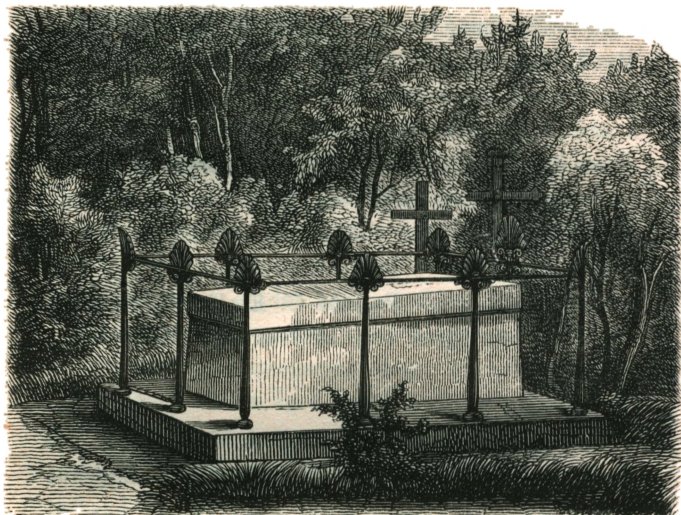
din ynkelige Patient C. E. F. Weyse.»

(W. har ogsaa selv skrevet udenpaa Brevet.)

Weyse døde Natten mellem d. 7de og 8de Octbr. Man fandt ham om Morgenen liggende med Hænderne over Brystet. Alt tydede paa, at han var stille hensovet. Den 13de October blev han bisat i Frue Kirke. Stiftsprovst Paulli holdt med dyb og hjertelig Paaskjønnelse af hans Begavelse og ædle Væsen en Tale ved hans Kiste.*) En Cantate, forfattet af Oehlenschläger til Weyses Musik over Frederik d. 6te, og en Sang af H. P. Holst blev afsungen. Weyse, der som vi tidligere

*) See J. H. Paulli's »Taler i Kirken«, S. 269.

have seet, havde valgt sig et Hvilested paa Roeskilde Kirkegaard, blev senere ført dertil, og et Monument betegner Stedet.



Man vil maaskee sige, at der i det Foregaaende er sagt Mere om Mennesket Weyse, end om Componisten Weyse. Jeg indrømmer det gjerne og tilstaaer, at det var min Hensigt at lade følge en kritisk Betragtning af hans Arbejder. Men da der meget imod mit Ønske er

hengaaet saa lang Tid, inden denne Biographie er bleven afsluttet, vil jeg lade Compositionerne selv tale deres Sag; hvilket jeg saa meget trøstigere gjør, som jeg ikke troer at bringe anderledes Tænkende til at forandre deres Mening, og for Andre ville W.'s Arbejder, naar man blot lader dem komme til Orde, anbefale sig selv, og vil man ikke opføre dem, vil en Beskrivelse af Musiken kun have lidet at betyde. Musiken har jo det særegne ved sig, at naar det i denne Kunst gaaer ud over det reent Techniske, er det Phantasie, Følelse og Sands, der har den afgjørende Stemme. Det er ikke som i Poesien, hvor man ved Siden af det Techniske kan paavise det Træffende i Billeder og Udtryk, eller det Usande eller Fejlagtige i Tanker og Forestillinger. Jeg skal derfor lade det her beroe, ved Afslutningen af denne Biographie at gjøre nogle almindelige Bemærkninger, jeg ikke tidligere har fundet Plads til.

W. besad en i høj Grad dannet Aand. Han var fortrolig med Videnskab og Kunst i mange Retninger. Han var hjemme baade i Sprog, Philosophie, Astronomie, Digte og Malerkunst. Hans Lune og Vittighed er der saa mange Træk af, at jeg, om det her var passende, kunde levere en Række af morsomme Anecdoter.*) Hans dannede

*) Een skal jeg som Prøve meddele: Han saae en Dag Capelmusicus Barth, Musikhandler Lose og en af sine

Smag udpræger sig ogsaa i alle hans Compositioner. Det er den, der f. Ex. skyldes hans udtryksfulde Declamation og dermed forbundne flydende og karakteristiske Melodie. Hans Herredømme over Harmonien var stort, og i sine Kirkemusiker aflagde han Beviser for Dygtighed i de kunstigere contrapunktiske Former. Men det var hans Princip, aldrig at blive staaende ved det blot Kunstige; Melodie fordrede han altid saavel af sig selv som af Andre. Der var imidlertid dem, som meente, at han ikke forstod at skrive en ordenlig Fuga! Den Tro bragte Weyse dem dog ud af. Thaarups Pintsecantate (1820) gav ham dertil Lejlighed. W. fortæller derom i et Brev til G. W. Fink:*) »Nun hatte ich den Schlusschor (Halleluja) erreicht. Von einem lustigen Mittagessen (6½) nach Hause gekommen, fiel es mir ein, mit der Fuge, und zwar fünfstemmig (der Wein gibt Courage), sogleich den Versuch zu machen. Ich fing also an zu schreiben, und es ging so rasch, als flöge die Feder, ohne viel Kopfbrechen, in einer Tour fort, bis gegen Mitternacht. Um 6 nächsten Morgen arbeitete ich weiter, und es ging mit gleicher Leichtigkeit,

unge Venner, Mejer, staae sammen paa Gaden. W. gik hen til dem, strøg Mejer under Hagen og sagde: »Guten Tag, bart-lose Mejer!«

*) s. »Cæcilia«, 23de Bind, S. 133 i en Nekrologie over Weyse.

bis das Ganze fertig war. Dann besah ich es genau, und war recht wohl mit dieser improvisirten Arbeit zufrieden, und wunderte mich über die Künstlichkeit desselben. Und wie sie da stand, wurde sie mit wenigen Veränderungen in die Partitur eingetragen und instrumentirt. So unbegreiflich mir die Sache vorkommt (mit keinen von meinen spätern Fugen ist es mir so leicht von der Hand gegangen; namentlich die Fuge »Amen« im ambrosianischen Lobgesange habe ich mehrmal sorgfältig umschreiben müssen, bis zur Erreichung ihrer jetzigen Simplicität*), so ist es doch buchstäblich wahr, das versichre ich bei meiner Ehre! — obgleich mehrere Leute, namentlich C. M. Weber,**), ein sehr ungläubiges Gesicht aufgesetzt haben«.

-
- *) W. har selv fortalt mig, at han var en Maaned om denne Fuga. Jeg erindrer det overraskende Indtryk denne Musik gjorde paa nogle af hans Venner, som stode oppe hos ham paa Orgelet i Slotskirken under Udførelsen deraf. Efter »Amen« udrød En (mindes jeg ret, var det Prof. L. Zinck): »Det klinger som Musik!« Ja, visselig er der mangen Fuga, der ikke klinger som Musik!
- ***) Weber var just paa den Tid her i Byen. Den 8de Octbr. 1820 gav han sin Concert paa det kgl. Theater, hvorved Ouverturen til »Jægerbruden« første Gang blev udført. Ved Prøven om Formiddagen spillede Capellet den under Prof. Schalls Anførsel saaledes fra Bladet, at Weber erklærede, at, naar den i Berlin vilde gaae saaledes ved Opførelsen, skulde han være meget tilfreds.

I samme Nekrologie meddeles, at, da Reformation-Cantaten, W.'s første Kirkemusik (1817), blev opført, havde W.'s Ven, den kritiske, højst smagfulde og sikkert dømmende Justitsraad Grønland, om hvem tidligere er talt, som i Begyndelsen, af Hengivenhed for den herskende Kirkestil, aldeles ikke var tilfreds med, at Slutningschoret ikke var en lærd Fuga, blev ved Opførelsen aldeles omvendt, saa at det sexstemmige Chor: »Hellig, hellig, hellig er du, Gud« — der af Alle blev optaget med Enthusiasme — henrev ham til det Udbrud: »Wenn am jüngsten Tage der protocollirende Engel dem Weltrichter Ihr Sündenregister vorliest, so können Sie kühnlich sprechen: Herr, ich habe diesen Chor componirt — und der Weltrichter wird Ihnen alle Ihre Sünden vergeben!« — Jeg deler dette Haab for min kjære Lærer, min uforglemmelige Weyse!



B I L A G.

.



A.

Weyses Svar paa Recensionen af hans Musik til *Ludlams Hule* og *Macbeth* i *Berliner Allgem. musik. Zeitung*, 2den Aarg. Nr. 12—14. *)

Naar et endnu kun lidet bekjendt Kunstværk bliver bedømt af en Recensent efter indskrænkede, men for ham som absolut gjældende Grundsætninger, saa er dette visselig en Opfordring for Kunstneren til at forsvare sit Værk og oplyse Publicum om Recensentens falske Anskuelser. Dette er nu Tilfældet med ovennævnte Recensioner; altsaa vil jeg strax, uden først at opholde mig ved Biting, som f. Ex. den mislykkede Spøg i Begyndelsen af den første Recension, gaae over til Sagen selv. Recensentens Dadel træffer den melodramatiske Behandling af det Overnaturlige, hvorom han paastaaer, at den er aldeles forfejlet. En saadan Paastand er nu meget let henskreven,

*) Naturligviis skrevet paa Tydsk for at kunne optages i *Berl. mus. Zeit.* Om det skete, veed jeg ikke.

især naar man aldeles ikke gjør sig den Ulejlighed at trænge ind i Componistens Idee og gjøre sig klart, hvad han har villet. Jeg er vel altsaa selv nødt til at commentere mit Arbejde. Digteren lader den til spøgelseagtig Omkringvandren fordømte Aand optræde i dobbelt Skikkelse: 1) som Slotsspøgelse (den hvide Dame), 2) som Forstanderinde for en livsfarlig Laaneanstalt (Moder Ludlam). Den hvide Dame vandrer om, under Følelsen af sin grændseløse Ulykke, i uendelig og næsten haabløs Længsel efter Forløsning; — Moder Ludlam fremtræder i Modstrid med sin egen, vel letsindige, dog ikke positiv onde Charakter, som den til ubønhørlig Grusomhed tvungne Hævnerinde af det svegne Tilsagn. Dette forskjelligartede Udtryk har Componisten bestræbt sig for at lægge i de Musikstykker, som ledsage Aandens Fremtræden i det dobbelte Forhold, og efter det Indtryk at dømme, som disse have gjort baade paa Kjendere og Dilettanter, kan han ikke andet end troe, at det er lykkedes ham. Som tilfældig Grund til Benyttelse af den melodramatiske Form maa den Omstændighed anføres, at Digteren ønskede at see Aandens Rolle fremstillet af en fortræffelig Skuespillerinde, som desværre ikke hørte til Sangerinderne. Vilde altsaa Componisten ikke opgive den musikalske Behandling af Aandescenerne, saa blev ham intet andet Valg end den melodramatiske Form. Han besluttede sig saa-

mæget hellere dertil, som, saavidt ham bekjendt, denne ikke tidligere var benyttet til Gjenfærdscener. Dengang (1813) existerede der endnu ikke, saavidt han veed, nogen Rangforordning for Compositions-Arterne; man holdt enhver Genre for god, den kjedsommelige undtagen. Componisten vil ogsaa for Fremtiden ikke undlade at benytte sig af den melodramatiske Form, hvor han finder det passende; han holder der aldeles ikke for en underordnet Genre, men dens virkningsfulde Behandling fordrer stor Kunst. Recensentens Raisonnement herover synes ham meget vilkaarligt, og har paa ingen Maade overbeviist ham. Til at udtale sig vidtløftig derom, er her ikke Stedet, dog kan han ikke undlade at bemærke, at der gives Tilfælde, hvor Tale virker stærkere end Sang, hvor den musikalske Tonestige med dens 12 tilbagevendende Klange er for fattig til Udtrykkets Nuancering, og hvor dets Beskaffenhed modstræber Sangens Natur. Det Hule, Rædselsfulde, Aandagtige i Stemmen, hvormed ovennævnte Skuespillerinde udførte den hvide Dames Rolle, var just saaledes. Selv Samtalen i femfodede Jamber modstræber Sangen. — Herhen hører ligeledes den af Klara læste fragmentariske med Roman indskudte Anmærkninger. Her tænkte sig Componisten Aanden usynlig tilstede, og bestræbte sig for, ved den svage Ledsagelse af dæmpede Strængeinstrumenter, at udtrykke dens Følelser. Ved de

Ord: »Da faaer hun Ro i Graven« — da Aanden bliver synlig, træde alle Blæseinstrumenter tilligemed det øvrige Orchester ind under et Crescendo, og ledsager snart melodisk, snart i Accorder hendes derpaa følgende Fald.

Da Aanden er hele Handlingens Centralpunkt, saa har Componisten, saa lidet han ellers ynder at forespille Tilhørene Operaens Hovedindhold som en Gaade, — fundet det passende i Ouverturen at antyde dens dobbelte Charakter. Her finder nu Recensenten meget at dadle. Ouverturen er for lang, dens Thema, som ikke er noget rigtigt Grundthema (et temmelig uforstaaeligt Udtryk) bliver ikke imiteret eller contrapunktisk behandlet, men gjentages 12 Gange i samme Form. Men, naar nu denne bestandige Tilbagevenden i den samme Form er at opfatte som et karakteristisk Tegn paa Villiens Ubøjelighed, den grusomme, faste Ubønhørlighed? — Noget Saadant har idetmindste foresvævet Componisten ved Ouverturens Allegro. — Den contrapunktiske Behandling kan have sin store Fortjeneste — jeg troer at have viist i andre, Recensenten vist ubekjendte Værker, at jeg skatter og forstaaer den; men skal den anvendes overalt? skader den ikke meget mere, hvor det gjælder at fremstille store Masser, idet den let forleder den hertil sig hengivende Componist til at lade Begejstringens Strøm hentørres i siirligt Quartetarbejde. Exempler herpaa levere

mange nyere Arbejder af berømte Componister, hos hvem man intet videre savner, end den tilsigtede grandiose Effect. Ouverturens Længde har visselig været Componisten selv paafaldende; da den imidlertid har fundet Publicums levende Bifald, ofte er bleven opført i Concerter, og den almindelige Dom har lydt: »den er trods sin Længde af uafbrudt, ja stigende Interesse«, saa har Componisten ingen Grund fundet til det, ved ethvert gjennemtænkt og nøje sammenhængende Stykke, vanskelige Forsøg, at forkorte den. Rec. finder fremdeles alle mere udførte Stykker for lange, og beskylder dem samtlige for en uhenigtsmæssig Udtværing og Brede — uden Dybde. Var denne Beskyldning grundet, saa maatte enten Ordene være uhenigtsmæssig gjentagne, eller Sangen ved for lange Ritorneller afbrudt, eller, hvilket vilde være det værste, Melodie og Harmonie være triviell, og Textens Behandling karakterløs og slet. I sidste Tilfælde vare Stykkerne visselig for lange, thi man vilde længes efter Enden. Men saaledes forholder det sig ikke. Enhver Upartisk kan selv let overbevise sig om, at allevegne — undtagen i den første Duet, hvor (motiveret ved Situationen, og den comisk optrædende Dick) flere Gjentagelser finde Sted (hvis Udførelse dog ikke varer længere end — to Minutter), Ordene kun sparsomt, fordetmeste kun ved Slutningen, og ingenlunde uhenigtsmæssig

ere gjentagne, og Ritornellerne ingenlunde lange. Naar Rec. selv giver Componisten det Vidnesbyrd: »De dadlede Stykker indeholde ofte en Rigdom paa Melodie og en interessant Harmonieførelse, som nutildags sjelden findes; Declamationen er stedse rigtig, ofte overraskende skjøn; Alt er sangbart,« saa maa hiin Udtalelse synes endnu forunderligere. Hvorledes kan man tillægge en Composition disse sjeldne Fortrin, og tillige paastaae, at den er uden Dybde? — Stykkernes Længde beregner Rec. altid efter det Rum, de indtage i det vidtløftig trykte Claveerudtog; havde han, rigtigere, beregnet dem efter den Tid, de optage, saa vilde han maaskee have dømt anderledes; thi f. Ex. et af de længste Stykker, den 14 Sider lange Duet mellem Fanny og Robin, varer kun 4 Minutter. I denne Scene bestræber Fanny sig for at trøste og styrke sin til Haabløshed nedtrykte Mand, hvilket ogsaa tilsidst lykkes hende. Hun er altsaa her Hovedpersonen. Derfor har Componisten valgt til Thema for dette Stykke Melodien til hendes: »Haabet forsvinder ej«, der oftere tilbagevender og giver det Hele — Eenhed og Holdning. Slige dog ikke ganske hverdagslige Intentioner, af hvilke der turde gives flere, end den temmelig uilfærdige Rec. formoder, synes just ikke at tjene til Beviis for, at han i sin haarde Dom: at Værket er aldeles uden Dybde, skulde have saa afgjort Ret. Regner man nu

hertil, det af ham Componisten givne fordeeltige Vidnesbyrd: »De dadlede Stykker o. s. v.« (se ovfr. paa foregaaende Side), saa bliver foregaaende Dom endnu uforstaaeligere.

Den af Rec., som det synes, meget yndede Vexel af Tempoerne, er, efter min Mening, aldeles intet Fortrin ved en Composition; thi som Eenheden let forstyrrende, og førende til en fortrædelig Uro, maa den kun sparsomt og med Kritik anvendes. Beskyldningen for Efterladenhed med Hensyn til Førelsen af Under- og Mellem-Stemmerne, tilbageviser jeg som aldeles ugrundet, og beraaber mig paa enhver, der kjender mine Partiturer. De mindre Stykker have fundet Naade for Recensentens Øjne. Om et af dem, Klaras Sang: »Her sad de gamle Fædre«, finder Rec. det nødvendigt til Forklaring af det betydelige Omfang i Melodien og de store Spring at bemærke Følgende: »I denne Scene er Klara i Midnatsstunden alene i den hende aldeles ubekjendte, i 15 Aar for første Gang aabnede Riddersal og monologiserer 5 trykte Sider, uden at yttre det mindste Tegn paa en under saadanne Omstændigheder næsten uundgaaelig Frygtsomhed. Dette syntes Componisten unaturligt; men Digteren fastholdt sin Anskuelse; da nu hans Grunde ikke overbeviste Componisten, saa søgte den Sidste i Compositionen af denne, efter hans Mening, Situationen aldeles modstridende Sang at lægge Udtrykket af et indbildt eller til-

trodset Mod, for paa denne Maade at lade Tilhørerne mærke Klaras, hende selv maaskee ubevidste Frygtsomhed.» — I første Akts Scene, hvor paa Williams Bøn et Sværd hæver sig op af Ludlams Brønd, lader Digteren en Klang lyde fra Brønden; Componisten lader her, paa Theatret, Valdhornene og Oboerne holde det lille og eenstrøgne F i 31 Takter, om hvilken Tone det af Orchestret spillede Stykkes Harmonie drejer sig. (Hvad Dick hertil skulde synge, lader Componisten ham sige ganske sagte, for ikke at forstyrre Trylleriets Virkning ved en upassende Komik.) Forat nu denne Klang ikke skal staae isoleret eller betydningsløs, lader Componisten ved den bebude Aandens gjentagne Komme. (Ogsaa Ouverturen begynder med denne Klang. I Hulescenen i 4de Akt giver den, forstærket med Basuner, Ludlams Replikker det passende Eftertryk.) — Saavidt om Ludlams Hule. —

Om »Macbeth« kan jeg være kortere. — Paa Recensentens Paastand, at den 2den »Sats« i Ouverturen ikke passer til den 1ste, og den 3die er forældet, veed jeg ikke at svare Andet, end at det ikke synes mig saaledes. Jeg har ikke sammensat Ouverturen med den kolde Forstand, og min Følelse tiltales ligesaameget af den 2den og 3die »Sats« som af den 1ste. Hvem skal nu heri være Dommer? Som bekjendt gives der intet absolut Kriterium for det Skjønne. Iøvrigt er

Ouverturen ikke componeret til »Macbeth«; den er det 1ste Stykke af en 1796 componeret Symphonie og anvendt ad interim til den første Opførelse af »Macbeth« (1817), fordi den paaskyndede Opførelse ikke levnede mig Tid til at componere en Ouverture. Da Musikstykket imidlertid behagede og man fandt det passende, lod jeg det blive derved og lod mig nøje med, i Overeensstemmelse med det Øvrige, at forstærke det med nogle Instrumenter. Ogsaa de øvrige Stykker af denne Symphonie ere senere fundne passende til at opføres som Mellemakts-Musik foran 3die, 4de og 5te Akt. Imellem 1ste og 2den Akt bliver Taffelmusiken gjentagen. Den lange Tale for at bevise, at denne Taffelmusik er upassende ved det Gjæstebud, hvor Bancos Aand lader sig tilsyne, havde Rec. kunnet spare sig. Et Blik i Shakspeare, eller ogsaa blot dette Musikstykkets Stilling i Claveerudtoget foran den, ikke af Shakspeare, men af Schiller digtede Morgensang af Vægteren, havde kunnet belære ham om, at Taffelmusiken forekommer i 1ste Akt, hvor Duncan bliver (bag Scenen) beværtet af Macbeth. Taffeldækkere og Betjente gaae under den over Scenen. Den er hos Shakspeare antydet ved Ordet »Oboer«; og hos Schiller, ligesom i den danske Bearbejdelse efter ham, foreskrevet som Taffelmusik, og maa som saadan ikke ville være Mere, end den efter Værtens Hensigt tilkommer, nemlig ved den at



opmuntre sin Gjæst. Iøvrigt gjør ved saadanne Stykker Instrumentationen det Meste, og Rec. kan troe mig paa mit Ord, at dette med fuldt Orchester tager sig ganske anderledes ud, end i Claveerudtoget. Just dets Lystighed er paa dette Sted af tragisk Virkning, idet Tilskueren med Gysen forudseer den nu saa fejrede Konges skrækkelige Skjæbne. Efter den gyselige Mordscene i 2den Akt lader Shakspeare Borgvægteren optræde med alleslags Vittigheder, hvilke synes lidet egnede til at virke velgjørende paa Tilskuerens i det Inderste rystede Gemyt. Schiller fulgte her vel en rigtigere Følelse; hans Sang gyder himmelsk Balsam i det sønderrevne Bryst, og giver det Styrke til de tragiske Rystelser i de følgende Akter. I denne Aand har Componisten bestræbt sig for at componere den. Accompagnementet er svagt og simpelt, og just tilstrækkeligt til at understøtte Sangeren. Hvorfor jeg nu af eensidige theoretiske Grunde skulde have udeladt Accompagnementet, for at frembringe en meget ringere Effect, det kan jeg virkelig ikke indsee. — Angaaende Trylle-scenerne har jeg Følgende at bemærke. Hos Shakspeare og Bürger ere Hexene lave Naturer; Reichardt har altsaa havt Ret i at fremstille dem saaledes. I den danske Oversættelse af Macbeth er Alt udeladt, hvad der kunde karakterisere dem som lave; de sige ikke et Ord, som ikke

umiddelbart hører til Handlingen, (den af Schiller tilføjede Scene er ikke oversat); det stod altsaa Componisten frit for, ikke at tænke sig dem som almindelige Hexe, men som Væsener af en ædlere Betydning, som Tryllerinder eller Sendebud fra dem, eller som ubestemt karakteriserede Redskaber, som det er tvivlsomt, om de tilhøre Jorden eller ikke. Efter denne Opfattelse syntes det mig passende, at give Musiken dette mørke, gruopvækkende Udtryk. Jeg erindrer at have læst, at paa flere Steder i Tydskland, hvor Macbeth er blevet givet, Hexescenerne have opvakt mere Latter end Gru, saa at endogsaa det Ønske er blevet yttret, at udelade dem som ikke tragiske. Paa det danske Theater var dette nu aldeles ikke Tilfældet. Hexene vare her paa phantastisk Viis costumerede i sort, med ildrøde Figurer besat Krepflor; naar de udbredte Armene, syntes de at have Flagermusvinger; Ansigterne vare zigeuneragtigt sminke; deres Sprog var skarpt og monotont. Saaledes passede det Ene til det Andet, og virkede stærkt paa Phantasien, uden at give den Tid til at tydeliggjøre sig disse gruopvækkende, hurtig forbisvævende Væsener. — Hellerikke er det her faldet Nogen ind, at finde den, af dæmpede Strængeinstrumenter, Fagotter og Clarinetter, Horn, Trompeter, Pauker og Basuner con sordini ganske piano spillede Aandemarsch, for massiv og jordisk. — Jeg

troer nu at have sagt, hvad der syntes mig nødvendigt, og vil, om det skulde behage Rec. at svare noget herpaa, ikke indlade mig paa videre Forhandling.

Kjøbenhavn, Juni 1825.

B.

Digte af Weyse.

Signelil.

Signelil sad i Kakkelovnskrog,
 Taarerne runde saa stride;
 Moderen stod med en nyttig Bog
 Trolig ved Datterens Side.

Signelil græd for en elsket Ven,
 Som til Kampen var draget hen
 Mod Saracenernes Rige;
 Ynker den arme Pige.

Himmelen var som Aske graa,
 Stormen saa hvinende varsled,
 Signes Befindende var som saa,
 Nyligen havde hun barslet.
 Moderen laved en Barselgrød,
 Salten Taare i Grøden flød,
 Hun for sit Barn monne græde,
 Moderens Trøst og Glæde.



Grøden var lavet, og Moderen gik,

Den til sin Datter at bære;

Hjertelig Tak hun af Signelil fik:

»Moder, velsignet du være!«

Moderen blev saa hjerteglad,

Signelil spiste det hele Fad,

Sank saa i Dødens Arme,

Himmelen sig forbarme!

Op sprang Døren, og blodig og bleg

Elskerens Gjenfærd sig viste,

Traadte til Signelil, studsed og skreg:

»Ak, hun tildøde sig spiste!

Var det din Troskab, du falske Mø?

Burde du ikke af Længsel døe

Som det er Skik i Norden?«

Aanden sank vred i Jorden.

Mod'ren af Skræk fik Apoplexie,

Livløs hun segned paa Tillje.

Midnattens Maane gik Ruden forbi,

Saae paa den stakkels Familje.

Maanen vender sit Ansigt bort,

Natten bliver nu ravesort,

Rædsomt Uglerne tude!

Hermed er Visen ude.

Severus S.



An den Conferenzzrath C. Brun.

Verehrter Rath der Conferenz!
 Du, dessen Nahm' all überall
 In königlicher Residenz
 Mit Pauken- und Trompeten- Schall,
 Mit Lauten- und Fagotten-Klang,
 Mit Vivathoch und Jubelgesang
 Bis zu der Sterne Heer ertönt,
 Dass Land und Meer und Himmel dröhnt —
 Gepries'ner Mann! Constantin Brun!
 Du wollest huldreich jetzt geruhn,
 Zu werfen den geneigten Blick
 Auf diese demuthsvolle Supplik,
 Und was ich darinn in Zucht und Ehren
 Erbittle, freundlichst mir gewähren. —
 Du weisst es, Herr! seit langer Zeit
 Hab ich mich deinem Dienst geweiht,
 Und bin dir immer treu geblieben,
 Seit du mich von Berlin verschrieben;
 Obwohl du, Ehre dem Ehre gebührt!
 Mich selber kaum einmahl berührt,
 Vielleicht aus Schonung der zarten Jugend,
 Vielleicht aus Achtung der reinen Tugend —
 Ach, wäre doch Jeder so edel, wie du!
 Wohl nimmer hätt' ich verlohren die Ruh! —
 Verehrter, ich muss dir alles sagen,
 Du magst mich hören und mich beklagen! —
 Wohl mancher Mann von hoher Geburt
 Hat stundenlang mir oft gecourt,



Die grössten Minister, Baronen und Grafen,
 Ja Prinzen! waren einst meine Sklaven,
 Bewundernd der lieblichen Stimme Schall,
 Gar oft vergleichend der Nachtigall.
 Doch nimmer rührte mich Schmeicheley,
 Stets blieb ich dir — und dem Freunde tren —
 Mein Führer und Freund auf der Lebensreise,
 Der Friedrich Ernst, genannt der Weise; —
 Ihm tönte mein seelenvollster Gesang,
 Des Herzens innigst begeisterter Dank! —
 Die Zeit ist verschwunden! Der theure Mann
 Sieht leider mich jetzt mit Verachtung an.
 Ach, Alles ist ja hienieden vergänglich!
 Die Jugend und Schönheit wird alt und kränklich;
 Nun klappert mein schwaches, mein dürres Gebein,
 (Erbarmen möcht' es den härtesten Stein!)
 Die Füße können nicht steh'n, nicht schreiten,
 Die Stimme hallt aus erschlafnen Saiten,
 Nicht Nachtigall mehr, — kaum kreischende
 Wachtel;
 Kurzum, ich bin eine alte Schachtel,
 Verhöhnt, verschmäht, verachtet, verhasst,
 Schier ist das Leben mir zur Last. —
 So eil ich denn mit raschem Schritte
 Zum wicht'ger Inhalt meiner Bitte:
 Dem treuen Diener wird oft zum Lohn
 Auf Lebenszeit eine gute Pension! —
 •Da haben wir's! das verdammte Geld!
 Ich wollt', ich wär' erst aus der Welt!



Ich bin doch ein unglückseliger Mann,
 Der nimmer ruh'n noch rasten kann!
 Den ganzen Tag werd ich überlaufen;
 Da liegen die Bettelbriefe in Haufen!
 Nein, so ein alter geplagter Hund
 Als ich, ist nicht auf dem Erdenrund!
 Geld, Geld! schreit alles; und Trank und Speise
 Und Kleidung steigt täglich enorm im Preise.
 Ich halts auch wahrhaftig nicht länger aus!
 Wär ich nur los das verdamte Haus,
 Ich zöge sogleich zum Thore hinaus.
 Der Handel liegt, wo soll's herkommen?
 Das Speculiren kann nichts mehr frommen,
 Geschoren wird man rattenkahl;
 Auf frisst man Zinsen und Capital.
 Sophienholms Dach, o Sünd' und Schande!
 Treibt mich zuletzt noch aus dem Lande.
 Nun ist's reparirt und neu gemalt,
 Fünfhundert Thaler hab' ich bezahlt.
 Mein tolles Weib will mich auch ruiniren
 Mit ihren verfluchten Correspondiren;
 Das Mensch schreibt an die halbe Welt,
 Das kostet ein unverschämtes Geld.
 Betrogen wird man von allen Seiten;
 Die Ausgaben sind nicht mehr zu bestreiten.
 Nicht lange währts, dass Gott erbarm!
 So sind wir alle bettelarm!«

Nun, nun! Ich begehre für mich kein Geld.
 „Was denn?“ Geduld! wenns dir gefällt.



Ich bin nun alt und lebenssatt,
 Und passe nicht mehr für die grosse Stadt,
 Drum bitt' ich, du wollest mich dispensiren
 Noch länger allhier zu residiren.
 Den Rest der Tage verlebt ich gern
 Im Schoos der Natur, vom Gewühle fern.
 O lass doch bald meinen Platz ersetzen,
 Dann werd ich sogleich mit dir mich legen.
 Ich stehe ja schon an des Grabes Rand,
 Drum sende mich eiligst hinaus aufs Land!
 »Wer bist du?« — Ich bin mit einem Worte
 Dein invalides

Pianoforte.

Til Justitsraad N. Wiborg.

Vi fra den høje Olymp, de store, de vældige Guder
 Ønske dig Lykke og Held, Raad for den danske
 Justits!
 Gudernes Øre fornam, at Tydskeren, halte Hefai-
 stos,
 Han, der med pralende Mod nævned sig Græken-
 lands Mand,
 Han, den herlige Smed, der de stærke, de skin-
 nende Vaaben,
 Harnisk, Hjelm og Sværd, kunstigt at danne
 forstaaer —
 Altsaa fornam vort Øre, at nys af ham i al Stilhed
 Var til en jordisk Mand kostelig Gave beredt.

Vred som en Tydsker blev hver af de høje olympiske Guder,

Jorden skjælv, thi Zeus rynked' de mægtige Bryn.
Harmfuld traadte nu frem den fodbevingede Her-
mes,

Bukked og talte som saa: Zeus! hvi taaler du
Sligt?

Siig, er det ikke mod den Respect, som halte
Hefaistos

Skylder sin Moder og dig, høje olympiske Drot?
Tør den Snøbel gaae hen for sans Façon at be-
rede,

Uden at spørge dig ad, Gaver til jordiske Mænd?
Zeus Kronion gjenmælte nu saa: Hold Munden,
o Hermes!

Hvad der er skeet, er skeet; Skjældsord ændre
det ei.

Vel anvendt er den Gave paa kongelig danske
Justitsraad

Wiborg! Den hele Olymp kjender og agter
den Mand.

Siig, vil I, Guder, som jeg, saa lad os nu skil-
linge sammen,

Lader os fylde en Pung med den olympiske Mynt.
Mageligt kunde vi da og behageligt age til Dan-
mark;

Eos kører os vist gjerne derhen i sin Vogn.
Strax var Eos parat; de rosenfarvede Heste
Fore afsted som et Lyn. Endt i et Nu var vor Fart.



Modtag af Gudernes Haand din Nytaarsgave, o
Wiborg!

Modtag den vægtige Pung, fyldt paa den høje
Olymp;

Anvend Pengene vel; men køb, om du vil, dig
en Tubus,

Helst i en Stok, og betragt flittig da Gudernes
Hjem.

Lev vel! kom og omfavn de olympiske Guder til
Afsked!

Eos! kjør frem! — Nu afsted! op til den høje
Olymp.

Kinkenjes*) Julehilsen.

Vær hilset, værdige Julekreds!
Af os, den mægtige Kinkenjes;
Vær hilset især, og modtag vor Priis,
Du ædle Raad for den danske Justits,
Niels Wiborg! at med din elskede Frue
Du smukt vil holde en Julestue!
Skjøndt dette nu skeer paa en Nytaarsdag,
Saa er det os dog til særdeles Behag;
Thi give vi naadigst vort Samtykke
Dertil, og ønsker Jer Alle til Lykke!

*) Kinkenjes. Anledningen til dette Navn kjender jeg ikke;
men i flere ovenstaaende lignende Stykker af Weyse
optræder Kinkenjes som en Slags Julekonge, Julenisse.

Men da det er af Vigtighed
 At vide rigtigt om Alt Besked,
 Saa ville vi naadigst Jer instruere,
 Hvorledes I Eder bør comportere!
 Hver, som indtræder af Julens Dør,
 Bør bringe med et brillant Humeur;
 Thi ved slig glædelig Jule-Forening
 Bør Alting tages i bedste Mening.
 Enhver indprænte det dybt i sit Bryst:
 Alt, hvad her skeer, er blot til Lyst;
 Thi vanker der en eller anden Skose,
 Og glider ej Alt som Fod i Hose,
 Og kommer i Prosa eller i Vers
 Et Ord, en Mening en Smule paatvers:
 Da slaa dog Ingen Rynker paa Næsen!
 En Julegjæst er aldrig kræsen.
 Og her paa Jorden, som Hvermand veed,
 Maa Sødme krydres med Bitterhed.
 Er Mennesket nærved at gaae paa Fire,
 Da rejses han tidt ved en Smule Satire;
 Og synker han døsigt i Slummer hen,
 Da vækkes af Latter han op igjen.
 Thi tager nu smukt ved Julefesten
 Til Takke med Bittert og Sødt. Forresten
 Er Vrantenhed sandelig Ingen til Baade.
 Vi blive Jer Alle bevaagne i Naade.
 Kinkenjes.

C.

Sonnet til Sonnetten.

Tilgiv, ifald du hørte mig, du Hulde!

At dristig jeg til dig mig turde trænge!

Jeg vidste, Lyren havde fjorten Strænge,

Men vidste ej, hvordan de ordnøs skulde.

Jeg tænkte: »det er nok, naar kun de lulle!«

Og klimpred' tidligen og klimpred' silde,

Men aldrig kjælent nok de tone vilde!

»De er«, saa tænkte jeg, »ej vant til Kulde.«

Men Weyse kjendte bedre dine Toner!

Han lærte mig at ordne dine Strænge

Og være andengang lidt meer forsigtig. —

O du, som sværmer under Laurens Kroner!

Tilgiv, at atter jeg mig frem tør trænge

Med en Sonnet, nu troer jeg, den er rigtig!

Just Thiele.



D.

Digte til Weyse.

Paa Weyses 62 Aars Fødselsdag
(d. 5te Marts 1836).

I.

Mel. Vil du være stærk og fri.
Sanggudinden kjærlig stod
Ved din Barndoms Leje,
Kaared dig med Liv og Blod
Til sin Arv og Eje;
Og hun trykked dig i Favn,
Højtidsfuld og stille,
Lærte dig sit Guddomsnavn,
Mens du end var lille.

Dig hun gav sit Ridderslag,
Gav den gyldne Lænke,
Gav i Kys og Favnetag
Alt, hvad Mø kan skjænke;
Kraftig Alvor, liflig Skjemt,
Livets bittre Smerte
Fik hun i din Harpe stemt,
I dit dybe Hjerte.

Og som Ridder, kjæk og bold,
For din Hjertenskjære
Du med Harpens brede Skjold
Skjærmed hendes Ære;

Andantino con simplicita.

Til Weyse.

Teneri.

Bassi.

I la - ve Stu - e, ved den lil - le Vug - ge, En ven - lig Fe dig løf - ted til sit Bryst, Hun kys - sed

pp

dig, og di - ne før - ste Suk - ke Op - lø - ste sig i Smil og sa - - lig Lyst. Hun vin - ked' blidt, og strax en himmelsk Skare U -

syn - ligt flok - ked sig i snev - re Vraa, Og da de Al - le nu forsamled' va - - re, Da rej - ste Fru - en sig og tal - te saa:

poco cresc. *dim.* *pp*

Stærk, med evigt Ungdomsblod,
 Stred du, naar det gjælde,
 Værned hendes Skjønhed mod
 Frække, velske Helte.

Ædle Ridder! slaa din Stræng,
 Lad din Stemme tone
 Over Vintrens hvide Eng,
 Vaarens grønne Krone!
 Lad til Musers ædle Dands
 Straale smukt din Stjerne,
 Og forjage med sin Glands
 »Junos ublu Terne.«

Luk ej til dit rige Bryst,
 Men lad Skatten stige
 Vældigt frem til Liv og Lyst
 I dit Kongerige!
 Veed du ej, at du er Drot?
 Ej din Magt du kjender?
 Spørge du behøver blot
 Troe og faste Venner.

Chr. Winther.

II.

(Til Musik af J. P. E. Hartmann.)

I lave Stue, ved den lille Vugge,
 En venlig Fe dig løfted til sit Bryst.
 Hun kyssed dig, og dine første Sukke
 Opløste sig i Smil og salig Lyst;



Hun vinked blidt, og strax en himmelsk Skare
 Usynligt flokked sig i snevre Vraa.
 Og da de alle nu forsamled' vare,
 Da rejste Feen sig og talte saa:

• I stakkels Børn, der flakke om og spredes
 Landflygtige imellem Syd og Nord!
 I Toner, der saa vidt i Verden bredes,
 Og dog saa sjelden fandt et Hjem paa Jord!
 Til dette Barn idag jeg Eder fængsler.
 O, flokker Eder kjærligt, hvor han gaaer,
 Og aander Eders Haab og Lyst og Længsler
 Kun uformærket i hans Hjertes Vaar!

Saa vil engang taknemligt han Jer sanke
 Og flette Jer som Blomster i en Krands,
 Og alle I, der nu maae huusvildt vanke,
 I skulle da med Stolthed nævnes hans;
 I Kunstens Sale og i Bondens Hytte
 Skal I paa Alles Læber varigt boe,
 Og fromme Christne skal med Andagt lytte
 Til Jer i Kirkens alvorsfulde Ro.

Som Konge skal han herske i Jert Rige,
 Dog frygter ej, at strenge blier hans Bud!
 Ak nej! om ham vil man med Sandhed sige,
 At til Jer Konge valgtes han af Gud.
 Thi ve den Frække, den Formastelige,
 Der, fristet blot af Ærens ydre Glands,
 Vil ham fortrænge af hans stolte Rige
 Og plukke Blade af hans vundne Krands!



Men naar engang paa Eders Himmelstige
 Han iler bort fra hvert et jordisk Savn,
 Da vil øj derfor troløst I ham svige,
 Men bygge stolt en Bauta om hans Navn!
 Dog mangt et herligt Værk skal Lyset skue,
 Før dette skeer. — Saa talte hun og svandt,
 Og roligt blev der i den lille Stue,
 Hvor Barnet slumrende sin Himmel vandt.

H. P. Holst.

III.

(Efter Opførelsen af »Kenilworth«.)

Mel. Herr Oberst! en Skotte maa slaae for sit Land.

De Toner, som svæved melodisk forbi,
 Ej smigred vort Øre og svandt;
 Thi Storhed sig klædte i reen Harmonie
 Og Hjerterne vandt!
 Den kunstrige Mester, som Strængene slog,
 Begejstringens Ild kun af Himlen modtog;
 Dens Fryd han til Jorden os bringer
 Paa Tonernes Vinger;
 I Kirken og Musernes Hal
 Erindres han skal
 Som det Helliges sjælfulde Skjald!



Ej Tiden har svækket den skabende Aand
 Og adspredt hans anende Drøm;
 End bryder han vældig de jordiske Baand
 I Tønernes Strøm.

Kjækt gløder hans Øje, højt banker hans Bryst,
 Naar Harpen udtaler hans Smerte og Lyst,
 Hans Brause, som Latteren vækker,
 Og Ludlam, hvis Taarer os skrækker,
 Ved Udtryk og Sjæl er foreent.

Hans Krands er fortjent;
 Thi hans Kvad tone herligt, som reent!

Lev længe, vor Weyse! og udfold din Sjæl,
 Mens Harpen for Folket du slaaer;
 Du henter din Rigdom af Sandhedens Væld,
 Som aldrig forgaaer.

Ja, Danrigets Piger skal nynne din Sang,
 Som fødtes og fødes i Dannemarks Vang;
 Din Lovsang fra Templet skal svæve
 Og Aanden til Guddommen hæve
 Ved herligt Hallelujah-Chor!
 Som hædret og stor
 Evigt Weyse skal mindes i Nord!

Th. Øverskou.



E.

Til Weyses Jubilæum

(d. 4de April 1842).

I.

Til den unge Doctor phil. Prof. Weyse.

Mel. Langt højere Bjerge saa vide paa Jord.

Er Striden de lana caprina*) forbi,

Og Præses har holdt sine Taler,

Da kaares en Doctor i Philosophie

Og hilses ved fyldte Pocaler.

Men sjeldnere skeer, om end ej det er nyt,

At see ham creeret foruden Dispyt.

Dog her ikke let kunde Strid finde Sted,

Slet Intet var her disputabelt;

Her gav Harmoniernes Fader sin Fred,

Han gjør selv Diplomet cantabelt.

Den Mand, Facultetet har kaaret til sin,

Har skrevet sin Adkomst paa Nodelatin.

Og er ej den rigtige Philosophie

Den Eenhed, som stærkest forbinder?

Men hvad er vel Eenhed, som den Harmonie,

Hvis Næt sig om Tonerne spinder?

Hvad Viisdommen taler til Aanden med Ord,

Det toner for Sjælen i Stemmernes Chor.

*) Strid om Gedernes Bedækning er Haar eller Uld (∅: Trætte om en ubetydelig Ting).

Og Han, som befaler i Tonernes Dands
 Med Kunst, hvori Viisdommen spores,
 Fortjener om Issen den hædrende Krands,
 Vi skyldte ham Summos honores.
 Til Mester (Magister) han selv sig har gjort,
 Nu sprang han til Doctor, og Springet er stort.

Professor og Doctor de følges nu ad,
 End staae de dog ikke ved Grændsen;
 Engang Medicinen ham skjænker sin Grad
 Med samt Practicandi-Licensen,
 Saavist som Apollo, der kaared ham ud,
 Er baade for Læger og Sangere Gud.

Dog, det maa nu blive, som helst det vil gaae,
 Besluttet af Guden og Læger;
 Om Eet kun Apollo bestorme vi maae:
 At skjænke ham Sundhedens Bæger,
 At vogte hans Liv til den sildigste Tid,
 Da Krandsen er grøn, om end Lokken er hvid.

See ned, Harmoniernes Gud, til din Søn
 End længe med Øjnene milde!
 Forvist han dig skjænker den herligste Løn
 Af Tonernes evige Kilde.
 End længe han smykke vort danske Parnas!
 Lad Ønsket sig hæve ved Klangens af Glas!

J. L. Heiberg.



II.

Mel. Vil du være stærk og fri.

Lyd, vort Kvad, med Højtidsbrag!

Flætter Ærens Krone!

Paa vor Weyses Jubeldag

Alle Lurer tone!

Strængeleg og Harpeklang

Ej ved Festen svigter!

Toner i vor Højtidssang

Om vor Tonedigter!

For at give Gildet Kraft —

Fra hans Trylleslotte

Henter Brause nu og Saft,

Walter og Charlotte!

Floribellas Alfeflok,

Smedder ham et Smykke!

Ludlam, fra din Klippeblok,

Skjænk din Sanger Lykke!

•Norden mangler dejlig Klang!«

Mange før istemte;

Men da du ved Harpen sang,

Klagen man forglemte.

Skjønne Toner fra din Haand

Tankerne forkynde;

Du forener Nordens Aand

Med en sydlig Ynde.



Livets Sorger, Livets Lyst

Med et henrykt Hjerter

Tolked du, dets søde Lyst

Og dets bittere Smerte.

Macbeths Hexe fulgte du

Dandsende paa Heden;

Og du luttred Christnes Hu

I et saligt Eden.

Ja, fra Luthers Kirke klang,

Weyse! dine Sange;

Og dit Orgel mangan Gang

Har begejstret Mange.

Sydens Velklang skjøn du fandt,

Men dog uden Fristen;

Thi, som ægte Protestant

Blev du ægte Christen.

Havde du rejst Verden om,

Dvælt ej her i Norden,

Dersom du var født i Rom —

Hvilket Navn paa Jorden!

Her det lyder — herligt vist;

Evigt skal det finkle.

For Apollo ingen List

Kan din Kraft fordunkle!

Ædle Broder! imodtag,

Hvad du højt fortjener:

Hylding paa din Jubeldag

Af din Musas Venner!



Seent som Olding Harpen slaa
 Stærk i Musers Tempel!
 Thorvaldsen dig foregaae
 Med et godt Exempel!

Oehlenschläger.

III.

(Musikken af N. V. Gade.)

Der er et Sprog, saa varmt og rigt,
 Et Modersmaal for Gratier og Muser,
 Hvori hver Sætning er et Digt,
 Og gennem Melodier Talen bruser;
 Skjøndt uden Ord, det nævner dog ved Navn
 Hvad der i Tankens dunkle Dyb sig fjæler;
 Det tolker Hjertets hemmeligste Savn,
 Og Drømmens tavse Billed det besjæler.

Og naar vort Sind maa mat og sygt
 I Livets Kamp og Trængsel bukke under,
 Er i det samme Sprog udtrykt
 Den Formular, som læge kan dets Vunder;
 Og naar fra Verdens Lyst og Syndens Spor
 Det higer mod den evige Forsoner,
 Til ham det løftes fra den mørke Jord
 Paa Cherubvinger af de stærke Toner.



Du var, mens femti Aar forgik,
 I dette Sprog vor Lærer og vor Leder;
 Dit Hjerte var dets Grammatik,
 Og Orglet var^f dit mægtige Catheder:
 Og hvad du lærte, sank ej goldt til Jord,
 Fra Folkets Bryst det tusindfold gjenklinger,
 Og gennem dine egne Toners Chor
 Dit Navn sig over Tidens Bølge svinger!

Poul Rytter.

IV.

Mel. Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden.

Der er et Land — dets Kreds er vid som Jorden,
 Og fra dets Grændser flygte Sorg og Savn:
 Det favner Syd — det fatter højt om Norden;
 Og Tonelandet er dets favre Navn.
 I sølvblaa Hav et lyst, et lifligt Eden,
 Med tætte Hegn, hvor Nattergale slaae —
 Melodisk mild, liig Røst af Kjærligheden,
 En Sommerluftning vugger Blad og Straa.

Der er hans Hjem, — der fik han Borg og Fæste,
 Der blev han Mand, der kvad han stærk og fri;
 Der hug han ind sit Navn iblandt de bedste
 Paa højen Fjeld, Udødeligheds Sti.
 Ud fra hans Stræng der gik en mægtig Psalme;
 Det skjalv i Lilliens Kalk, i Rosens Stok;
 Men dybt og stærkt sig rørte Fredens Palme
 Og bøjed' ømt sin Krone mod hans Lok.

Og hver en Røst i høje Toners Rige
 Har i hans Sjæl sin Løndom aabenbar't;
 Hvad Stormen sang, hvad Lundens Alfer sige,
 Selv Løvet's Vift han tolked' skjønt og klart.
 Han kjender Havets Dyb, der mægtigt strømmer
 Med Orgelrøst i stærke Vindes Favn,
 Som Kildens Væld, der sødt i Aftenen drømmer,
 Mens alle Vover risle Weyses Navn.

Men hvad han kvad i Solens Aftenlue,
 Hvor klare Bølger rulled til hans Sang,
 Og hvad han kvad i Templets høje Bue,
 Det glemmes ej — det har en evig Klang!
 Han Strængen slog — liig Røst af gammel Sage
 Den lød saa fuldt, paa ægte nordisk Viis:
 Nu fra sin Sangbund klinger den tilbage
 Fra Nordens Bryst, o Sanger, til din Priis! —

F. J. Hansen.

V.

Cantilena promotoria.*)

(Hauniæ 4. Apr. 1842.)

Certe cum honoribus

Tibi jam oblatis

Accepisti minime

Sapienti satis,

*)

Promotionssang.

(Kjøbenhavn d. 4. April 1842).

1. Vistnok med den Hædersløn, Som dig alt er
 given, Har du endnu ej erholdt Den, du veed nok,

Qui ex coelo strenue
 Sonos rapuisti,
 Hac in terra medicus
 Celeber fuisti;

Tertia facultas hinc
 Memor formularum,
 Quibus sanavisti, heu!
 Casum sæpe rarum,
 Te Doctorem hodie
 Jussit nos creare,
 Nec non, illegitime
 Quidem, proclamare.

Surge! celeberrime
 Semiseularis!
 Festus hodiernus est
 Adscribendus raris,
 Doctoratus Symbola,
 Tibi offerenda,
 Inter hæcce pocula
 Quomodo petenda?

-
- Du, som snildt fra Himmelen Tonerne har røvet,
 Og som Læge her paa Jord Har Berømthed vundet.
- Derfor tredie Facultet (det medicinske) — For de Trylleformlers Skyld, Hvormed du ofte har helbredet — Ak, et sjeldent Tilfælde — Dig til Doctor har i Dag Budt os at udnævne, Og, vistnok lovstridigt, Dig som saadan at proclamere.
 - Rejs dig, berømte Halvhundredaarige Hædersmand! Dagens Fest maa Visselig blandt de sjeldne regnes; Men hvorledes søge vi for dig Mellem disse Bægre, Doctorværdigheden Dig tilkommende Symboler?

En, abundant inter nos
 Pilei doctoris!
 Osculum accipies
 Omnibus ex oris!
 Nostris nec in oculis
 Libri jacent rari,
 Aperiri æque ac
 Claudi bene gnari.

Minime hic deficit
 Annulus splendescens,
 Quodque suum poculum
 Possidet pumescens;
 Prende tuum, funditus
 Ut exhauriatur!
 Neque sperne vota, quæ
 Hæc corona fatur!
 Formulas et carmina,
 Diu ut componas!
 Viam mox inveniant
 Ultimas in zonas!

-
4. Dog, mellem os er der Overflødighed Af Doctor-Hatte! Kysset skal du ogsaa faae Af alle Munde, Og i vore Gjemmer Ligge sjeldne Bøger, Skikkede baade til at aabnes Og til at lukkes.
 5. Allermindst vi her savne Den straalende Ring, Hvor den skummende Pokal Jo omsluttes af sin; Tag da din, og tøm tilbunds Hvad, den rummer! Ej foragt de Ønsker, Som denne Kreds dig bringer.
 6. Trylleformler og Sange Du længe componere! Til fjerne Egne Snart Vej de finde! Gylden Løn fra disse

Merces nunquam aurea
 Hisce abroganda!
 Illis vita tibimet
 Fausta sit servanda!

O. Bang.

F.

Ved Weyses Jordefærd,
 (d. 13de October 1842. *)

I.

Chor.

Kunsten sørger. Sløret Harpen hænger
 Tavs og strængeløs paa Danmarks Eg.
 Sangens Mester fryder ikke længer
 Med sin skjøne Toneleg.

Kunstens Venner sørge. Ved hans Baare
 Ej ledsager fremmed Lyd vor Sang,
 Han maa selv os laane til vor Taare
 Sine Toners søde Klang.

Ja, saalænge Sangen Sjælen rører,
 Hvergang, Ædle! dine Toner lød,
 Atter lever du, dig Danmark hører,
 Sangens Mester er ej død.

Skal du aldrig savne! Gid et lykkeligt Liv Maa
 bevares dig Selv for hine.

*) Til Musik af Weyses Sørge-Cantate over Frederik d. 6te.

Qvintet.

Dyrebart er os dit Minde,
 Danmarks Møer dig Krandse binde,
 Du var ømme Hjerters Tolk.
 Højt din Lyra Sjælen svinger.

Andagts Vinger

Din Begejstring gav dit Folk.
 Munterheden selv du skjænkte
 Adel ved din Toneleg;
 Men da hen du Harpen hængte,
 Da blev Glædens Rose bleg.

Qvartet.

Weyse! tidt, naar Vaarens Morgenrøde
 Bredes over Græs og Blomster ud,
 Smile skal din Aand til os fra Gud,
 Mens vort Øre Lærkens Toner møde.
 Og naar høstligt Maanens blege Lue
 Spreder Vemod over Skov og Vang,
 Skal igjen ved Nattergalesang
 Vi som Engel dig ved Harpen skue.

Choral.

Ej Dødens Haand dig raned;
 Den Harmonie, du aned,
 Du nu først ret forstaaer.
 Dig Engles Chor indvier
 Til hine Melodier
 Som jordisk Læben ej formaaer.



De Kjære du ej savner,
 Din Schulz dig hist omfavner,
 Din Mozart er dig nær.
 Som Engel de dig smykke
 Til Kjærlighedens Lykke
 I Evighedens Rosenskjær.

Men vi, som staae tilbage,
 Ved Graven ej vil klage,
 Skjændt ej du sees igjen.
 Saa sov da vel, du Kjære!
 End est du Danmarks Ære;
 Men Venskab, ak! har tabt en Ven!

Oehlenschläger.

II.

Farvel til Weyse.

Mel. af Weyse: Farvel, Farvel! vi bringe, Fader.

O du, hvis Toner tidt os vugged
 Til Harmoniens skjøne Land,
 Saa Smerten tav, og Vemods-Sukket
 I Smil opløste sig paastand:
 Med dine egne Melodier
 Vi følge nu dig til den Strand,
 Hvor Jordens Sorg for evig tier —
 Dit egentlige Fædreland!



Til dette Land igjen du drage
 Og tag vor Tak for hvad du gav,
 Mens kjærligt dine Toner klage
 Som Børn om Deres Faders Grav!

H. P. Holst.

III.

Componisten Weyse.

Hans trætte Støv er bragt til Gravens Ro,
 Hans trætte Aand i Kraft end meer ophøjet —
 Han stod i denne Verden eensom jo,
 Og eensom lukked' han i Døden Øjet.
 Alene var han; naar da Hjertet led,
 Med Melodier Smerten han indlulled',
 I Toner staaer hans Ungdoms Kjærlighed,
 Den lyder i: »De klare Bølger rulled!»

Han sad ved Orglet og en egen Magt
 Da løftede vor Tanke højt fra Jorden;
 En Skat af Sange har han Folket bragt,
 I Toner udtalt Aandens Dyb i Norden.
 Hans Tale var et Væld, saa sundt og rigt,
 Hans Sjæl var ung; nu har han Himlens Glæde!
 Ak, død er Weyse! Hvilket Sørgedigt
 Har Kraft, som disse Ord? Og dybt vi græde!

H. C. Andersen.



G. .

Weyse.

Cantate, udført til Musik af J. P. E. Hartmann i Musikforeningen.

Chor:

Til Hvilestedet bæres han,
 En Olding, træt af Aar.
 En Flok af Landets bedste Mænd
 Bag Kisten parviis gaaer.
 De sænke ham i Graven ned
 Med tankefulde Blik.
 Vemodig stiger Sangen ved
 Det Hvilested, han fik.

Ak, disse Toner, denne Sang,
 Det er hans egen Røst!
 Hiin skønne Vemod steg engang
 Fra Gubbens eget Bryst.
 Vi, der ham hylded' ved den Grav,
 Der løste Støvets Baand,
 Vi hylded' ham med hvad os gav
 Hans egen, rige Aand.

Romance.

Det var i den dæmrende, tavse Nat,
 I Slummer han laa,
 Og Drømmenes Rige ham blev opladt
 Af Genier smaa.



De svæved' ind i det hvilende Bryst
 Og sang dertil:
 •Til Tonernes Hjem, til den reneste Lyst
 Vi løfte dig vil.«

Et smertefrit Suk fra Læberne foer
 I Tonernes Strøm,
 Og Sangerens drømmende Liv paa Jord
 Blev endt i en Drøm.

Recitativ.

Af Drømmen, Jordens sidste, blev han vækket
 Ved Engles Hosianna-Sang,
 Og rullet op blev Dækket,
 Der for hans Grandskerøje hang.
 Den drømte Salighed, der sittred'
 I Lyrens Stræng, naar her han greb deri,
 Ham mødte hist, men reent, men uforbittret,
 I Drømme, der ej flygtig drog forbi,
 I Drømme, som en Evighed er i.
 Og som hans egne Melodier løde,
 Da han forlod vor Jord,
 Hans egne Sange toned' ham imøde
 I Engles Chor —
 Men renere, men stærkere de løde.

Chor.

Vi prise ham, der drog herfra,
 Hvad han har higet efter, hist han vorder.

Vi prise ham, hvis Sangs Accorder
Istemmer Englenes Halleluja.

Henrik Hertz.

H.

Prolog til Forestillingen af »Macbeth«
paa Weyses Fødselsdag

(d. 5te Marts 1848.)

(Fremsagt af Fru Helberg.)

Den femte Marts er kommen igjen
Men hvor er vor og Musernes Ven,
Hvis Navn gav Dagen sit Minde?
Til Roskild' har de vor Sanger bragt,
Hvor Kilderne sagtelig rinde,
Hvor Kirken stander i Oldtids Pragt,
Orgelet bruser derinde.

Beständig hans Sind, hans Hjerte var vendt
Mod Issefjords det graa Monument,
Som bereder Kongerne Hvile.
Tidt sad han bag Kirkens gothiske Muur,
Lod Haand over Orgelet ile,
Og danned af Toner en Architectur,
Hvortil selv Englene smile.

For ham var Alvor i Tonernes Leg;
Til Herrens Ære hans Hymner steg
Som gothiske Spiir saa kjække;



Af Toner formet en Kuppel stod
 Paa tonende Søjlers Række,
 Af farvet Lys der bølged en Flod
 Under det mystiske Dække.

Og naar ned til Jorden hans Tanke steg,
 Naar Orglet han bytted med Strængeleg,
 For Jordelivet at male,
 Snart Kampens Bjergtop stod for vort Syn,
 Snart Fredens hellige Dale,
 Man hørte Sjælens Torden og Lyn,
 Hørte dens Nattergale.

Men laante hans Kunst Digterens Ord,
 Da plejed han dem med Æmhed stor
 Som fattige Smaa, der klage;
 Han Klæder og Føde skjænkte dem,
 Han lærte dem at behage,
 Han sendte dem fra sit rige Hjem
 Herligt smykte tilbage.

Og ejed han ingen andre Smaa,
 Som nu til hans Grav forladte gaae,
 Mens Taaren ikke kan standse,
 Dog En sig nærmer som Faderløs,
 Og bringer barnlige Krandse,
 Hvis Blade mildt over Graven strøes,
 Og det er den danske Romance.



Den danske, — ja, thi Weyse var dansk,
 Han selv og hans Musa fædrelandsk,
 En Gaade for fremmede Zoner.

I Danmark slog den Stamme sin Rod,
 Som bar hans lønnende Kroner,
 Og Den, som ikke vort Sprog forstod,
 Forstod ej heller hans Toner.

Selv Den, som blot om hans Værker veed,
 Men ej har kjendt hans Personlighed,
 Hvor Meget tabte han ikke!

Dog af hans Nærmeste vist ej Faa
 Sig hid til hans Fest beskikke,
 Og vist hos mangan en Ven der staae
 Vemods Taarer i Blikke.

O! mindes du, naar han kom i dit Hjem,
 Det Smil, som alt han lokkede frem
 Ved ind ad Døren at træde?

Det Ord: »Det er Weyse!« anelsesfuldt
 Bebuded en munter Glæde,
 Og Glæden bragte han med sig huldt,
 Naar i Stuen han tog sit Sæde.

Han var dig altid en elsket Gjæst,
 Af den mindste Kreds han danned en Fest,
 Om Alt forstod han at tale;



En Sangfugl var han under det Frie,
 Under huslige Tag en Svale,
 Hans Følelser Dyb, hans Vids Ironie
 Kan blot Erindringen male.

Du mindes hans Aand, du mindes hans Skjemt,
 De lystige Viser du ej har glemt,
 Hvormed han vakte din Latter.
 Men ogsaa du mindes, hvad ej saa tidt
 Du finder i Verden atter:
 Det ædle Hjerte, trofast og blidt,
 Som i Prøvens Time man skatter.

Dog, Ordet er her ej Venskabs Tolk,
 Hans bedste Ven, er det danske Folk,
 Til Folket er Ordet rettet.
 Snart lytter det til hans Rhythmers Dands,
 Naar Tæppet er atter lettet,
 Naar han binder sig selv den bedste Krands,
 Af evige Toner flettet.

J. L. Heiberg.



CHRONOLOGISK FORTEGNELSE

OVER

WEYSES ARBEJDER.

Flere Tidsangivelser for de mindre Compositioner, navnlig hvad Sangene angaaer, har jeg kun seet mig istand til at angive tilnærmelsesviis. Egenhændige Optegnelser af Weyse og flere af hans Breve have dog som oftest ledet mig til sikre Angivelser. Hvad de større Compositioner angaaer, har Weyse selv anført Tiden i de det store kgl. Bibliothek testamenterede Haandskrifter.

1789—90. »Exercitia«, med Schulz's Correcturer.

1790—94. »Jugendarbeiten« (2 Bind), indeholdende: Fugaer, Sonater, nogle Sange med tydsk Text, et Chor: »Der Herr ist Gott, und keiner mehr« med en Slutnings-Fuga. Sangene ere:

Nr. 1. So schlafe nun, du Kleine,
was weinest du.

- 2. Sah ein Knab' ein Röslein
sthen. (Goethe).

- Nr. 3. Bekränzet die Tonnen und zapfet Wein (Hölty).
- 4. Der Schnee zerrint, der Mai beginnt (Hölty).
 - 5. Das Glas gefüllt (Hölty).
 - 6. Sichern schallen (Hölty).
 - 7. Röther färbt sich der Himmel (Hölty).
 - 8. Wie herrlich leuchtet mir die Natur (Goethe).
 - 9. Die Luft ist blau (Hölty).
 - 10. Tanzt dem schönen Mai entgegen (Hölty).
 - 11. Wer ist ein freier Mann (Pfeffel).
 - 12. Ich bin vergnügt, im Siegeston verkünd' es mein Gedicht (Claudius).
 - 13. Ein banger Traum erschreckte mich (Hölty).
 - 14. Singet, gleitend auf Eis (C. F. Schmidt-Phiseldek).
 - 15. Im stillen Hain, am klaren Bach.
 - 16. Wohl ist der Herbst ein Ehrenmann (Voss).
 - 17. Du, die mit Rosenschimmer (C. F. Schmidt-Phiseldek).

- Nr. 18. Alt forvandles skal til Støv (Fr. Høegh-Guldberg); Dumpf ertönt die Glockenklang (C. F. Schmidt-Phiseldek).
- 1792—93. »Allegri di bravura« for Pianoforte, trykte hos Rellstab i Berlin (s. foran S. 30).
1795. Symphonie Nr. 1, i G-moll, omarbejdet 1805 og benyttet som Ouverture til »Balders Død«.
- Symphonie Nr. 2, i C-dur, omarbejdet 1797.
- Symphonie Nr. 3, i D-dur, omarbejdet 1800.
- Symphonie Nr. 4, i E-moll, benyttet, med forstærket Instrumentation, til »Macbeth«.
1796. Symphonie Nr. 5, i Es-dur, omarbejdet 1838.
1798. Symphonie Nr. 6, i C-moll.
1799. Symphonie Nr. 7, i Es-dur.
- »Vermischte Compositionen« for Pianoforte, først trykte med denne tyske Titel hos Haly (Kjøbenhavn), senere med den danske Titel »Blandede Compositioner« hos Sønnichsen (sammesteds), indeholder Claveerstykker og Sange, nemlig:

Sonate i E-dur, Marsch i F-dur, Thema med Variationer i B-dur, Scherzo i B-dur, Sonate i A-moll, og nogle af de ovfr. under »Jugendarbeiten« anførte og her optagne Sange, nemlig Nr. 2, 6, 10, 11, 13, 17 og 18.

1801. »Der Eichwald brauset, die Wolken ziehn«, af Schillers »Wallenstein«.
1804. Sonate for 2 Fagotter.
Fire »Allegri di bravura«, i Nägelis »Rep. d. Clavecinistes«, 10de Hefte (s. ndfr. ved Aar 1831).
1808. »Sovedrikken«, Syngestykke i to Akter, efter Bretzner af Oehlenschläger.
1811. »Faruk«, Syngestykke i tre Akter af Oehlenschläger.
1812. »Katte-Cavatina«. Den er senere udkommen hos Cranz i Hamburg, arrangeret som en Duet for 2 Katte og med Tilrøjelse af, en Weyse uvedkommende, Allegretto ved B. Berthold, Medlem af det hertugelige Brunsvigske Theater.
1814. »Ludlams Hule«, Syngestykke i 4 Akter af Oehlenschläger.
1815. »Svend Aage og Ingeborg drog over Sø«, Ballade af J. Thiele.
1817. Musiken til »Macbeth«.
»Pigen paa Fuglefangst« (Fuglen sang

paa Kviste), Sang af J. Thiele (s. Nyerups »Hertha«).

»Signelil sad i Kakkelovns Krog«, Bal-lade af Severus S. (Sophus) o: Ernst Weyse (s. sammesteds). Det hos Nyerup mang-lende næstsidste Vers er meddeelt mig af en Ven af W., Provst Koefod-Hansen.

Cantate til Reformationsfesten: »I festlig Andagt samler Eder«, af Fr. Høegh-Guldberg.

37 Canon'er for flere Stemmer, ja indtil 16 Stemmer. Nogle af disse ere vistnok, ifølge et Brev til Weyse fra E. F. G. Schwenke af 20de Juli 1817, meget ældre. De findes mellem Weyses Haandskrifter paa det store kgl. Bibliothek.

1818. Et Miserere for 2 afvexlende Chor, det ene femstemmigt, det andet firstemmigt. Til Slutning træde begge Chor sammen.

Romance af »Axel og Valborg« (Det var Ridder Herr Aage).

Sonate for Pianoforte, i G-moll, trykt hos C. C. Lose i Kjøbh. som Nr. III [III]; Nr. I og II tidligere optrykte efter »Ver-mischte Compositionen«.

Jule-Cantate af Th. Thaarup: »Fryd dig, Zion, du er Herren kjær«.

1819. Freimaurer-Cantate: »Richter freige-scaffner Geister«. See samme Composition

med en anden, dansk Text i Berggreens »Sange til Skolebrug«, VII. Nr. 50.

Passjons-Cantate af Th. Thaarup:
»Almagt, Viisdom, Godhed, Fader«.

1820. Pintse-Cantate af Th. Thaarup: »Du throner i en evig Straalepragt«.

Melodie til Jetzmarks National-sang: »Duftende Enge og kornrige Vange« ($\frac{6}{8}$ Takt; s. ndfr. ved Aar 1825).

En Række parodierende Melodier til Frøken Jessens kronede Nationalsang: »Dannemark, Dannemark, hellige Lyd«. Der var udsat en Præmie for den bedste Melodie til denne Sang, og en Bedømmelses-Committé nedsat; men da det gik lidt trevent med Concurrencen, besluttede Weyse at have en liden Spas med Committéen, og skrev en Mængde Melodier til denne Sang, i Kæmpe-vise-Stil, Dandsemelodie-Stil o. s. v.; lod dem ved en Bekjendt bringe til Slagelse og derfra med Pakkeposten kom de Committéen ihænde som Melodier, componerede af en Deel Musikere paa Landet. Jeg troer ikke at huske fejl, naar jeg siger, at Weyse selv blev opfordret til at fælde Dom over dem, og i det Exemplar, som W. laante mig til Af-skrivning, erindrers jeg, at der var sat Mærke til flere af Melodierne. W. blev nu opfordret til selv at indsende en Melodie, der

da vandt Prisen. Den italianiserede Melodie, Parodie paa Rossinis »Di tanti palpiti« (s. ndfr. ved Aar 1822) foredrog han engang i et Selskab, hvor den heelt igjennem radbrækkede Text til hans store Moro gjorde overordentlig Lykke, og blev af en Dame kaldet »en guddommelig Melodie«. Alle disse Melodier ere i mit Eje.

To Melodier til samme Text; den sidste Melodie, et Trichordium. Denne komponerede W. en Nat, da han ikke kunde sove. Den første Melodie er den prisbelønnede.

1821. Paaske-Cantate af Th. Thaarup: »Hil dig, Livets Morgenrøde«.

Nytaars-Cantate af Th. Thaarup: »Æonen fødes, den forgaaer«.

Vise af »Arlechinos Bryllup«: »Grum, men flygtig er den Smerte«.

1822. Rossinis Melodie af »Tancred«: »Di tanti palpiti«, parodieret som Mel. til Frøken Jessens Nationalsang.

1823. 24 Eccosaises pour le Pianoforte.

12 Eccosaises pour le Pianoforte.

Grand Valse pour le Pianoforte.

Favorit Valse pour le Pianoforte. Nogle af disse Dandse ere vistnok komponerede tidligere, andre maaskee(?) sildigere.

Romance af Heibergs »Nina«: »Hvor sig Dagen langsomt sniger«.

Vuggevisen af P. C. Ottesen: »Mit elskte Barn, du Himlens Gave«.

1824. »Floribella«, lyrisk Drama i 4 Akter af C. J. Boye.

1825. Passjons-Cantate af M. F. Liebenberg: »Helligt er dit Navn, o Gud«.

Melodie til Jetzmarks Fædrelands-sang: »Duftende Enge og kornrige Vange« (i C-dur; s. ovfr. ved Aar 1820).

Den Ambrosianske Lovsang: »O store Gud, vi love dig«.

1826. Sang til Tragedien »Svend Grathe«: »Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden«.

1827. »Et Eventyr i Rosenborg Slots-have«, Operette af J. L. Heiberg.

1828. »Pater noster« og »Requiem« for 4 Mandsstemmer.

Hymne i Anledning af Prinds Frederiks og Prindsesse Vilhelmines Formæling: »Du, som fra det bekjendte Fjerne«, af Fr. Høegh-Guldberg.

Sang af Oehlenschlägers »Værin-gerne i Miklagaard«: »En Rose stander i Himlens Lund«. Denne Mel. skal dog være ældre, componeret til en tydsk Text og af Oehlenschläger benyttet.

Sang til Rector L. N. Nissens Fødselsdag af B. Borgen: »Naar Vaaren pryder

Dal og Høje«; s. Melodien i Berggreens »Sange til Skolebrug«, I, 4de Udg., Nr. 32, med en anden Text af samme Forfatter.

1829. Paaske-Cantate af Biskop Hertz: »See, fra Himlens evig klare Lue«.

Cantate til Indvielsen af den gjenopbygte Frue Kirke: »Alvældens Gud, vi prise dig«, af O. Malling.

Cantate til Prinds Ferdinands og Prindsesse Carolines Formæling: »Røst fra længst-forsvundne Dage«, af Fr. Høegh-Guldberg*).

Sang til Professor Nyerups Fødselsdag: »Gjennem Ruden Lyset blinker«, af Fr. Schjøtt.

182-. Romance af Tiecks »Genveva«: »Dicht von Felsen eingeschlossen«, oversat af J. L. Heiberg: »Hist i Kreds af høje Fjelde«.

1830. Sørge-Cantate over Gehejmraad Malling: »Stemmer i med sagte Sørgetoner«, af Oehlenschläger.

»Tonerne« af Chr. Winther, Terzet for 3 Damestemmer.

Sørge-Cantate over Professor Rahbek: »Et venligt Billed til os seer«, af Oehlenschläger.

»Jeg veed et Land i højen Nord«, af C. N. David. Maaskee componeret noget tidligere.

*) Ved denne Lejlighed blev Weyse udnævnt til Ridder af Dbr.

1831. Grand Allegro di bravura, dédié à J. Moscheles.

Huit Etudes pour le Pianoforte, composées et dédiées à Madame J. Tutein, née Siboni.

Sang til Concerten for Fr. Kuhlau i Anledning af hans Tab ved den ham overgaaede Ildebrand: »Naar svøbt i sorte, tykke Tordenskyer«, af C. N. David.

Allegri di bravura pour le Pfte, nouvelle edition, revue et corrigée (s. ovfr. ved Aar 1804 og Selvbiographien S. 35).

1832. Sang ved Kuhlau's Begravelse: »Vi bringe dig, o kolde Jord«, af Chr. Winther.

Sørge-Cantate over Kuhlau. Denne Composition har jeg ikke kunnet opdage, men den er opført af Weyse selv i en af ham efterladt Fortegnelse. Om den skulde være brugt ved en privat Mindefest for Kuhlau?

Chor til en Concert for Blinde-Institutet: »Du, som paa den Arme tænker«.

Musik til »Balders Død«, af Ewald.

1833. Impromptu for Pfte, tilegnet Landskabsmaler J. P. Møller (ikke trykt).

Den til Grundtvigs Sang »Det er saa yndigt at følges ad« benyttede Mel. er komponeret til en Text af Hillerup i Anledning



af Sølvbryllupsfesten for Justitsraad Manthey til Falkenstein.

1834. Jule-Cantate af C. J. Boye: »Herren er trofast«.

Sang til Stiftscantor Lyngbyes Begravelse: »Sov vel, sov sødelig, din Sang er endt«, af H. P. Holst.

I Borchorsts »25 Sange til Skolebrug« findes følgende Melodier af Weyse:

1. »O du, som tryller hver en Sands«, af Frankenau.
2. »Vi staae i Livets Vaar«.
3. »Nu flink til Bogen«, trestemmig Canon.
4. »A, b, c«, trestemmig Canon.

1835. »Kenilworth«, Opera i 3 Akter af H. C. Andersen.

1836. Jubel-Cantate til Reformationsfesten: »Gud Zebaoth, du stærke Straalers Gud«, af C. J. Boye.

Jule-Cantate af Ingemann: »Jubler, o jubler i salige Toner«.

Sang af Ingemann: »Spillemand, spille paa Strænge« (s. Holsts Nytaarsgave for 1836).

1837. Quatre Etudes pour le Pianoforte, dédiées à Nicolai Gerson.

Ni danske Sange med Accomp. af Pfte, tilegnede Heinrich Marschner:



- Nr. 1. Hvi synges evigt om Spartaner
(Oehlenschläger).
- 2. Alt opreist Maanen staaer (af Samme).
 - 3. Der var en Konge i Lejre (af Samme efter Goethe).
 - 4. Endelig revned de hængende Skyer (af Samme).
 - 5. Hvad toner gennem Skoven (J. L. Heiberg).
 - 6. Naar Pidsken den knalder (Chr. Winther).
 - 7. Liden Gunver vandrer som helst i Kvæld (J. Ewald).
 - 8. Kommer hid, I Piger smaa (N. F. S. Grundtvig).
 - 9. Har jeg min Baad (Oehlenschläger).

To Nationalsange:

- Nr. 1. Hvor Bølgen larmer højt fra Sø
(Chr. Wilster).
- 2. Venlige Issefjords blinkende Bølger
(E. F.)

Ingemanns 8 Morgensange.

Fløjte-Solo med Accomp. af Pfte, til-
egnet Slotsgartner J. P. Petersen.

Forstærket Instrumentation til Händels
»Messias«.

1838. Symphonie Nr. 5, i Es-dur, ganske
omarbejdet.

Ny Bearbejdelse af Zincks Choralbog.

Sørge-Cantate ved Overhofmarskalk Hauchs Begravelse: »Hvi sidder tavs idag den store Skare«, af C. Hauch.

Tycho Brahes Farvel: »Solen sank bag grønne Lund«, af J. L. Heiberg. Componeret til Berggreens »Melodier til de af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug udgivne fædrelandshistoriske Digte«.

Cantate til det kgl. Waisenhuus' Stiftelsesdag: »Højt over Stjerner Hær throner du, Gud«!

Ingemanns 7 Aftensange.

»Dejlig er den Himmel blaa«, af N. F. S. Grundtvig.

Stor italiensk Arie med Accomp. af Orchester, tilegnet Baron F. Holstein-Lehn.

Acht deutsche Lieder mit Begleitung des Pfte, Frau Professorinn Joh. Louise Heiberg hochachtungsvoll zugeeignet:

- Nr. 1. Das Wasser rauscht, das Wasser schwoll (Goethe).
- 2. Das Grab ist tief und stille (Salis).
- 3. Kommen und Scheiden (Matthisson).
- 4. Trockne deines Jammers Thränen (Voss).
- 5. Wer reitet so spät durch Nacht und Wind (Goethe).

Nr. 6. Was unter Monden gleicht (Matthisson).

- 7. Ich denke dein, wenn mir der Sonne Schimmer (Goethe).

- 8. Freude, schöner Götterfunke (Schiller).

Fiirst. Sang til Festen for Thorvaldsen: »Dengang Lyset blev paa Herrens Bud«, af J. L. Heiberg.

I »Tre og firstemmige Sange«, af C. Borchorst (1838), findes af Weyse:

1. »Lifligt fra Nattens dybe Himmel«, trestemmig Canon.

2. »Mange Ting det gaaer paa Jord«, trestemmig Canon.

3. »Velkommen igjen, Guds Engle smaa«, af N. F. S. Grundtvig.

4. »Chi dice mal d'amore (Hvo Kjærligheden dadler); vist meget ældre end fra 1838.

1839. Cantate til den aarlige Universitetsfest i Anledning af Kongens Fødselsdag: »See, dine Sønner forsamles paany«, af J. L. Heiberg.

Cantate til Universitetets aarlige Reformationsfest: »Vær hilset, Lys fra Sandheds Væld«, af J. L. Heiberg.

Cantate til Rectorskiftet ved Universitetet og den dermed i Forbindels staaende

Doctor-Promotion: »Videnskabens Tempel«, af J. L. Heiberg.

Sang for det kgl. Waisenhuus: »Hil være dig, dejlige Bøgelund«, af S. Rosing (s. Sex firstemmige Sange, udgivne af Borchorst).

50 Kæmpevise-Melodier, harmonisk bearbejdede, med Accomp. af Pfte, (1ste Hefte).

32 lette Orgelpræludier (Nr. 26—32 komponerede lidt sildigere).

Sørgesang til Frederik d. 6tes Bisættelse i Roeskilde Domkirke: »Danmark sørger. Dybt i Vintren rakte«, af Oehlen-schläger.

1840. Cantate til Universitetets Sørgesfest for Frederik d. 6te: »See dine Sønner samles paany«, af J. L. Heiberg.

Sørgesange i samme Anledning:

- Nr. 1. »Farvel, Farvel vi bringe dig, o Fader«, afsungen fra Volden, da Kong Frederiks Lig førtes ud af Vesterport til Roeskilde, og
- 2. »O Fædreland, hvad har du tabt«, begge Sange af H. P. Holst.

Choralbog for Island.

Sang af »Aladdin«: »I Helved galer Haner«.

Cantate til Universitetsfesten i Anledning af Christian d. 8des og Dronning Ca-

roline Amalias Kroning: »Velkommen, velkommen til Musernes Hjem«, af O. Bang.

Fiirstemmig Melodie til Horats Ode »Integer vitæ scelerisque purus, hvori W. har bestræbt sig for at fastholde det saphiske Versemaal, i Modsætning til den bekjendte Melodie af Flemming.

1841. Cantate til Universitetsfesten i Anledning af Kronprindsens Formæling: »Muser, I hellige Møer«, af Oehlenschläger.

Cantate ved de høje Formæledes Kirkegang: »Nu stemmer i med Lov og Bøn«, af C. J. Boye.

50 Kæmpevise-Melodier, harmonisk bearbejdede, med Accomp. af Pffe, (2det Hefte).

12 trestemmige Sange til Skolebrug, Kjøbh. 1841.

- Nr. 1. Natten er saa stille (J. L. Heiberg), comp. 1840 ifølge et Brev fra Weyse. Saaledes ere maa-skee ogsaa flere af de følgende Melodier lidt ældre end fra 1841.
- 2. Sover sødt i hellig Fred (Schack Staffeldt).
 - 3. Konning Volmer drager afsted paa Jagt (J. L. Heiberg).
 - 4. Vinden vifter, Løvet skjælver (H. Hertz).

- Nr. 5. De Bølger rulle saa tungt afsted
(H. Hertz).
- 6. Lette Bølge, naar du blaaner (J. L. Heiberg).
 - 7. Ton, søde Strænge, tolk med Eders Klang (Oehlschläger).
 - 8. Julen har bragt velsignet Bud (Ingemann).
 - 9. Rullende hen af de støvede Veje (H. Hertz).
 - 10. Den korte Sommernat er alt forbi (H. Hertz).
 - 11. Hvi staaer du saa eensom, o Birketræ (C. Hauch).
 - 12. Modersmaal er en himmelsk Lyd (N. F. S. Grundtvig).

Der Schulmeister, Cantate af Telemann, bearbejdet og instrumenteret.

Pater noster for 3 Stemmer, til Skolebrug.

Andante for Pfte, tilegnet Professor J. P. Møller; s. det følgende Facsimile.

1842. 12 Melodier (s. S. 145); vistnok bortkomne paa en eller anden Maade.

Tilføjet en Slutning til Ouverturerne til Glucks »Alceste« og »Iphigenie en Aulide«; forstærket

Instrumentationen til Mozarts »Requiem« og Sammes Symphonie i C-dur (den med Fugaen).

»Hvor herligt, herligt gik det til«, af O. Malling, componeret for 4 Mandstemmer.

»Ueber allen Gipfeln ist Ruh«, af Goethe, componeret for 4 Mandstemmer.

Sang af Bagtalelsens Skole: »En Sang for den Mø i blufærdige Vaar«. Om Melodien er componeret hertil, veed jeg ikke, men jeg tvivler derpaa.

☞ Med Taknemmelighed vil enhver Berigtigelse i de anførte Tidsangivelser blive modtagen.

RETTELSER.

Side 26, 27 og 41: Logie l. Logis.

- 30, 14. Lin. fra oven: Claverinistes l. Clavicinistes.
- - Efter Anmærkningen sættes: (?)
- 88, 3. Lin. fra oven: Citations-Tegnet udslettes.
- - 17. Lin.: Seiten l. Salten.
- 90, 2. Lin. fra neden: efter fremhævet sættes et Citationstegn.
- 135: Januar 1841 l. Januar 1842.
- 136, 7. Lin. fra oven: ikke l. ene.
- 137, 4. - fra neden: solinus l. salinus.
- 145, 10. - fra oven: dennegang l. denne Gang.
- 147, 16. - — duli l. dulc.
- 185: Under Parenthesen i Overskriften til Sangen »De Toner, som svæved melodisk forbi« sættes: d. 5te Marts 1836.
- 194, sidste Lin.: Doctorværdigheden l. Doctorværdighedens.
- 212, 9. Lin. fra neden: af, en l. af en.
- 213, 5. - fra oven, efter Nyerup tilføjes: (i hans »Hertha«, 1817).
- 218, 5. Lin. fra oven: néc l. née.

DIS-Danmark



1 0 0 2 1 5